

NOKIA
ETELÄOSAN (ent. TOTIJÄRVEN) ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2003

Vadim Adel
Kulttuuriympäristöyksikkö
Pirkanmaan maakuntamuseo 2003

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
Yleistä	4
Tutkimusalue	4
Vesistöhistoriaa	5
Aiemmat tutkimukset	5
Inventoinnin tavoitteet ja metodit	6
LUETTELOT JA YLEISKARTAT	8
Luettelo inventointikohteista	8
Yleiskartta 1: esihistorialliset kohteet	13
Yleiskartta 2: historiallisen ajan kohteet	14
Yleiskartta 3: inventoinnissa tarkastetut alueet	15
INVENTOINTIKOhteet	17
Ennestään tunnetut kiinteät muinaisjäännökset	
31. Pelttari, kivikautinen asuinpaikka ja kalmisto	17
32. Perttula, kivikautinen asuinpaikka	21
33. Naulonsuo, kivikautinen asuinpaikka	25
38. Rekola, kivikautinen asuinpaikka	29
Inventoinnissa löytyneet kiinteät esihistorialliset muinaisjäännökset	
58. Sorvanniemi, kivikautinen asuinpaikka	33
59. Pajulahti 1, kivikautinen asuinpaikka	37
60. Luikko, kivikautinen asuinpaikka	41
61. Tottijärvi, kivikautinen asuinpaikka	45
62. Gränstolppa, kivikautinen asuinpaikka	49
63. Lana 1, kivikautinen asuinpaikka	53
64. Lana 2, kivikautinen asuinpaikka	57
65. Aho, kivikautinen asuinpaikka	61
66. Koivu, kiven- ja maansekainen röykkiö	65
Esihistorialliset irtolöytöpaikat	
67. Vassinjoki, pronssikautinen irtolöytöpaikka	70
68. Tuulosjärvi, rautakautinen (?) irtolöytöpaikka	73
69. Jouttijärvi, kivikautinen irtolöytöpaikka	76
70. Joutsjoki, kivikautinen irtolöytöpaikka	79
71. Ali-Pihnala, rautakautinen irtolöytöpaikka	82
72. Siukolanjärvi 1, kivikautinen irtolöytöpaikka	85
73. Lohilukko, kivikautinen irtolöytöpaikka	88
74. Ahmaslahti, kivikautinen irtolöytöpaikka	91
75. Pajulahti 2, kivikautinen irtolöytöpaikka	94
76. Nuoramäki, esihistoriallinen irtolöytöpaikka	97
77. Ali-Marttila, kivikautinen irtolöytöpaikka	100
78. Yli-Marttila, kivikautinen irtolöytöpaikka	103
79. Joensivu, rautakautinen irtolöytöpaikka	106

Historiallisen ajan kohteita (ks. myös kohteiden 66, 68 ja 71 lisätiedot)	
80. Siukolanjärvi 2, historiallisia viljelyröykkiöitä.....	109
81. Tottijärven kartanon paikka.....	113
82. Pajulahdentie, historiallinen kiviaita.....	118
83. Vapaluoto, historiallinen torpanpaikka.....	122
84. Kotaniemi, rajaröykkiö ja kiviaitus.....	126
85. Pärrä, historiallinen torpanpaikka.....	130
86. Tohka, historiallinen torpanpaikka.....	134
87. Tuhkuri, historiallinen torpanpaikka.....	138
88. Skratari, historiallinen torpanpaikka.....	142
89. Kallaskoski N, historiallinen myllynpaikka.....	145
90. Kallaskoski S, historiallinen myllynpaikka.....	148
91. Lanan torppa, historiallinen torpanpaikka.....	151
92. Svanbäck, historiallinen torpan paikka.....	154
93. Moisio, historiallinen torpan (?) paikka.....	157
94. Liljendal, historiallinen torpanpaikka.....	160
95. Österbacka, historiallinen torpanpaikka.....	163
96. Luikon torppa, historiallinen torpan paikka.....	166
YHTEENVETO	170
ARKISTOLÄHTEET	172
KIRJALLISUUS	173
LYHENTEET	173
NEGATIIVILUETTELO	174
DIALUETTELO	175
Liite: löytöluettelo	

NOKIA
ETELÄOSAN (ent. TOTTIJÄRVEN) ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2003

JOHDANTO

Yleistä

Tampereen museoiden kulttuuriympäristöyksikkö/Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti syksyllä 2003 Nokian eteläosan (entisen Tottijärven kunnan alueen) arkeologisen inventoinnin. Inventointi liittyi Nokian kaupungin ja maakuntamuseon monivuotiseen arkeologiseen yhteistyöprojektiin, jonka puitteissa tehtiin mm. Nokian länsiosan (entisen Suoniemen kunnan alueen) muinaisjäännösinventointi edellisenä vuonna (Adel 2002). Tottijärven inventoinnin esi-, kenttätyöt ja raportin teki Pirkanmaan maakuntamuseon tutkija, FM Vadim Adel. Tutkimusapulaisena kenttätöissä ja kahtena jälkityöpäivänä toimi arkeologian opiskelija, HuK Anna Väänänen. Inventointiprojektin koordinaattorina ja töiden valvojana toimi maakuntamuseon tutkija, FM Ulla Lähdesmäki. Kenttätyöt tehtiin 29.9.-15.10.2003, 13 työpäivän aikana. Inventoinnin jälkityöt ja raportti tehtiin marras- ja joulukuussa 2003. Yhteistyötahona Nokialla oli kaupungin kulttuurikeskus (kulttuuritoimenjohtaja Kaisa Kirkko-Jaakkola). Tutkimukset rahoitti Nokian kaupunki, niiden kokonaiskustannukset olivat n. 8700 euroa.

Tutkimusalue

Nokian kaupunki sijaitsee Pirkanmaan lounaisosassa. Sen naapurikuntia ovat Hämeenkyrö pohjoisessa, Ylöjärvi koillisessa, Tampere idässä, Pirkkala kaakossa, Vesilahti etelässä, Vammala lounaassa ja Mouhijärvi luoteessa. 1860-luvun lopussa perustetun ja vuonna 1976 Nokiaan liitetyn Tottijärven kunnan alue sijaitsee Nokian eteläosassa, rajautuen Vesilahden, Vammalan ja Pirkkalan alueisiin. Sen suurin pituus (SW-NE) on 17,6 km ja suurin leveys 11,7 km (ks. *yleiskartat*, s. 13-16). Tottijärven keskusta/kirkonkylä sijaitsee alueen länsiosassa, Tottijärven itärannalla. Vuosina 1833-44 rakennettu puukirkko lähiympäristöineen kuuluu valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten ympäristöjen joukkoon (Rakennettu kulttuuriympäristö: 166-167). Inventointialueen pohjoisosan halki kulkee SW-NE-suuntainen Turku-Tampere -tie (vt 12).

Tutkimusalueen kallioperä tulee näkyviin monin paikoin sen pohjois- ja eteläosissa (peruskarttalehdet 2123 01, 2123 02 ja 2123 05); yleisimpiä kivilajeja ovat kiille- tai suonigneissi ja granodioriitti sekä graniitti, dioriitti ja gabro. Tärkeimpiä maalajeja ovat moreeni sekä savi ja hiesu, joita esiintyy pääasiassa moreeniselänteiden välisissä laaksoissa - muinaisissa merenlahdissa ja -salmissa (Matisto & Virkkala 1964: 18, 90). Nokian eteläosan korkeimmat, yli 140 metriin mpy (meren pinnan yläpuolella) ulottuvat vuoret sijaitsevat sen pohjoisrajan

tuntumassa (pk-lehdet 2123 02 ja 2123 05); niistä korkein – Kivipyökkivuori (163,9 m) – sijaitsee tutkimusalueen luoteiskulmassa, entisellä Tottijärven, Suoniemen ja Nokian rajalla (pk 2123 02).

Nokian vedet kuuluvat Kokemäenjoen vesistöön. Entisen Tottijärven kunnan alue sijaitsee Pyhäjärven (vedenpinnan korkeus 77,2 m mpy) länsiosassa olevien Sorvan-, Huhtaan- ja Maivaselkien rannoilla. Huhtaanselästä luoteeseen pistää pitkä Lamminlahti, etelämpänä on Pajulahti; Maivaselkään liittyy etelästä pitkä ja kapea Jänijärvi. Alueen suurin saari – 1,5 km (NW-SE) x 0,7 km kokoinen Vapalo – sijaitsee sen itäosassa, Huhtaan- ja Sorvanselkien välissä. Pyhäjärveen laskee suurin osa inventointialueen pienistä vesistä, joista suurin on alueen länsiosassa sijaitseva 1,5 km (N-S) x 0,8 km kokoinen Tottijärvi (87,6 m mpy). Entisen Tottijärven kunnan lounaisosassa virtaava Lanajoki laskee sen sijaan pohjoiseen, Kuloveteen (57,5 m mpy).

Vesistöhistoriaa

Nokian alue vapautui jääpeitteestä n. 9000 eKr. (kalibroitu eli kalenterivuosina) jäätikön vetäytyessä kohti pohjoista ja koillista noin 150-300 m:n vuosivauhdilla (Alhonen 1988: 24-25; 1991, 44-45). Sulavaa jäänreunaa seurasi Yoldiameri –niminen Itämeren vaihe, jonka alussa Tottijärven alue joutui kokonaan vesipeitteen alle. Maankohoamisen seurauksena se on tämän jälkeen vähitellen kohonnut kuivaksi maaksi. Yoldia-vaiheessa vapautuivat veden peitosta korkeimmat (yli 120 m korkeat) mäet, pääasiassa tutkimusalueemme pohjois- ja eteläosissa. Alueen keskiosassa lainehti laaja länsi-itä -suuntainen merensalmi; Lanajoen laakson kohdalla oli kapea lahti, joka ulottui kauas kaakkoon, Vesilahden puolelle (Alhonen 1991, 52, kuva 22; 1993, 20).

Itämeren historian seuraavien vaiheiden - Ancylusjärvi -vaiheen (n. 8700-7000 eKr.) ja sitä seuranneen Mastogloia-vaiheen aikana jatkuneen regression (vedenpinnan laskun) seurauksena Pyhäjärvi kuroutui n. 7000-6500 eKr. itsenäiseksi altaaksi vedenpinnan laskettua 80 m:n tason alapuolelle. Vähän aikaisemmin, Ancylus-kauden lopussa kuroutuivat alueen pienet järvet. Tammerkosken syntyessä n. 5500 eKr. Näsijärven vesimassojen voimakas purkautuminen aiheutti n. 2-4 m korkean väliaikaisen vedenpinnan nousun Pyhäjärvässä (Alhonen 1988: 34-36; Tikkanen & Seppä 2001: 139). Historiallisella ajalla suurimmat vesistömuutokset ovat johtuneet ihmisen toiminnasta, järvien laskuista ja jokien/koskien perkauksista.

Aiemmat tutkimukset

Ensimmäisen muinaisjäänösinventoinnin Tottijärven alueella suoritti A. O. Heikel vuonna 1879 (ks. kohteet 75, 83 ja kohdeluettelon loppuosa; Heikel 1882). Hän toimitti museokokoelmiin myös ensimmäiset esihistorialliset löydöt (KM 1996:18-19). Salomon Wilskman teki alueelle kaksi esinekeruumatkaa, vuosina 1882 (KM 2151:551) ja 1893 (KM 2902:1, kohde 32, ja KM 2902:9).

Tottijärven kuuluisin muinaisjäänös, joka on jopa maakunnan mittakaavassa merkittävä, on Pelttarin kivikautinen kalmisto ja asuinpaikka (kohde 31). Kohde havaittiin v. 1937 hiekanoton yhteydessä ja osittain tutkittiin kaivauksin samana vuonna Sakari Pälsin johdolla (Pälsi 1937). Alueella ei ole tehty muita arkeologisia kaivauksia.

Tottijärvelle tehtiin lyhyitä inventointimatkoja vuosina 1948, 1975 ja 1985, jolloin löytyi yhteensä kolme kivikautiseksi asuinpaikaksi tulkittua kohdetta (kohteet 33, 32 ja 38; Erä-Esko

1948; Suni 1976; Renvall 1986). Irtolöytöpaikkojen tarkastuksia tehtiin myös kolme, vuosina 1938 (kohde 67; Voionmaa 1938), 1952 (kohde 79; Leppäaho 1953) ja 1997 (kohde 70; Lähdesmäki 1998). Vuonna 2002 Timo Jussila teki kahden autioituneeksi kyläpaikaksi oletetun kohteen tarkastuksen Pirkanmaan historiallisen ajan muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä (ks. kohteen 71 lisätiedot; Jussila 2003, I). Vuoteen 2003 mennessä inventointialueelta tunnettiin Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan yhteensä neljä kiinteää muinaisjäännöstä (kohteet 31-33 ja 38).

Inventoinnin tavoitteet ja metodit

Nokian eteläosan (ent. Tottijärven) arkeologinen inventointi 2003 toteutettiin osa-alueinventointina, jonka yhteydessä tarkastettiin kaikkien ennestään tunnettujen arkeologisten kohteiden kunto ja etsittiin uusia esihistoriallisia ja historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä tarkastamalla tiedossa olevia irtolöytöpaikkoja, tutkimalla topografisesti potentiaalisia alueita ja vanhojen karttojen perusteella paikannettuja kohteita. Kaikki tarkastetut ja paikannetut arkeologiset kohteet sekä inventoinnin aikana tarkastetut alueet on merkitty *Yleiskarttoihin* (s. 13-16).

Inventoinnin kenttätömenetelmiin kuuluivat mm. intuitiivinen koekuopitus, pintapaiminta ja muinaisjäännösten näkyvien rakenteiden visuaalinen havainnointi. Koekuopat kaivettiin aikaisempien löytötietojen ja topografian perusteella valittuihin paikkoihin. Kuoppien pituus ja leveys vaihtelivat 40-60 cm välillä. Koekuopat kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan tai peruskalliolle asti lapiolla ja lastalla, kaivettu maa seulottiin tarvittaessa. Koekuopat peitettiin kaivamisen jälkeen. Koekuoppien lisäksi tehtiin pieniä lapionpistoja ja kairauksia ns. T-piikillä. Kaikki löydölliset koekuopat dokumentoitiin sanallisin kuvauksin ja merkitsemällä pohjakarttoihin. Pintapaimintaa tehtiin pääasiassa pelloilla sekä muualla, missä maanpinta oli rikottuna.

Kaikki kohteet dokumentoitiin kentällä valokuvaamalla, merkitsemällä peruskartalle ja sitä tarkemmalle kartalle (1:5000 tai 1:2500) 5-10 m:n tarkkuudella sekä sanallisin kuvauksin. Inventoinnissa pyrittiin selvittämään jokaisen kohteen tarkka sijainti ja laatu sekä arvioimaan sen laajuus löytöjen levinneisyyden, maaston topografian ja aikaisempien löytötietojen perusteella. Etäisyysmittaukset maastossa suoritettiin etäisyysmittarilla *Bushnell Laser 500*, 50 m:n mittanauhalla, askelmitalla tai silmämääräisesti riippuen tilanteesta; suunnat ja kulmat mitattiin 360° bussolin avulla. Joidenkin kohteiden/pisteiden paikantamisessa käytettiin GPS-navigaattoria *Magellan GPS 315*. Jälkitöissä paikkatiedot siirrettiin kenttäkartoista *MapInfo* – pohjaiseen tietokantaan, jonka avulla laskettiin kohteiden koordinaatit ja josta tulostettiin kaikki raportin kartat; GPS-koordinaatit siirrettiin suoraan digitaalisiin karttoihin. Kaikki inventointikohteiden tiedot tallennettiin maakuntamuseon *Access* –pohjaiseen *Pirkanmaan muinaisjäännöstietokantaan*, josta tulostettiin raportin pääosa. Kohteiden koordinaattitiedot on ilmoitettu sekä perus- (x ja y), että yhtenäiskoordinaatteina (p ja i) 10 m:n tarkkuudella.

Historiallisen ajan muinaisjäännösten osalta inventoinnin esitöihin kuului Tottijärven alueen 1700-luvun rajankäynti-, tilus-, pelto- ja jakokarttojen tutkiminen Maanmittauslaitoksen arkistossa Hämeenlinnassa, Kuninkaan kartaston karttojen analyysi (1776-1805) ja 1400-1700-lukujen historiaa koskevien tietojen haku kirjallisuudesta. Vanhoja karttoja vertailtiin nykyisiin peruskarttoihin ottaen huomioon niiden mittakaava, suuntaus, mahdolliset virheet sekä maiseman muutokset ja täten pyrittiin löytämään ja paikallistamaan 1700-luvun jälkeen autioituneita/hylättyjä asutus- ja elinkeinohistoriallisia kohteita. Vanhat kartat asemoitiin tarvittaessa nykyiselle karttapohjalle *MapInfo* –ohjelman ja/tai kuvankäsittelyohjelman (*Adobe*

Photoshop) avulla potentiaalisten muinaisjäännösten paikantamiseksi ja niiden laajuuden selvittämiseksi. Kaikkia historiallisen ajan kohteita ei kuitenkaan ollut mahdollista tarkastaa maastossa tämän inventoinnin puitteissa. Historiallisista kohteista seitsemän luokiteltiin suojeltaviksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi (kohteet 80-86).

Inventoinnin esihistorialliset löydöt on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin päänumeroille KM 34221-34235 (diar. 14.11.2003) ja KM 34271 (diar. 3.12.2003). Historiallisen ajan löydöt (kohde 81) on luetteloitu Kansallismuseon historiallisiin kokoelmiin päänumerolle KM 2003112 (diar 5.12.2003). Myös mustavalkonegatiivit ja diat on luetteloitu ja arkistoitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin: negatiivit numeroille 127743-127772, diat 51732-51761.

LUETTELOT JA YLEISKARTAT

LUETTELO INVENTOINTIKOhteista

Ennestään tunnettujen muinaisjäännösten numerot vastaavat niiden muinaisjäännösrekisterin mukaisten numeroiden loppuosia (kohteet 31-33 ja 38). Uusien esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten numerointia (kohteet 58-66) voidaan pitää Nokian edellisen osainventoinnin (Adel 2002) esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten numeroinnin suorana jatkona

Inv. nro	Kohteen nimi	Laji	Ajoitus	MJ-luok-ka	Lisätietoja	Sijainti (peruskartta ja koordinaatit)
31	Pelttari	asuinpaikka	kivikausi	2	mj.rek.nro 536010031	PK 212301 Rämsöö X:6805 940-6806 010, Y:2461 660-750, P:6811 400-460, I: 3301 240-340, Z:110-115
32	Perttula	asuinpaikka	kivikausi	2	mj.rek.nro 536010032	PK 212301 Rämsöö X:6809 020-100, Y:2468 670-720, P:6814 150-230, I:3308 390-440, Z:80
33	Naulonsuo	asuinpaikka	kivikausi	2	mj.rek.nro 536010033	PK 212305 Nokia X:6813 830-870, Y:2471 220-250, P:6818 850-880, I:3311 160-190, Z:80
38	Rekola	asuinpaikka	kivikausi	2	mj.rek.nro 536010038	PK 212305 Nokia X:6812 730-770, Y:2470 900-950, P:6817 750-800, I:3310 790-850, Z:80
58	Sorvanniemi	asuinpaikka	kivikausi	2	uusi kohde	PK 2123 05 Nokia X:6812 110-130, Y:2471 730-770, P:6817 100-120, I:3311 590-630, Z:80
59	Pajulahti 1	asuinpaikka	kivikausi	2	uusi kohde	PK 2123 02 Siuro X:6810 930-970, Y:2466 770-800, P:6816 150-190, I:3306 580-610, Z:85
60	Luikko	asuinpaikka	kivikausi	2	uusi kohde	PK 2123 02 Siuro X:6811 130-210, Y:2464 070-190, P:6816 480-550, I:3303 890-3304 020, Z:90-95
61	Tottijärvi	asuinpaikka	kivikausi	2	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6809 830-930, Y:2464 510-640, P:6815 160-250, I:3304 270-410, Z:90-100
62	Gränstolppa	asuinpaikka	kivikausi	2	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6809 770-830, Y:2462 090-170, P:6815 210-260, I:3301 850-930, Z:96-99
63	Lana 1	asuinpaikka	kivikausi	2	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6805 730-800, Y:2461 370-430, P:6811 200-270, I:3300 950-3301 010, Z:105-110

Inv. nro	Kohteen nimi	Laji	Ajoitus	MJ-luok-ka	Lisätietoja	Sijainti (peruskartta ja koordinaatit)
64	Lana 2	asuinpaikka	kivikausi	2	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6805 980-6806 120, Y:2461 340-410, P:6811 450-590, I:3300 920-3301 000, Z:105-110
65	Aho	asuinpaikka	kivikausi	2	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6807 300-370, Y:2468 160-230, P:6812 460-520, I:3307 800-880, Z:90
66	Koivu	röykkiö	rautakausi?	2	uusi kohde	PK 2123 04 Vesilahti X:6803680, Y:2470290, P:6808750, I:3309760, Z:85-90
67	Vassinjoki	irtolöytö- paikka	pronssikausi	-	KM 10811, pronssinen onsikirves	PK 2123 04 Vesilahti X:6804040, Y:2470010, P:6809110, I:3309510, Z:77-80
68	Tuulosjärvi	irtolöytö- paikka	rautakausi?	-	HM 2301, saviastian- paloja	PK 2123 01 Rämsöö X:6803710, Y:2466350, P:6808960, I:3305830, Z:117
69	Jouttijärvi	irtolöytö- paikka	kivikausi	-	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6806470, Y:2464530, P:6811800, I:3304140, Z:90
70	Joutsjoki	irtolöytö- paikka	kivikausi	-	KM 34235, kivikirves	PK 2123 01 Rämsöö X:6808190, Y:2464940, P:6813500, I:3304630, Z:85
71	Ali-Pihnala	irtolöytö- paikka	rautakausi	-	KM 2050, soikea tuluskivi	PK 2123 01 Rämsöö X:6808430, Y:2464300, P:6813760, I:3304000, Z:80-85
72	Siukolanjärvi 1	irtolöytö- paikka	kivikausi	-	HM (?), reikäkivi	PK 2123 01 Rämsöö X:6808800, Y:2462120, P:6814230, I:3301840, Z:<85
73	Lohilukko	irtolöytö- paikka	kivikausi	-	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6809020, Y:2467880, P:6814190, I:3307610, Z:78
74	Ahmaslahti	irtolöytö- paikka	kivikausi	-	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6809030, Y:2469890, P:6814110, I:3309610, Z:80-83
75	Pajulahti 2	irtolöytö- paikka	kivikausi	-	uusi kohde	PK 2123 02 Siuro X:6810680, Y:2467330, P:6815870, I:3307130, Z:85
76	Nuoramäki	irtolöytö- paikka	esihist. aika	-	uusi kohde	PK 2123 01 Rämsöö X:6804480, Y:2469140, P:6809590, I:3308650, Z:85
77	Ali-Marttila	irtolöytö- paikka	kivikausi	-	kivitaltta	PK 2123 02 Siuro X:6812620, Y:2464820, P:6817920, I:3304720, Z:90
78	Yli-Marttila	irtolöytö- paikka	kivikausi	-	HM 50:391, tasataltta	PK 2123 02 Siuro X:6812760, Y:2464820, P:6818070, I:3304710, Z:90-95
79	Joensivu	irtolöytö- paikka	rautakausi	-	KM 13033, keihään- kärki	PK 2123 02 Siuro X:6813330, Y:2465350, P:6818610, I:3305270, Z:90-95

Inv. nro	Kohteen nimi	Laji	Ajoitus	MJ-luok-ka	Lisätietoja	Sijainti (peruskartta ja koordinaatit)
80	Siukolanjärvi 2	viljely-röykkiöitä	uusi aika	2		PK 2123 01 Rämsöö X:6808 810-850, Y:2462 130-140, P:6814 240-280, I:3301 850-860, Z:85
81	Tottijärven kartano	kartanon paikka	keskiaika ja uusi aika	1		PK 2123 02 Siuro X:6809 990-6810 070, Y:2464 490-690, P:6815 310-390, I:3304 260-460, Z:95-105
82	Pajulahdentie	kiivaita	uusi aika	2		PK 2123 02 Siuro X:6810 520-540, Y:2466 030-080, P:6815 780-790, I:3305 820-870, Z:113-115
83	Vapaluoto	torpanpaikka	uusi aika	2		PK 2123 05 Nokia X:6810 110-220, Y:2470 790-900, P:6815 150-240, I:3310 570-670, Z:83-90
84	Kotaniemi	röykkiö ja kiivaitaus	hist. aika	2		PK 2123 01 Rämsöö X:6803400, Y:2466130, P:6808650, I:3305600, Z:120
85	Pärrä	torpanpaikka	uusi aika	2		PK 2123 01 Rämsöö X:6804 600-660, Y:2469 150-200, P:6809 710-770, I:3308 660-720, Z:82-83
86	Tohka	torpanpaikka	uusi aika	2		PK 2123 01 Rämsöö X:6804 470-520, Y:2469 100-160, P:6809 580-630, I:3308 610-670, Z:83-86
87	Tuhkuri	torpanpaikka	uusi aika	-		PK 2123 01 Rämsöö X:6804 090-140, Y:2468 980- 2469 030, P:6809 210-260, I:3308 480-530, Z:85
88	Skratari	torpanpaikka	uusi aika	-		PK 2123 01 Rämsöö X:6804 000-060, Y:2468 730-800, P:6809 140-190, I:3308 220-300, Z:90
89	Kallaskoski N	myllynpaikka	uusi aika	-		PK 2123 01 Rämsöö X:6803420, Y:2468850, P:6808540, I:3308320, Z:87-88
90	Kallaskoski S	myllynpaikka	uusi aika	-		PK 2123 01 Rämsöö X:6803300, Y:2468790, P:6808430, I:3308250, Z:95-100
91	Lanan torppa	torpanpaikka	uusi aika	-		PK 2123 01 Rämsöö X:6805610, Y:2461320, P:6811080, I:3300890, Z:90
92	Svanbäck	torpanpaikka	uusi aika	-		PK 2123 01 Rämsöö X:6807 250-310, Y:2465 340-400, P:6812 540-590, I:3304 990-3305 050, Z:81-83
93	Moisio	torpanpaikka	uusi aika	-		PK 2123 01 Rämsöö X:6807110, Y:2465950, P:6812370, I:3305590, Z:95-100

Inv. nro	Kohteen nimi	Laji	Ajoitus	MJ-luok-ka	Lisätietoja	Sijainti (peruskartta ja koordinaatit)
94	Liljendal	torpanpaikka	uusi aika	-		PK 2123 01 Rämsöö X:6809620, Y:2464180, P:6814960, I:3303930, Z:90-95
95	Österbacka	torpanpaikka	uusi aika	-		PK 2123 02 Siuro X:6810070, Y:2465220, P:6815360, I:3304990, Z:98-100
96	Luikon torppa	torpanpaikka	uusi aika	-		PK 2123 02 Siuro X:6811200, Y:2464170, P:6816530, I:3303990, Z:90-95

* * *

Seuraavia kohteita ei ollut mahdollista tarkastaa tämän inventoinnin puitteissa eikä käsitelty tämän raportin Inventointikohteet -osassa:

97. Naulonvuori. Laukon kartanon maiden raja ja käytännössä myös Vesilahden pitäjän raja Pirkkalaa vastaan määrättiin kulkemaan vuoden 1479 laamannikäräjillä mm. Naulonvuoren kautta (Kaarninen 1998: 19). Nykyiseen karttaan kohde on merkitty kolmen kylän rajapisteinä. Pk 2123 05 Nokia; koordinaatit: x = 6820 070, y = 2469 030; p = 6820 070, i = 3310 970; z = 145.

98. Kivipyökkivuori. Torisevan talosta NNW. Laukon kartanon maiden raja ja käytännössä myös Vesilahden pitäjän raja Pirkkalaa ja Karkkua vastaan määrättiin kulkemaan vuoden 1479 laamannikäräjillä mm. Torisevanvuoren kautta (Kaarninen 1998: 19). Nykyiseen karttaan kohde on merkitty viiden kylän rajapisteinä. Pk 2123 02 Siuro; koordinaatit: x = 6813 740, y = 2463 850; p = 6819 090, i = 3303 800; z = 164.

99. Vohlisaari. Mahdollisesti ihmisen tekemiä kiviroykkiöitä (mm. saaren nokasta ylämäkeen nouseva kivirivi ja ympyränmuotoisia rakenteita (?); mahdollisesti kesämökin pihasta raivattuja). Tottijärven kirkosta 3,9 km itään, Vohlisaaren SE-päässä, kesämökin (om. Kaija Repo, puh. 040-7087490) pihassa. Ilmoittanut Kristiina Mäkinen. Pk 2123 02 Siuro; koordinaatit: x = 6810 070, y = 2469 030; p = 6815 180, i = 3308 800; z = 80.

* * *

Seuraavia löytö- ja havaintopaikkoja ei ollut mahdollista paikallistaa riittävällä tarkkuudella eikä käsitelty tässä raportissa inventointikohteina:

KM 1996:19, kourutaltoa. Löytöpaikka tuntematon. Lahj. Anna Amnell Vesilahdelta v. 1879. (Heikel 1882: 21).

KM 2151:551, keihäänkärki. Löydetty pellostä **Pohjanloukolta**. Toim. S. Wilskman 4.10.1882. Pohjanloukon kylä sijaitsee Tampere-Turku -tien varrella, Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Lamminlahden W-päästä 1-2 km SW. Lähistön kohteet: kivikautiset irtolöytöpaikat 77 Ali-Marttila ja 78 Yli-Marttila; niiden ympäristössä tehtiin inventoinnin yhteydessä pintapöimintää löytämättä merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä.

KM 2902:9, soikean tuluskiven puolikas. Löyd. ”Norkulan (Noskulan?) pellostä”. Diar. 1893.

KM (?), Kustaa I:n hopearaha 1520-luvulta. Ostettu **Pajulahden** kylästä. Toim. A. O. Heikel 1879 (?) (Heikel 1882: 43-44).

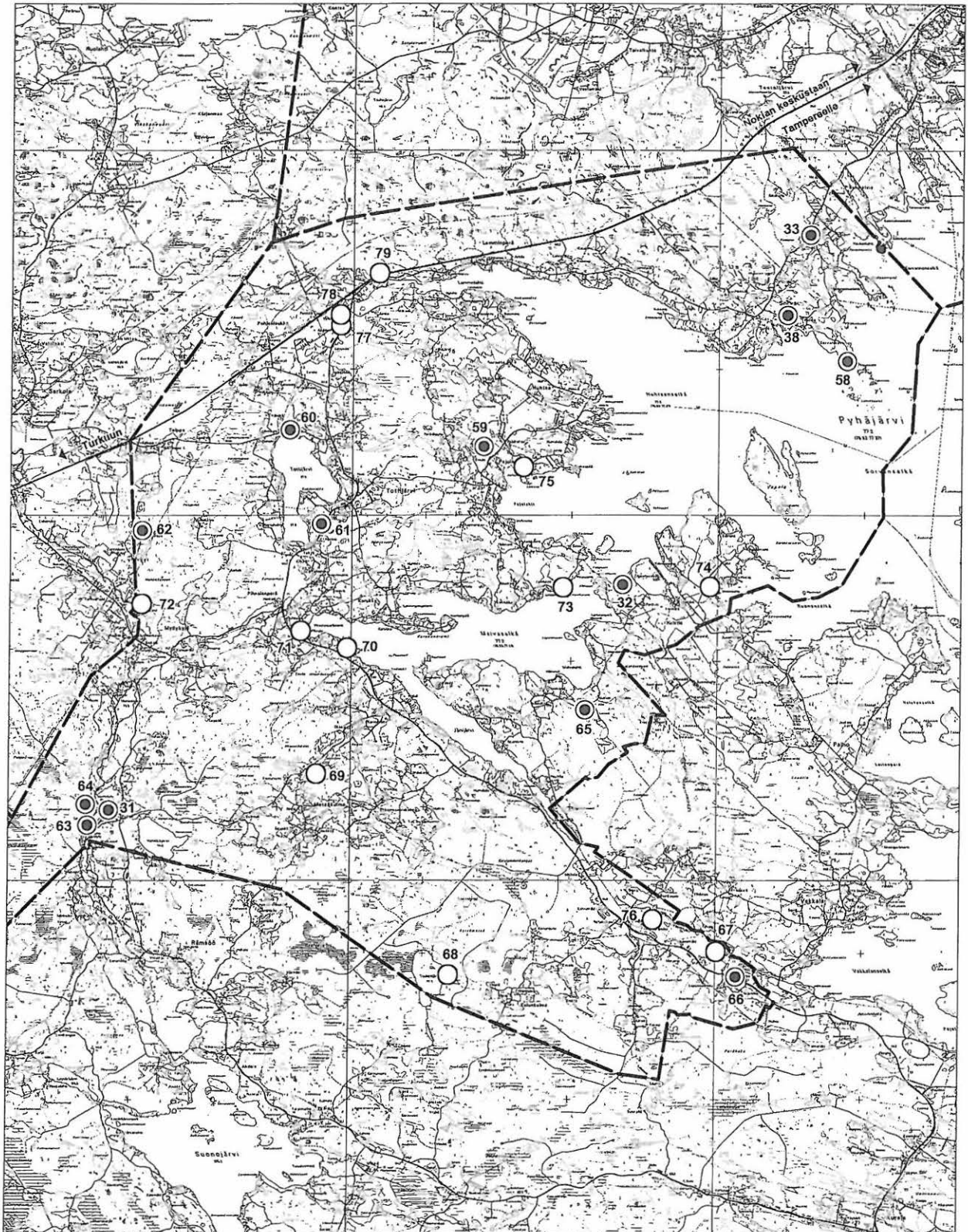
Tuomaala. Nelikulmainen kiviraunio, hiiltä (kiukaan raunio?). Löytänyt E. Salonen Sorvan Tuomaalan maalta, metsästä (Heikel 1882: 29). Tuomaalan talo sijaitsee Sorvan kylän keskellä, Sorvantien mutkan kohdalla. Tarkemmat tiedot röykkiön sijainnista puuttuvat. Sorvantien ja rannan välisellä alueella on tiheästi omakotitalo- ja kesämökkiasutusta. Potentiaaliset metsäalueet tarkastettiin pintapuolisesti inventoinnin 2003 yhteydessä löytämättä merkkejä muinaisjäännöksistä.

YLEISKARTTA 1: ESIHISTORIALLISET KOHTEET

Mk 1:80 000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- esihistoriallinen kiinteä
muinaisjäännös
- esihistoriallinen
irtolöytöpaikka
- vanhat ja nykyiset
kunnanrajat

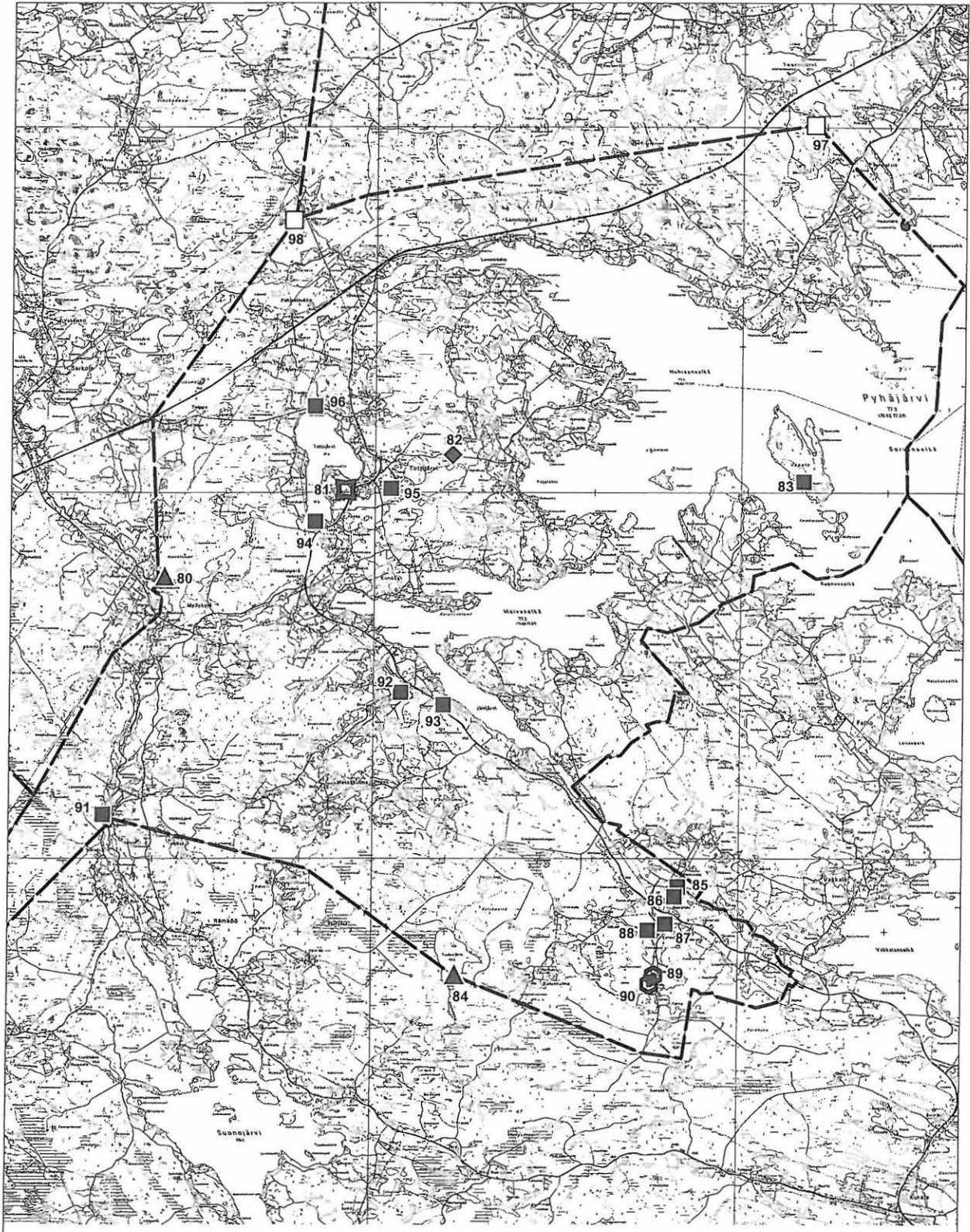

YLEISKARTTA 2: HISTORIALLISEN AJAN KOHTEET

Mk 1:80 000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

	kartanonpaikka		kiviröykkiö		myllynpaikka		vanhat ja nykyiset kunnanrajat
	torpanpaikka		kiviaita		rajapiste		

YLEISKARTTA 3: INVENTOINNIN TARKASTETUT ALUEET. Karttalehti 1: INVENTOINTIALUEEN POHJOISOSA

Mk 1:50 000. Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- - - - -	vanhat ja nykyiset kunnanrajat	▨	tarkastettu alue

YLEISKARTTA 3: INVENTOINNIN TARKASTETUT ALUEET. Karttalehti 2: INVENTOINTIALUEEN ETELÄOSA

Mk 1:50 000. Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- vanhat ja nykyiset kunnanrajat
- tarkastettu alue

31. Pelttari (muinaisjäänryhmät - asuinpaikat, hautapaikat - kivikautinen)

Muinaisjäänösrekisterinumero:	536010031
Kunta:	Nokia Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäänöstyyppi:	Muinaisjäänösryhmät Tyypin tarkenne: asuinpaikat, hautapaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2 Lukumäärä: 2
Luokitusehdotus:	pidetään voimassa nykyinen luokitus (luokka 2). Kyseessä on kiinteä muinaisjäänös, jonka tarkempi rajausta ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).
Sijainti:	PK 212301 Rämsöö X:6805940-6806010, Y:2461660-2461750, Z:110-115 P:6811400-6811460, I:3301240-3301340 Keskipiste X:6805980, Y:2461690, P:6811430, I:3301290 Muinaisjäänöksen mahdollisesti osittain säilyneen osan ääripisteet. Tottijärven kirkosta 5,4 km SW
Aiemmat löydöt:	KM 10575:1-51, saviastianpaloja 37 kpl, kaksi vasara- ja kaksi työkirvestä, hioimen kappale, kvartsiakaapimia ja -iskoksia. Irto- ja kaivauslöytöjä 1937.
Inventointilöydöt:	-
Tutkimukset:	Kaivaus Sakari Pälsi 1937 Tarkastus Jorma Leppäaho 1937 Tarkastus Anna-Liisa Hirviluoto 1969 Inventointi Maarit Suni 1975 Inventointi Erkki Renvall 1985 Inventointi Vadim Adel 2003
Kiinteistötiedot:	536-443-1-1380 Pelttari Pelttari Hilikka ja Mikko Rämsööntie 439, 37310 Tottijärvi
Tarkastus:	1.10.2003
Kartat:	1:20 000, 1:2500
Kuvat:	Negatiivit: 127749-127750 Diat: 51738-51739
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee etelästä pohjoiseen, Vesilahden alueella olevasta Suonojärvestä (vedenpinnan korkeus 105,1 m mpy) Kuloveteen (57,5 m mpy) laskevan Lanajoen itäpuolella, rannasta alle 100 m, n. 123 m (mpy) korkean, Rantahaka -nimisen mäen etelärinteellä, Pelttarin talosta n. 110 m NW, N-S-suuntaisesta Tottijärvi-Rämsöö -tiestä n. 110 m W, siitä luoteeseen erkanevan, Lanan talolle lähtevän soratien NE-puolella, vanhalla soranottoalueella, pellolla ja metsäsaarekkeella.
Kohteen kuvaus:	Hiekanoitossa pääosin tuhoutuneet kivikautinen asuinpaikka ja vasarakirveskulttuurin kalmisto. Käytöstä jätetty hiekkakuoppa on kasvanut umpeen puuta ja pensasta. Aikaisemmissa tutkimuksissa todettiin merkkejä asuinpaikasta hiekkakuopan länsiosassa ja kalmistosta itäosassa (Pälsi 1937). Muinaisjäänöstä on oletettu olevan jäljellä kuopan ylä- eli N-puolella, pellon alla (Renvall 1985, kohde I:4). Inventoinnin 2003 yhteydessä hiekkakuopan N-puolella, pellolla ja metsäsaarekkeella, tehtiin kairauksia, joilla todettiin mahdollinen esihistoriallinen kulttuurikerros kahdella alueella. Alueen W-osassa, n. 50 m (SW-NE) x 20-30 m laajalla alueella (metsäsaarekkeen itäosassa sekä saarekkeen ja hiekkakuopan välisen pellon W-osassa, loivalla länsirinteellä) oli 20-40 cm paksun multakerroksen alla 10-15 cm vahva, mahdollisesti asuinpaikkaan viittaava oranssi/punertava hietakerros. Alueen E-osassa, välittömästi hiekkakuopan NE-reunan yläpuolella todettiin pienempi, n. 25 m (NW-SE) x 10 m laaja alue, jolla n. 20 cm paksun peltomultakerroksen alla oli 3-10 cm vahva kerros ruskeaa/tummanruskeaa tai oranssia hiekkaa, joka liittyy mahdollisesti kalmistoon.
Laajuus:	mahdollisesti osittain säilyneen osan laajuus on n. 90 m (W-E) x 10-60 m, pinta-ala n. 2600 m ² ; perusteena aikaisemmat löytötiedot, maaston topografia ja koekairaukset.
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä muinaisjäänöksen oletetusta rajasta
Suojelutoimenpiteet:	

	keskusteltiin maanomistajien kanssa
Havaintomahdollisuudet	huonot
Lähistön kohteita:	Kohde 63, Lana 1, kivikautinen asuinpaikka, n. 300 m SW; kohde 64, Lana 2, kivikautinen asuinpaikka, n. 300 m WNW.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"
Lisätietoja:	Edgren 1970: 88-89, nro 504; Huurre 1991: 217-218, 309; Kaarninen 1998: 14-15.
Koekuopat:	-
Pintapoiminta:	Inventoinnin yhteydessä tehtiin pintapoimintaa hiekkakuopan N-puolella olevan, kyntämättömän pellon reunoilla; ei löytöjä.

127749 Pelttari [31]. Muinaisjäännöksen W-osa. Kuvattu suunnasta ESE

127750 Pelttari [31]. Muinaisjäännöksen E-osa; taustalla vanha sorakuoppa. Kuvattu suunnasta NE

31. Pelttari

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

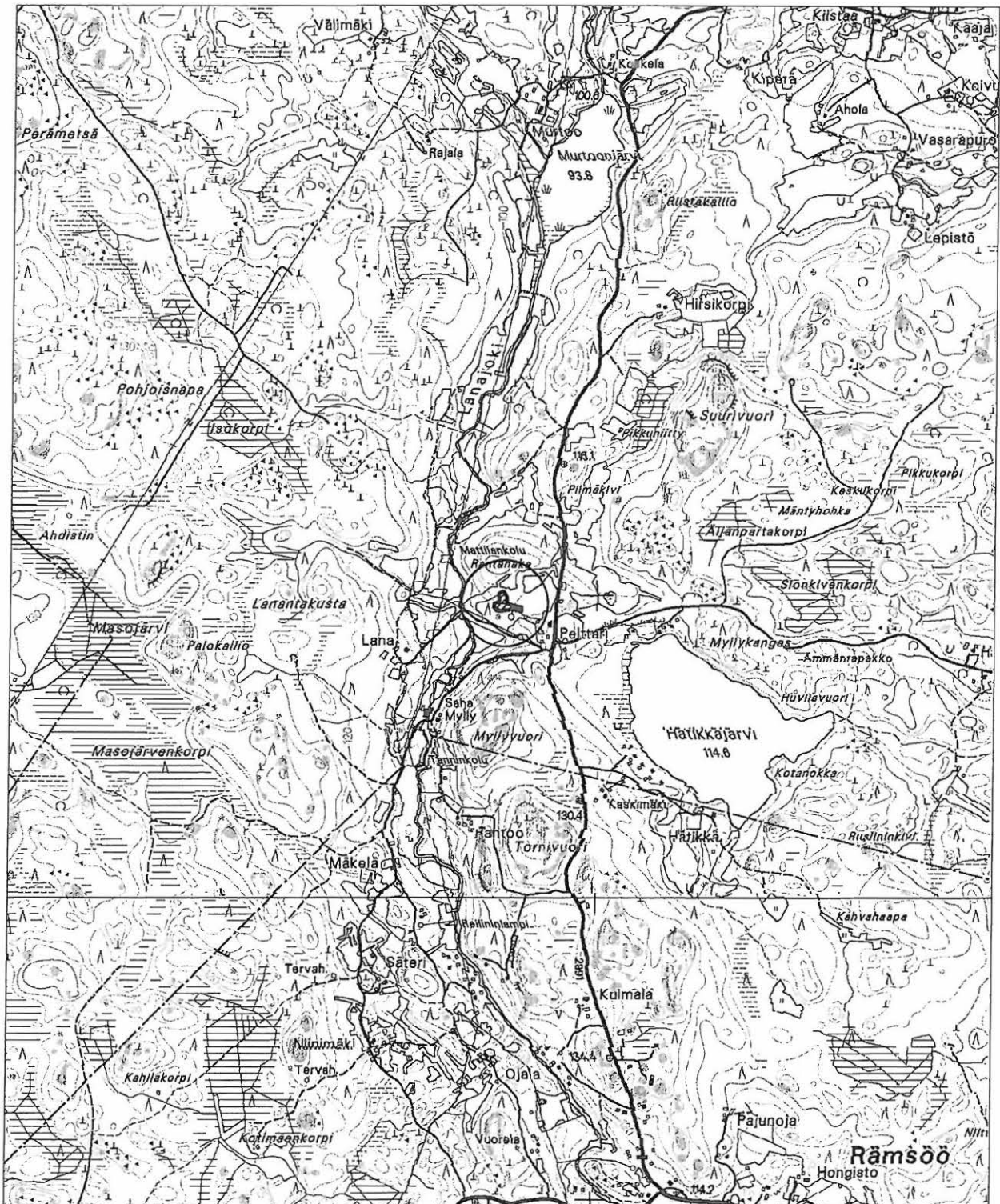
PK 212301 Rämsöo

MK 1:20000

X:6805940-6806010, Y:2461660-2461750, Z:110-115

P:6811400-6811460, I:3301240-3301340

 kivikautinen asuinpaikka ja kalmisto

31. Pelttari

Yleiskartta 1:2500

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

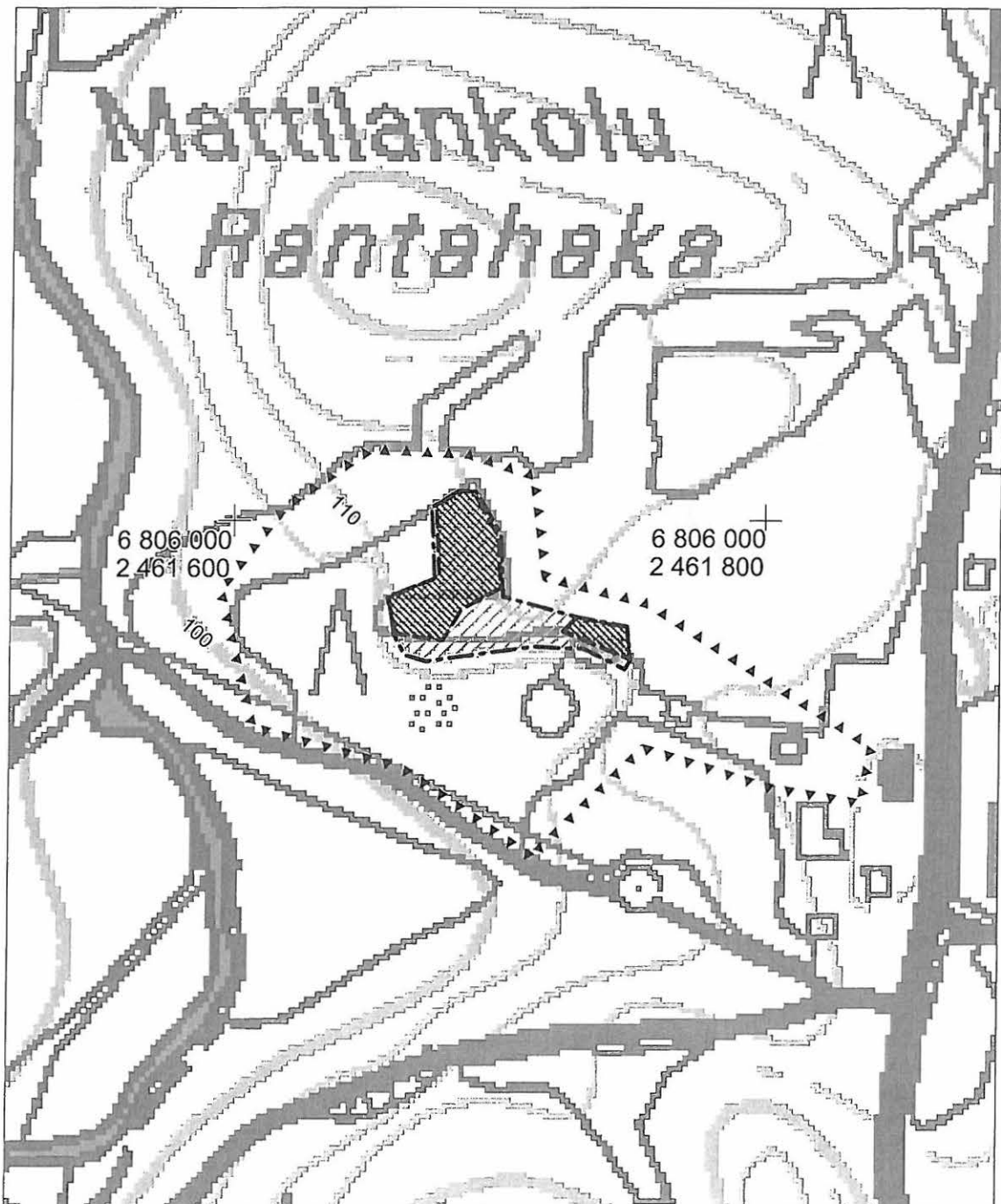
kiinteä muinaisjäännös
(likimääräinen raja)

mahdollinen kivikautinen
kulttuurikerrosalue

tarkastetun alueen raja

32. Perttula (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännös- rekisterinumero:	536010032	
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	pidetään voimassa nykyinen luokitus (luokka 2). Kyseessä on kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 212301 Rämsöö X:6809020-6809100, Y:2468670-2468720, Z:80 P:6814150-6814230, I:3308390-3308440 Keskipiste X:6809060, Y:2468695, P:6814190, I:3308415 Asuinpaikan potentiaalinen laajuus. Tottijärven kirkosta 3,8 km ESE	
Aiemmat löydöt:	KM 2902:1, vasarakirveen katkelma. Löyt. Hermani Perttula ojaa kaivaessaan. Toim. S. Wilskman 30.5.1893. KM 6618:1, kourutaltoa. Löyt. torppari Herman Perttula 1890-luvun lopussa "ojaa kaivaessaan lähellä Pirunsalmea Sorvanselän ja Jänijärven välillä olevassa moisiossaan". Diar. 6.5.1914.	
Inventointilöydöt:	KM 34221, kvartsi-iskoksia 3 kpl	
Tutkimukset:	Inventointi Maarit Suni 1975 Inventointi Erkki Renvall 1985 Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-443-1-1342 Perttula Perttula Pirjo ja Viljo Lahtelanperäntie 111, 37370 Narva	
Tarkastus:	2.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:2500	
Kuvat:	Negatiivit: 127754	Diat: 51743
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee Pyhäjärven (77,2 m mpy) rannalla, Pirunsalmen itäpuolella, pienen lahden pohjukassa olevalla niemekkeellä, vesirajasta 5-20 m, Haistian kylän Perttulan talosta n. 350 m NW, talosta rantamökille/saunaan vievän tien päässä, sen molemmin puolin.	
Kohteen kuvaus:	Kohde sijaitsee pienellä metsitetyllä hiesupellolla, muinaisella rantaterassilla. Alueella kasvaa 20 v. vanhaa männikköä.	
Laajuus:	n. 80 m (SSW-NNE) x 10-40 m, pinta-ala n. 2000 m ² ; perusteena aikaisemmat löytötiedot, maaston topografia ja pintapöimintälöytöjen levinneisyys.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä muinaisjäännöksen oletetusta rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	Keskustelu ja maastokatselmus maanomistajan kanssa.	
Havaintomahdollisuudet	huonot	
Lähistön kohteita:	Kourutaltan KM 6618:2 löytöpaikka. Esineen on löytänyt torppari H. Perttula "läheltä asuntoaan... "kivikehyksestä", joka oli 3 m neliössä ja yhdeltä sivulta avoin sekä ulkoa multapenkin ympäröimä". Kohdetta ei pystytty paikantamaan. Perttulan talon ympäristö tutkittiin, mutta alueen pellot eivät olleet inventoinnin 2003 aikana pintapöimintakunnossa. Ks. myös: kohde 73 - Lohilukko, kivikautinen irtolöytöpaikka, 0,8 km W; kohde 74 - Ahmaslahti, kivikautinen irtolöytöpaikka, 1,2 km E.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:	Kaarninen 1998: 15.	
Koekuopat:	-	

Pintapöiminta:

Inventoinnin yhteydessä tehtiin pintapöimintaa metsitetyllä pellolla (ks. kartta ja löytöluettelo).

127754 Perttula [32]. Asuinpaikan keskiosaa; oikealla, ison kiven takana sijaitsee va pelto-oja. Kuvattu suunnasta SE

32. Perttula

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 212301 Rämsöö

MK 1:20000

X:6809020-6809100, Y:2468670-2468720, Z:80

P:6814150-6814230, I:3308390-3308440

 kivikautinen asuinpaikka

32. Perttula

Yleiskartta 1:2500

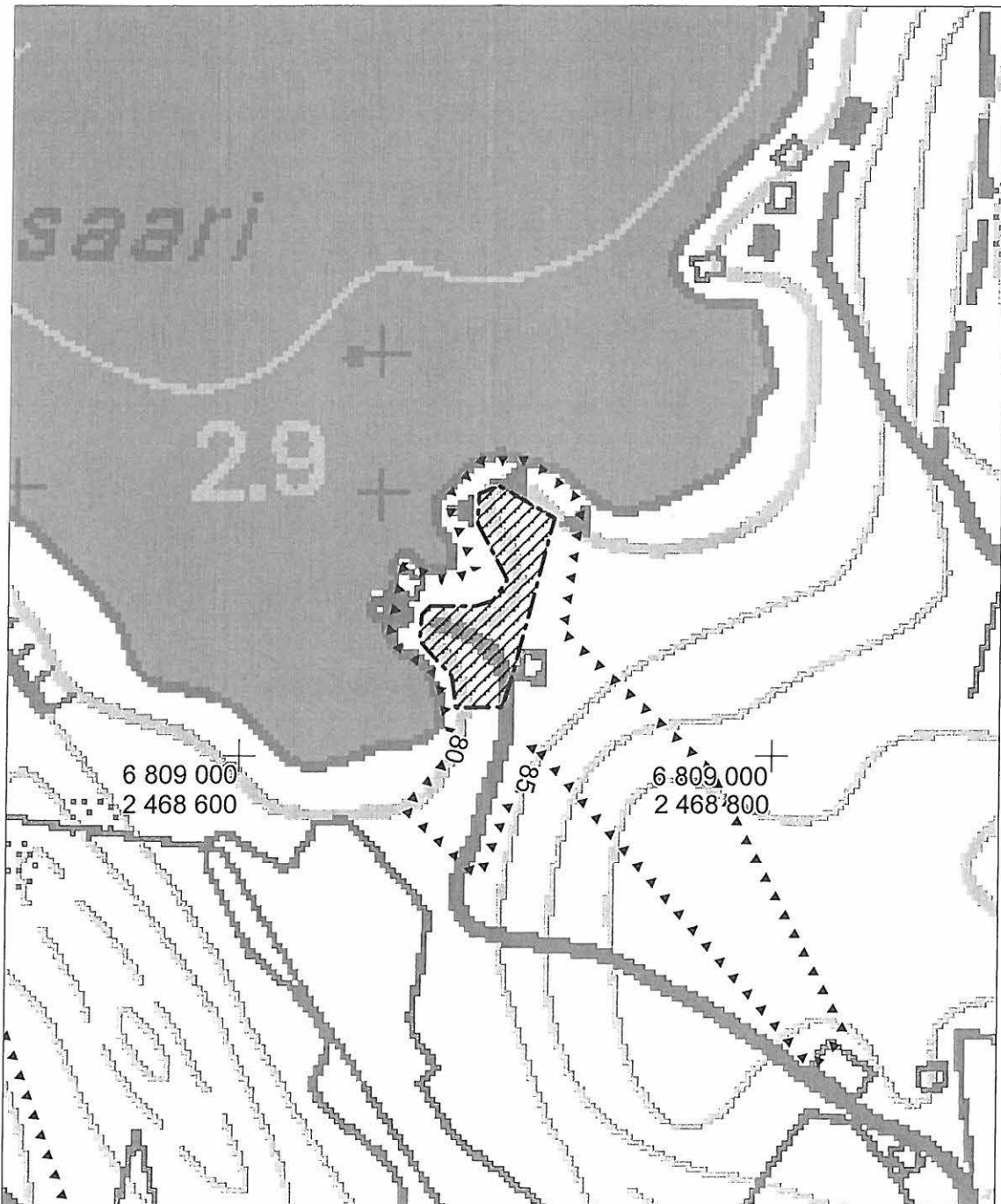
Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

kivikautinen asuinpaikka
(likimääräinen rajaus)

tarkastetun alueen raja

33. Naulonsuo (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännös- rekisterinumero:	536010033	
Kunta:	Nokia	Kylä: Sorva
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	pidetään voimassa nykyinen luokitus (luokka 2). Kyseessä on kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajausta ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 212305 Nokia X:6813830-6813870, Y:2471220-2471250, Z:80 P:6818850-6818880, I:3311160-3311190 Keskipiste X:6813850, Y:2471235, P:6818865, I:3311175 Asuinpaikan potentiaalinen laajuus. Tottijärven kirkosta 7,2 km NE	
Aiemmat löydöt:	KM 11970 käyräselkäinen kourutaltoa. Löyt. mv. Kalle Kaapu v. 1946 tien SW-reunaan ojaa kaivettaessa, n. 40 m päässä valtatiestä, savimaasta, itärinteestä, ja samalta kohdalta, tien toiselta puolelta, löytyi värttinäpyörä. Esineet toimitti A. Erä-Esko v. 1948; paikkaa tarkastaessaan hän löysi n. 20 m kourutaltan löytöpaikasta SW kvartsi-iskoksen (Erä-Esko 1948, s. 12-13, kohde 20).	
Inventointilöydöt:	-	
Tutkimukset:	Inventointi Aarni Erä-Esko 1948 Inventointi Maarit Suni 1975 Inventointi Erkki Renvall 1985 Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-442-4-69 Loukko Uotila Timo Sorvantie 432, 37120 Nokia asuinpaikan pääosa 536-442-2-133 Naulo Mäkinen Eino ja Helka Rapinkorventie 3, 37150 Nokia asuinpaikan itäreuna	
Tarkastus:	29.9.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:2500	
Kuvat:	Negatiivit: 127743	Diat: 51732
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) luoteeseen pistävän Naulonlahden NW-pohjukasta n. 450 m W, umpeenkasvaneen muinaisen lahden SW-rannalla, välittömästi SW-NE-suuntaisen Sorvantien SE-puolella, siitä kaakkoon lähtevän Ketteenniementien risteyksen kohdalla.	
Kohteen kuvaus:	Asuinpaikaksi tulkittu kivikautinen kohde sijaitsee pääosin loivasti itään viettävällä hiesupellolla. Ketteenniementien toisella eli NE-puolella muinainen rantarinne jatkuu vielä n. 15 m NE ja kasvaa koivikkoo; alempana alkaa suo. Kaakossa potentiaalinen muinaisjäännösalue rajautuu pieneen notkoon.	
Laajuus:	n. 30 x 30 m, pinta-ala n. 900 m ² ; perusteena aikaisemmat löytötiedot ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä muinaisjäännöksen oletetusta rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	Keskustelu peltoa käyttävän maanviljelijän kanssa.	
Havaintomahdollisuudet	huonot	
Lähistön kohteita:	Kohde 38 - Rekola, kivikautinen asuinpaikka, 1,1 km SSW.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelvat	ks. kohta "Luokitusehdotus"	

jatkoimenpiteet:

Lisätietoja: Kaarninen 1998: 15.

Koekuopat: -

Pintapöiminta: Inventoinnin 2003 yhteydessä alueella tehtiin pintapöimintaa (ks. kartta). Asuinpaikasta n. 160 m SSW, toisen pellon SE-osasta löytyi pari pii-iskosta (mahdollisesti tuluspiitä, ei luetteloitu).

127743 Naulonsuo [33]. Yleiskuva asuinpaikasta. Auto taustalla keskellä, tiellä sijai kourutaltan löytöpaikan kohdalla. Kuvattu suunnasta SW

33. Naulonsuo

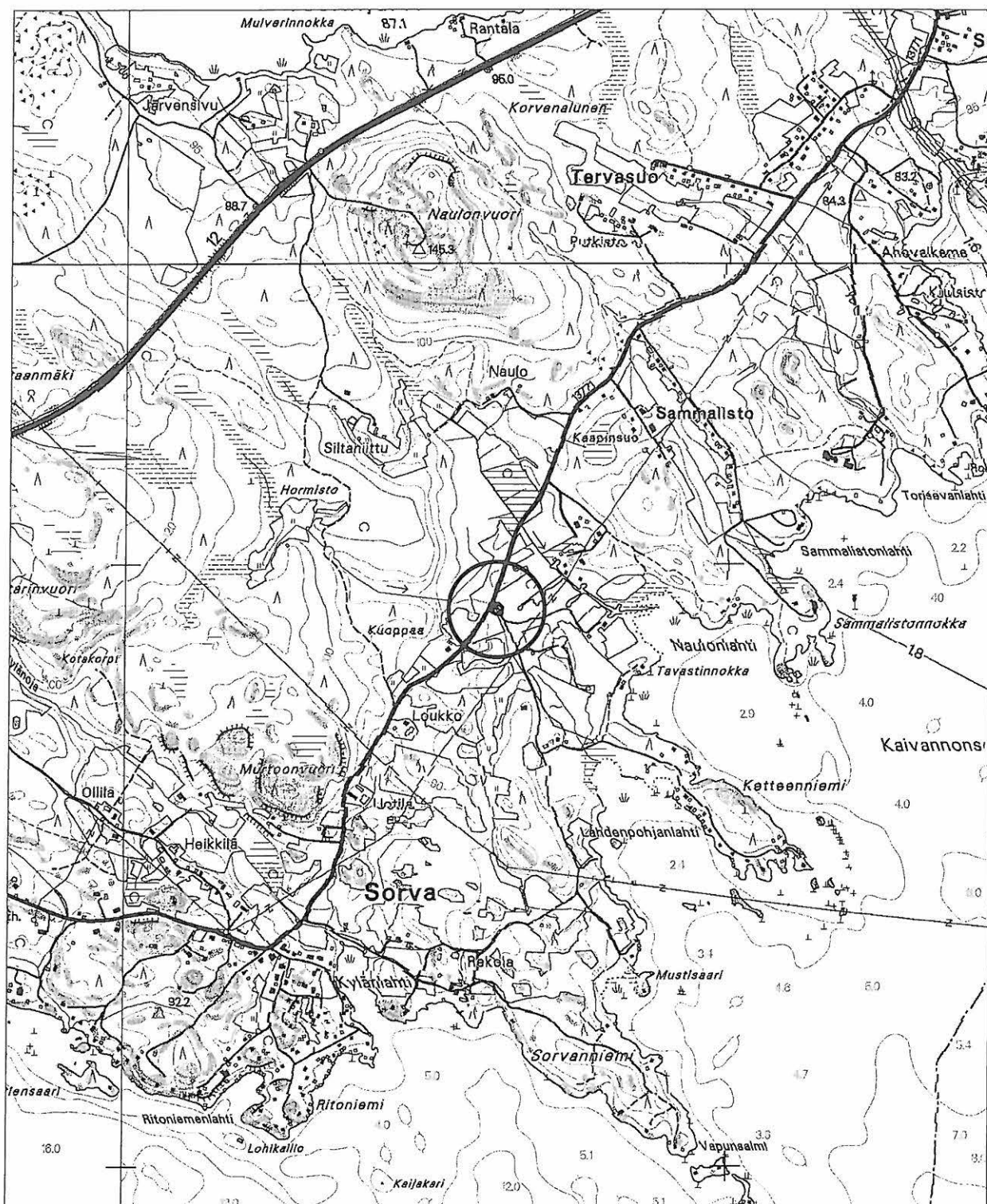
Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 212305 Nokia

MK 1:20000

X:6813830-6813870, Y:2471220-2471250, Z:80

P:6818850-6818880, I:3311160-3311190

 kivikautinen asuinpaikka

33. Naulonsuo

Yleiskartta 1:2500

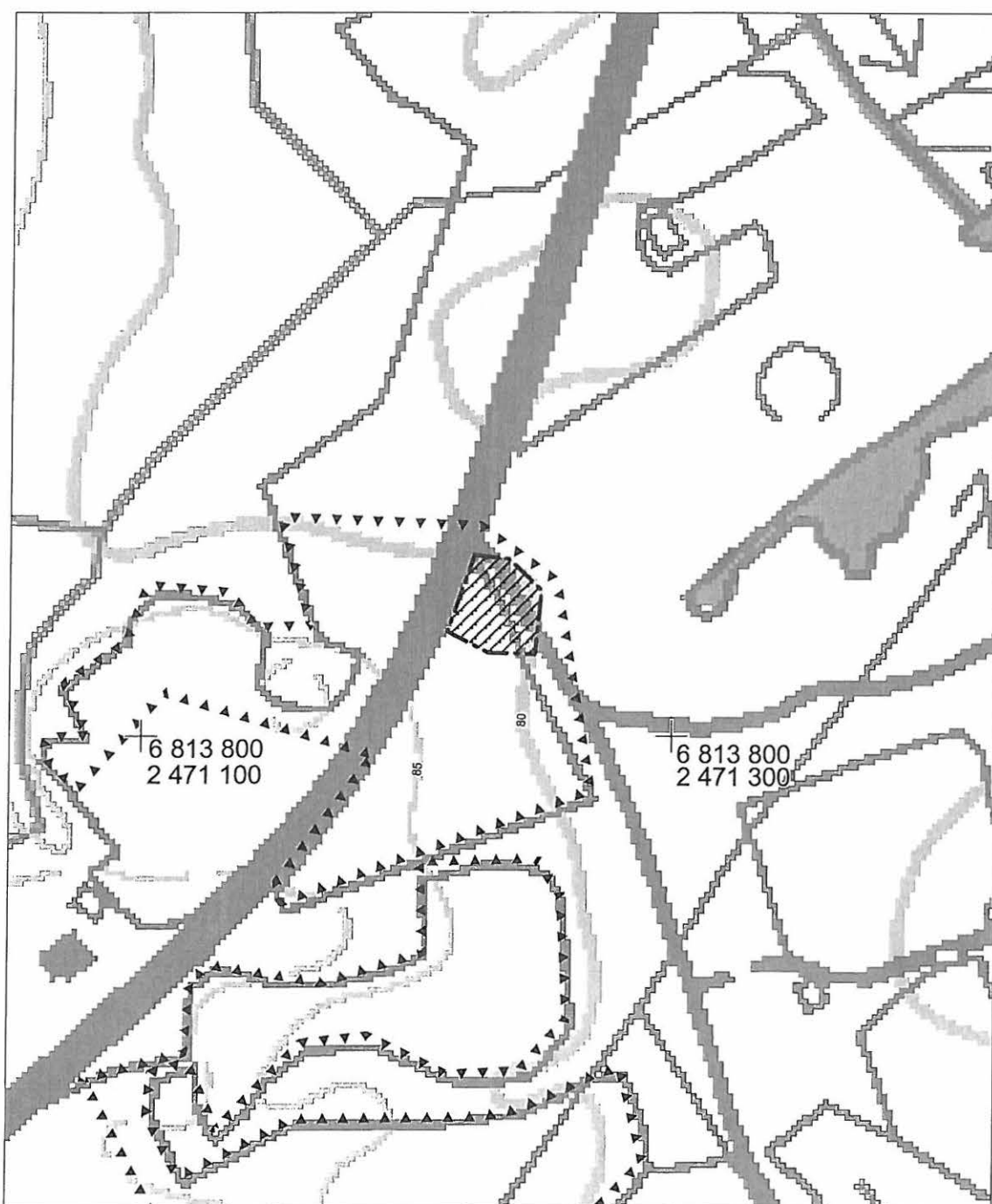
Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

kivikautinen asuinpaikka
(likimääräinen rajaus)

tarkastetun/pintapöimitun
alueen raja

38. Rekola (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännös- rekisterinumero:	536010038	
Kunta:	Nokia	Kylä: Sorva
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	pidetään voimassa nykyinen luokitus (luokka 2). Kyseessä on kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 212305 Nokia X:6812730-6812770, Y:2470900-2470950, Z:80 P:6817750-6817800, I:3310790-3310850 Keskipiste X:6812750, Y:2470925, P:6817775, I:3310820 Asuinpaikan potentiaalinen laajuus. Tottijärven kirkosta 6,4 km NE	
Aiemmat löydöt:	TYA 306:1, kvartsi-iskoksia 35 kpl. Inventointilöytöjä 1985. (Renvall 1985, kohde I:13).	
Inventointilöydöt:	-	
Tutkimukset:	Inventointi Erkki Renvall 1985 Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-442-3-116 Patjas Rekola Marja-Liisa Rinteentie 34, Pori	
Tarkastus:	29.9.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:2500	
Kuvat:	Negatiivit: 127744	Diat: 51733
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee Pyhäjärven (77,2 m mpy) NW-rannalla, Sorvan kylässä, luoteeseen pistävän pienen Kylänlahden NE-rannasta n. 100 m NE, SW-NE-suuntaisesta Sorvantiestä n. 300 m SE, siitä kaakkoon erkanevasta, Sorvanniemeen vievästä soratiestä n. 55 m NE, n. 300 (NW-SE) x 60-90 m laajan peltonotkon, muinaisen salmen NE-puolella, Rekolan talosta n. 210 m NW.	
Kohteen kuvaus:	Kohde sijaitsee pienellä muinaisella niemekkeellä, tasanteella ja loivalla rinteellä, omakotitalon pihapiirissä, entisellä pellonreunalla. Inventoinnin 1985 yhteydessä paikalta löytyi n. 10 m säteeltään olevalta alueelta suhteellisen runsaasti kvartsi-iskoksia. Paikalle on ilmeisesti pian sen jälkeen rakennettu omakotitalo, joten muinaisjäännös on ilmeisesti pääosin tuhoutunut. Maasto viettää asuinpaikan W-, SW- ja S-reunoilla vastaaviin ilmansuuntiin. Tasanteen NE-puolella alkaa kivikkoinen, jyrkemmin nouseva sekametsämaasto.	
Laajuus:	n. 50 m (W-E) x 40 m, pinta-ala n. 700 m ² ; perusteena aikaisemmat inventointitiedot ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä muinaisjäännöksen oletetusta rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	Talon asukkaille kerrottiin muinaisjäännöksestä.	
Havaintomahdollisuudet	huonot	
Lähistön kohteita:	Kohde 33 - Naulonsuo, kivikautinen asuinpaikka, 1,1 km NNE; kohde 58 - Sorvanniemi, kivikautinen asuinpaikka, 1,0 km SE.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:		
Koekuopat:	-	
Pintapöimintä:	Inventoinnin yhteydessä tehtiin pintapöimintää asuinpaikan viereisellä pellon reunalla (ks. kartta).	

127744 Rekola [38]. Yleiskuva asuinpaikasta. Kuvattu suunnasta SW

38. Rekola

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

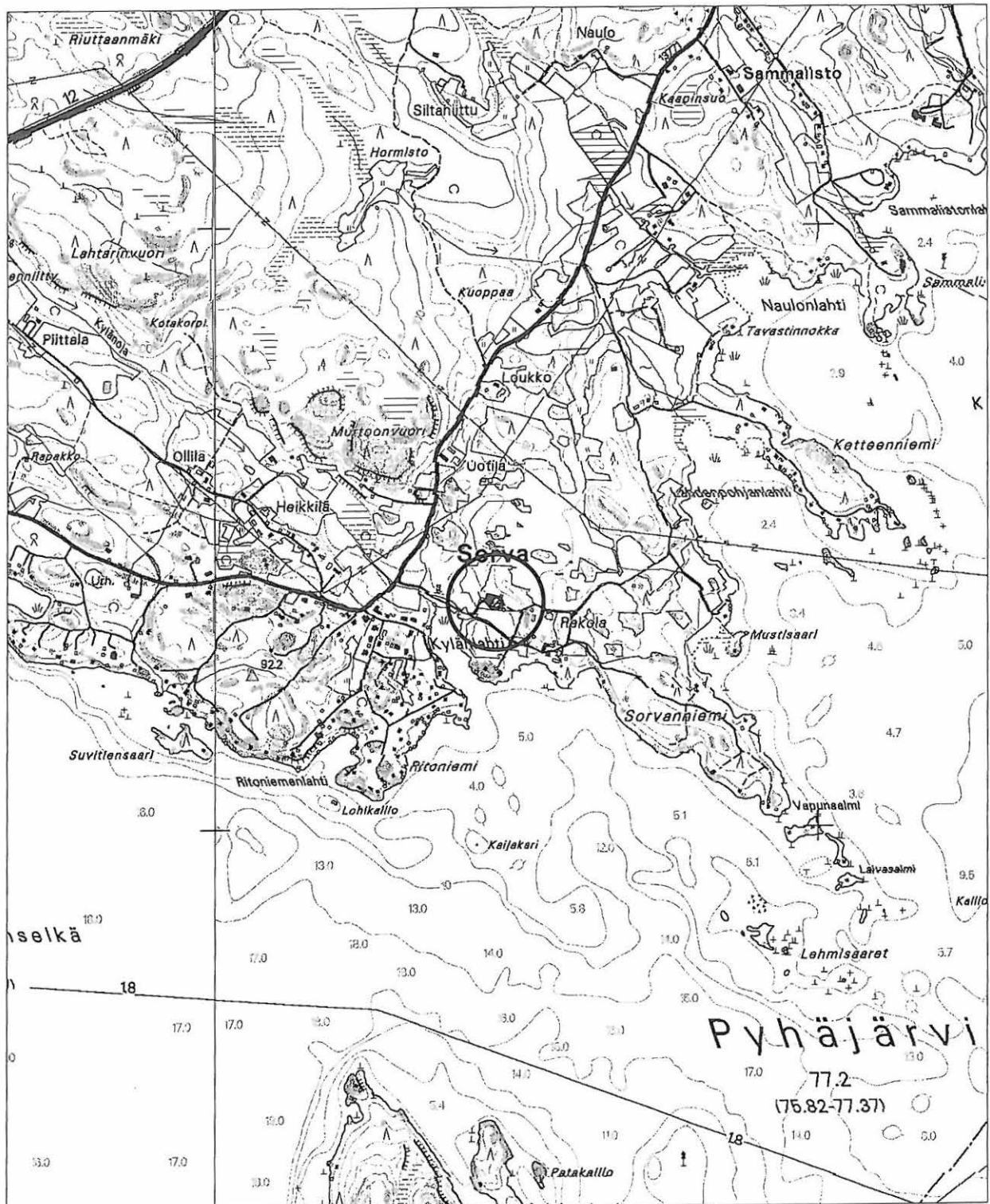
PK 212305 Nokia

MK 1:20000

X:6812730-6812770, Y:2470900-2470950, Z:80

P:6817750-6817800, I:3310790-3310850

 kivikautinen asuinpaikka

38. Rekola

Yleiskartta 1:2500

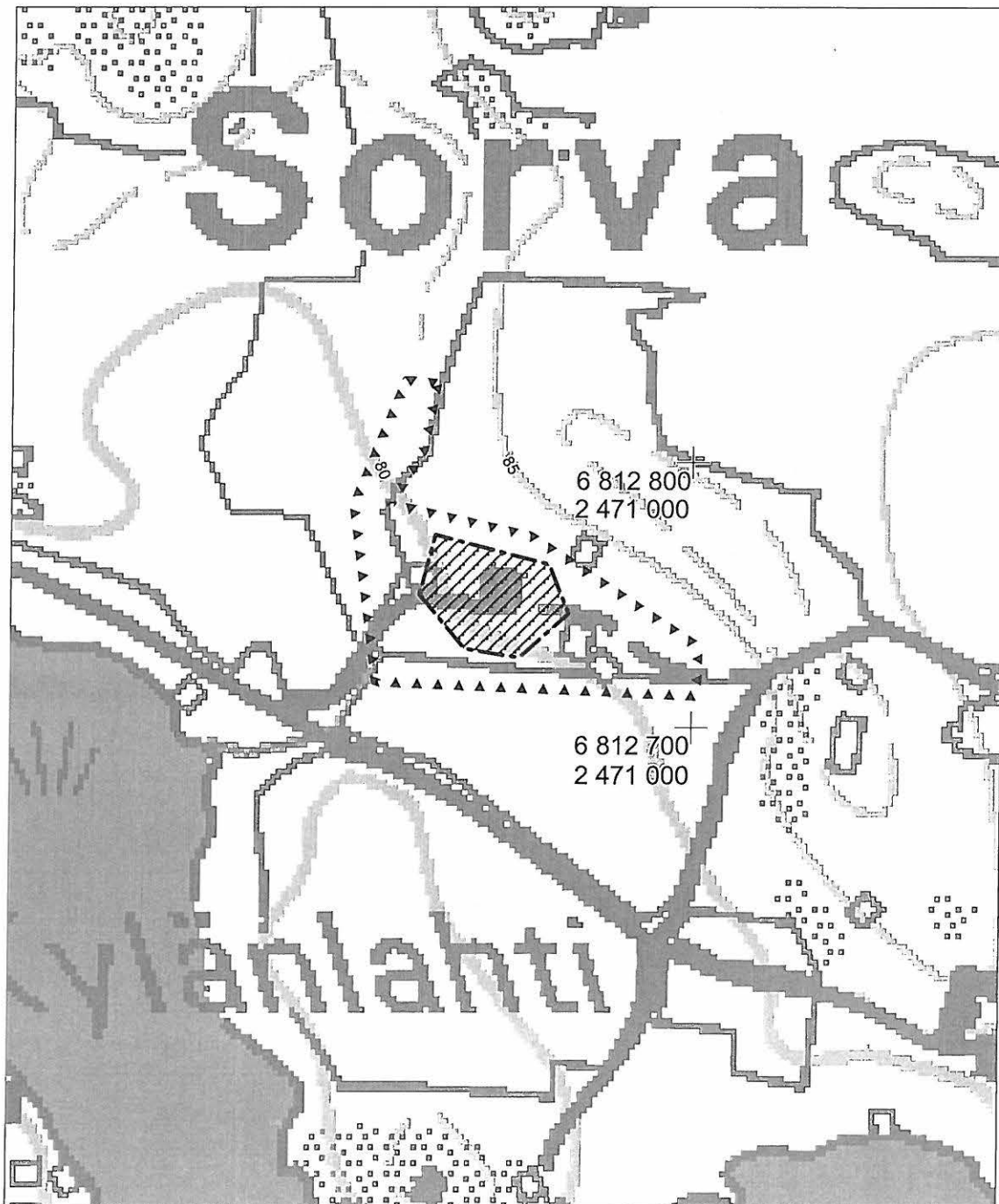
Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

kivikautinen asuinpaikka
(likimääräinen rajaus)

tarkastetun/pintapöimitun
alueen raja

58. Sorvanniemi (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero:	1000 00 22 40	
Kunta:	Nokia	Kylä: Sorva
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 2123 05 Nokia X:6812110-6812130, Y:2471730-2471770, Z:80 P:6817100-6817120, I:3311590-3311630 Keskipiste X:6812120, Y:2471750, P:6817110, I:3311610 Tottijärven kirkosta 6,9 km ENE	
Aiemmat löydöt:	-	
Inventointilöydöt:	KM 34230, kvartsi-iskoksia 8 kpl, palanutta luuta 6 kpl, kivilaji-iskos	
Tutkimukset:	Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-442-3-106 Penttilä Rekola Toini, Anne, Viivi ja Ville Maatialantie 43, 37100 Nokia	
Tarkastus:	29.-30.9.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:2500	
Kuvat:	Negatiivit: 127745	Diat: 51734
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee Pyhäjärveen (77,2 m mpy) luoteesta pistävän, n. 0,7 x 0,3 km kokoisen Sorvanniemen etelärannalla, niemen kärjestä n. 150 m NW, pienellä niemekkeellä, Rekolan talosta 0,8 km SE. Sorvanniemi on melko kivikkoinen ja kasvaa kuusivaltaista sekametsää.	
Kohteen kuvaus:	Niemen S-rannalla, rantaterassilla, pienellä muinaisella niemekkeellä, tasanteella ja pienen kumpareen S- ja SSW-rinteillä. Muinainen rantatörmä on suhteellisen loiva, n. 15 m pitkä ja n. 2-2,5 m korkea. Alueella sijaitsee kesämökki, jonka ympäriltä on kaadettu puita n. 30 x 30 m alueella. Alueella kasvaa mustikkaa, puolukkaa, sammalta, jonkin verran koivun ja männyn vesaa, vadelmaa. Asuinpaikan ympäristö on mänty- ja kuusivaltaista sekametsää. Kesämökille vie pieni SW-NE-suuntainen tie, joka koillisessa, asuinpaikan N-puolella tekee mutkan itään ja liittyy Sorvanniemen halki kulkevaan päätiehen. Inventoinnin yhteydessä kesämökin itäpuolelle tehdyssä koekuopassa todettiin n. 20 cm vahva kivikautinen kulttuurimaakerros - oranssinvaaleanruskea hiekka, joka sisältää tavallisia asuinpaikkalöytöjä (pääasiassa kvartsi-iskosia ja palanutta luuta) ja jonkin verran hiiltä. Kairauksilla todettiin, että kulttuurikerrosalue jatkuu koekuopasta n. 20 m NW terassin reunaan pitkin, mökkitielle saakka; sen jälkeen maasto muuttuu kivikkoisemmaksi ja alkaa laskea. N- ja E-suunnassa laajuus rajattiin topografisesti: asuinpaikka jatkuu koekuopasta n. 20 m NNE pienen kumpareen laelle saakka ja n.15 m NE.	
Laajuus:	n. 35 m (W-E) x 25 m, pinta-ala n. 800 m ² ; perusteena koekuopitus ja -kairaus sekä maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä muinaisjäännöksen oletetusta rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	-	
Havaintomahdollisuudet	kohtuulliset koekuopitettaessa	
Lähistön kohteita:	Kohde 38 - Rekola, kivikautinen asuinpaikka, 1,0 km NW.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:		
Koekuopat:	Koekuoppa tehtiin terassitasanteelle, mökin E-puolelle, sen E-kulmasta 5,5 m E, terassin reunasta (muinaisesta rantatörmästä) 6,5 m, nykyisestä vesirajasta 24 m N. Koordinaatit GPS:n mukaan: p = 681710, i = 311 61.	

Mitat: 50 (N-S) x 35 cm, syvyys 50 cm.

Stratigrafia: turve 0-15 cm; tummanharmaa/musta hiilipitoinen kerros 15-20 cm; oranssinvaaleanruskea hiekka jossa vähän hiilimurua, 20-40 cm; vaaleampi, keltainen hiekka 40-50 cm.

Löytöjä tuli oranssinvaaleanruskeasta hiekasta.

Pintapöimintä:

127745 Sorvanniemi [58]. Yleiskuva asuinpaikasta. Koekuopan paikka on kesämöki vasemmalla puolella, tasanteella. Kuvattu suunnasta NE

58. Sorvanniemi

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

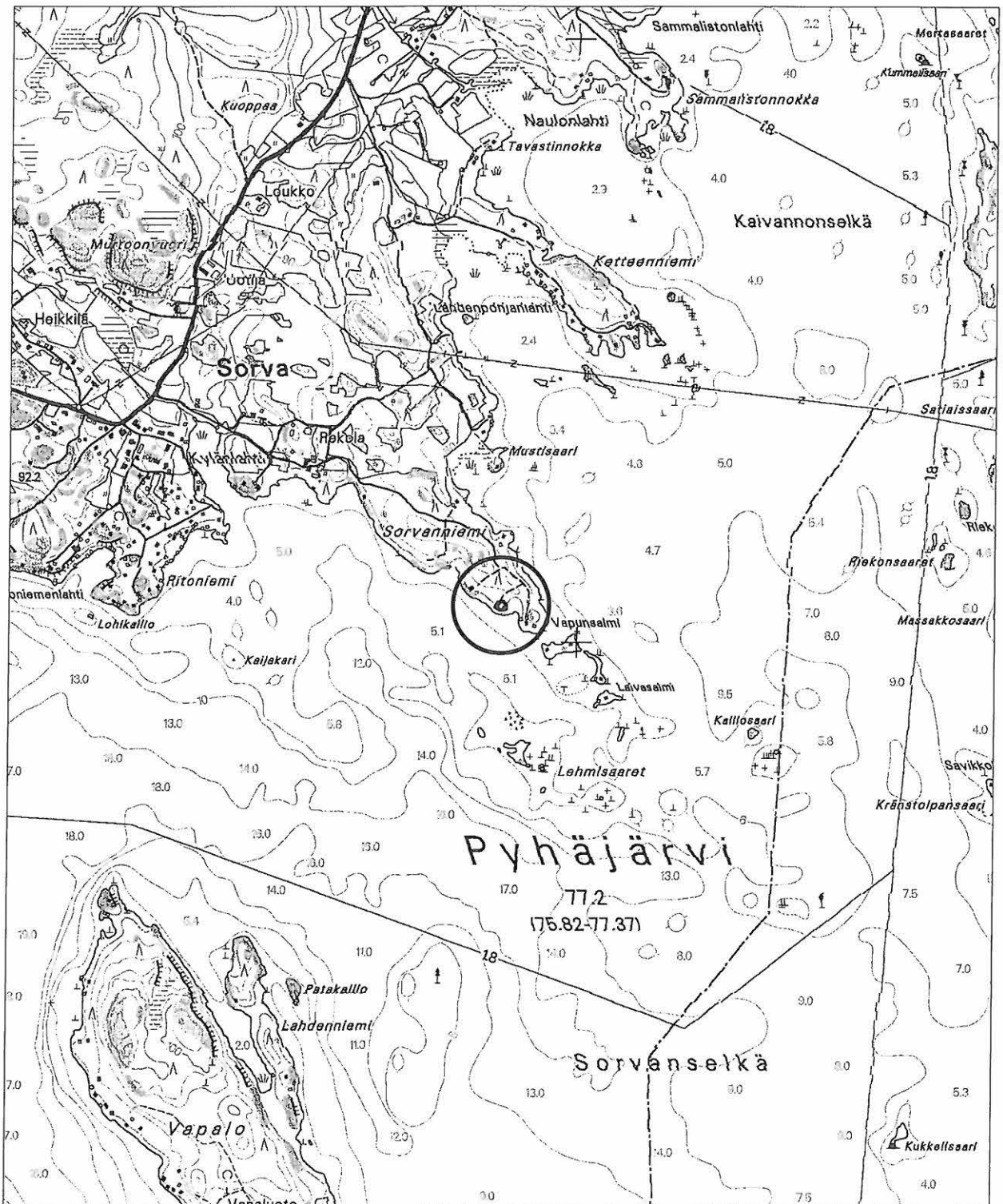
PK 2123 05 Nokia

MK 1:20000

X:6812110-6812130, Y:2471730-2471770, Z:80

P:6817100-6817120, I:3311590-3311630

- o kivistinen asuinpaikka

58. Sorvanniemi

Yleiskartta 1:2500

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

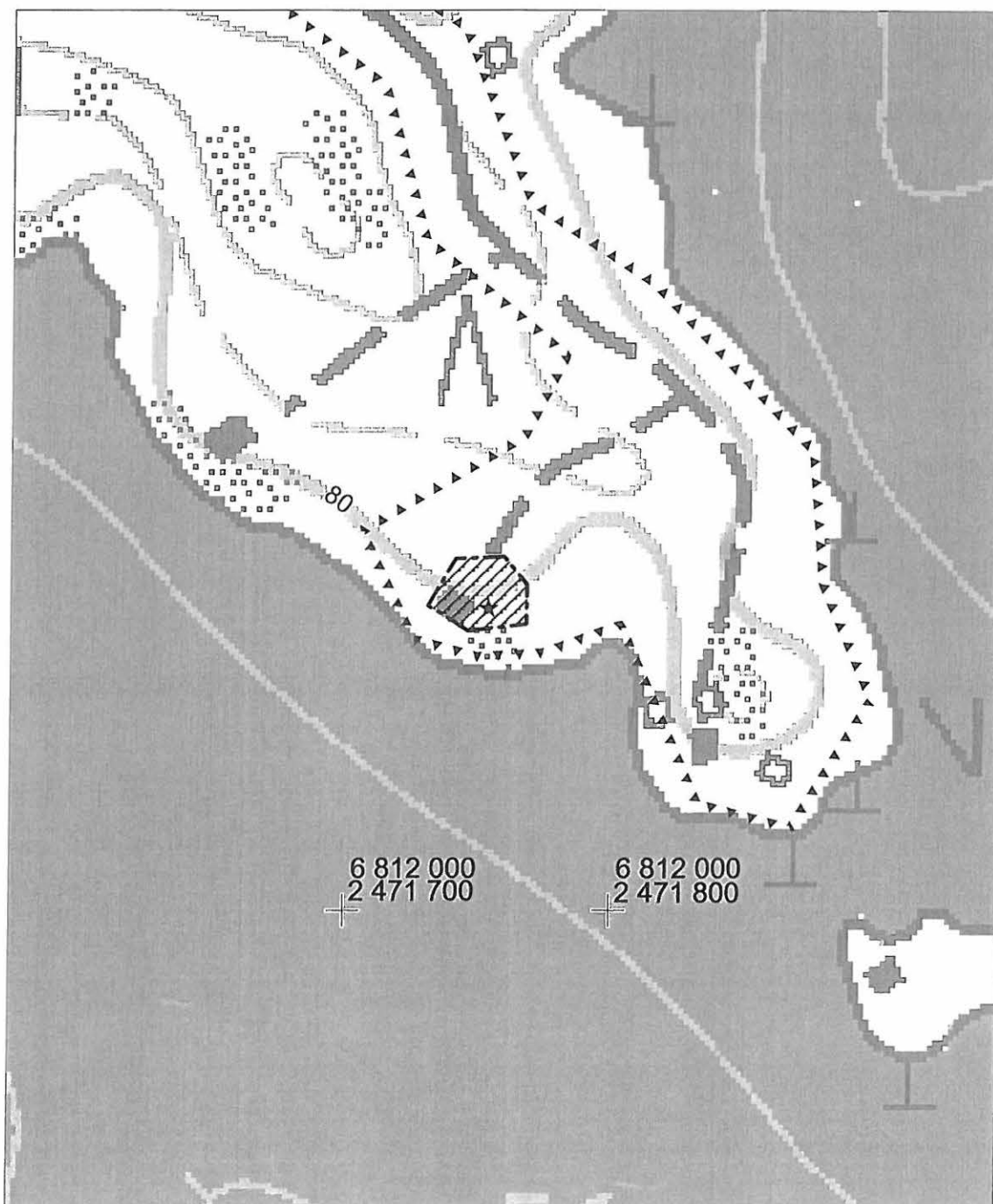
kivikautinen asuinpaikka
(likimääräinen rajaus)

tarkastetun alueen raja

koekuoppa

59. Pajulahti 1 (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero:	1000 00 2241	
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 2123 02 Siuro X:6810930-6810970, Y:2466770-2466800, Z:85 P:6816150-6816190, I:3306580-3306610 Keskipiste X:6810950, Y:2466785, P:6816170, I:3306595 Löytöalueen ääripisteet. Tottijärven kirkosta 1,9 km ENE	
Aiemmat löydöt:	-	
Inventointilöydöt:	KM 34231, kvartsi-iskoksia 8 kpl	
Tutkimukset:	Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-443-1-1334 Siuvo Siuvo Matti Pajulahdentie 208, 37310 Tottijärvi	
Tarkastus:	8.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:2500	
Kuvat:	Negatiivit: 127771	Diat: 51760
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee pellolla, Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Pajulahden NW-puolella, sen NW-pohjukassa olevan pienen Laurilanlahden NW-päästä 0,5 km NW, lahteen luoteesta, pienestä Paskojärvestä (77,3 m mpy) laskevasta ojasta n. 90 m NE, muinaisen lahden NE-rannalla, pienen mäen laella, Pajulahden kylän läpi ja ojanotkon yli kulkevasta SW-NE-suuntaisesta tiestä n. 170 m NW.	
Kohteen kuvaus:	Asuinpaikka on savipeltoa.	
Laajuus:	n. 45 m (NW-SE) x 20 m, pinta-ala n. 800 m ² ; perusteena pintapoimintalöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä löytöalueen rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	-	
Havaintomahdollisuudet	huonot	
Lähistön kohteita:	Kohde 75 - Pajulahti 2, kivikautinen irtolöytöpaikka, 0,6 km SE.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:		
Koekuopat:		
Pintapoiminta:	Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta ja löytöluettelo).	

127771 Pajulahti 1 [59]. Yleiskuva asuinpaikasta. Kuvattu suunnasta S.

59. Pajulahti 1

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 02 Siuro

MK 1:20000

X:6810930-6810970, Y:2466770-2466800, Z:85

P:6816150-6816190, I:3306580-3306610

 kivikautinen asuinpaikka

59. Pajulahti 1

Yleiskartta 1:2500

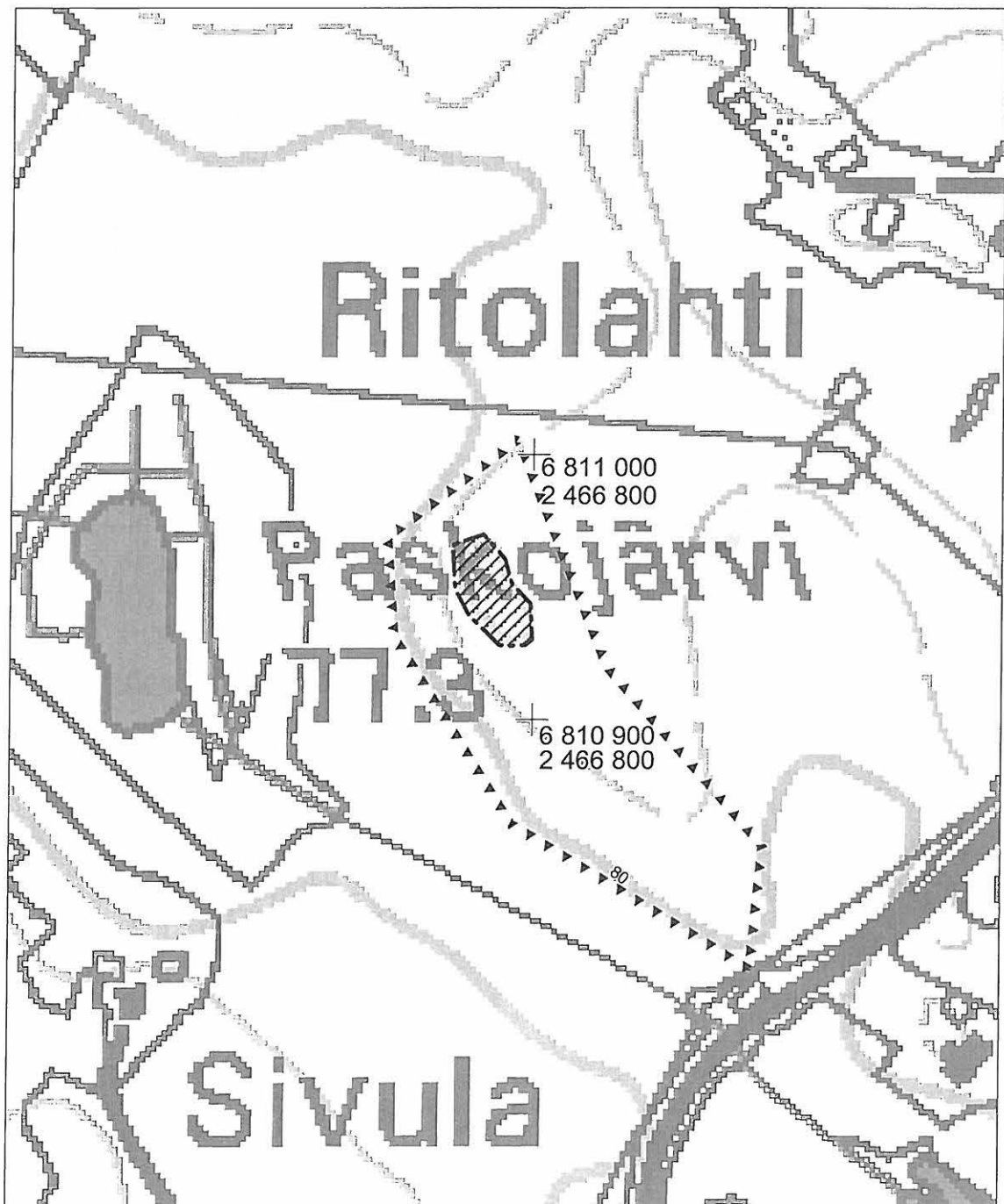
Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

kivikautinen löytöalue

pintapöimitun alueen raja

60. Luikko (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero:	1000 00 2242	
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 2123 02 Siuro X:6811130-6811210, Y:2464070-2464190, Z:90-95 P:6816480-6816550, I:3303890-3304020 Keskipiste X:6811170, Y:2464130, P:6816515, I:3303955 Löytöalueen ääripisteet. Tottijärven kirkosta 1,4 km NW	
Aiemmat löydöt:	-	
Inventointilöydöt:	KM 34226, piikaavin, kvartsi-iskoksia 8 kpl	
Tutkimukset:	Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-443-1-1347 Luikonpelto Kirstua Keijo Pikkukorventie 3, 37150 Nokia asuinpaikan pääosa 536-443-1-1255 Järvenpää Myllykorpi Terttu ja Kirstua Mauri Tolpantie 54, 37310 Tottijärvi asuinpaikan S-kulma	
Tarkastus:	10.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:5000	
Kuvat:	Negatiivit: 127769	Diat: 51758
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee 1,5 km (N-S) x 0,8 km kokoisen Tottijärven (87,6 m mpy) pohjoispäässä, pienen lahden pohjukassa, pohjoisesta laskevan ojan notkon (muinaisen lahden) itäpuolella, idästä pistävällä pienellä muinaisella niemellä, ojasta n. 50 m itään, lähes välittömästi Järvenpään talon NW-puolella, n. 140 m Luikon talosta SW, pellolla, W-E-suuntaisen Tolpantien varrella, Tampere-Turku -tiestä 1 km SE.	
Kohteen kuvaus:	Asuinpaikka on loivasti lounaaseen viettävää hiesupeltorinnettä.	
Laajuus:	n. 120 m (W-E) x 30-70 m, pinta-ala n. 5700 m ² ; perusteena pintapoimintalöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä löytöalueen rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	-	
Havaintomahdollisuudet	tarkastuksen aikana kohtalaiset	
Lähistön kohteita:	Kohde 96 - Luikon torpan paikka, asuinpaikan itäosassa; kohde 61 - Tottijärvi, kivikautinen asuinpaikka, 1,3 km SE.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:	-	
Koekuopat:	-	
Pintapoiminta:	Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta ja löytöluettelo).	

127769 Luikko [60]. Yleiskuva asuinpaikasta; Kuvattu suunnasta E.

60. Luikko

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 02 Siuro

MK 1:20000

X:6811130-6811210, Y:2464070-2464190, Z:90-95

P:6816480-6816550, I:3303890-3304020

kivikautinen asuinpaikka

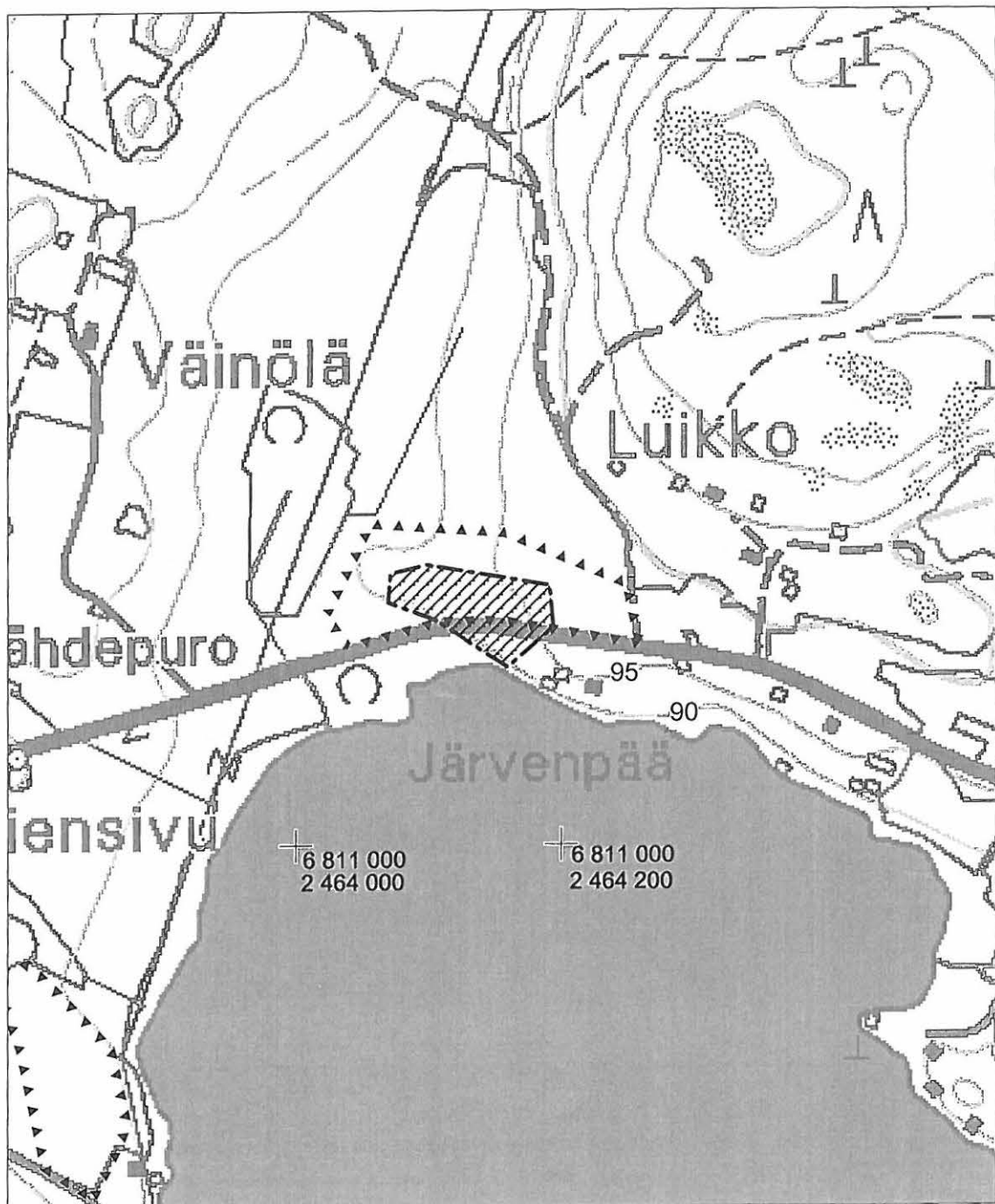

60. Luikko

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- kivikautinen asuinpaikka (likimääräinen rajaus)

 pintapöimitun alueen raja

61. Tottijärvi (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero:	1000 00 2243	
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 2123 01 Rämsö X:6809830-6809930, Y:2464510-2464640, Z:90-100 P:6815160-6815250, I:3304270-3304410 Keskipiste X:6809880, Y:2464575, P:6815205, I:3304340 Löytöalueen ääripisteet. Tottijärven kirkosta 0,5 km SW	
Aiemmat löydöt:	-	
Inventointilöydöt:	KM 34224, kvartsi-iskoksia 13 kpl, palanutta luuta 1 kpl	
Tutkimukset:	Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-443-1-691 Tottijärvi Onni Lahtio Kartanonmäki 10, 37310 Tottijärvi	
Tarkastus:	30.9. ja 15.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:5000	
Kuvat:	Negatiivit: 127748	Diat: 51737
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee 1,5 km (N-S) x 0,8 km kokoisen Tottijärven (87,6 m mpy) SE-puolella, sen S-päässä olevaan lahteen idästä laskevan ojan notkon (muinaisen lahden) N-puolella, järvenrannasta n. 120 m NE, ojasta n. 70 m N, 105 m (mpy) korkean Kartanonmäen S-rinteellä, pellolla, välittömästi Tottijärvestä Vesilahteen vievän tien NW-puolella.	
Kohteen kuvaus:	Asuinpaikka on etelään viettävää savipeltorinnettä. Kivikautisia löytöjä on tullut pääasiassa pellon NE-osassa olevalta tasanteelta, ok-talontontin W-, S- ja E-puolelta (korkeus n. 97-100 m mpy) sekä alemmaa, rinteeseen keskivaiheilta (n. 95 m mpy) ja alaosasta, ojanotkon N-puolelta (heti n. 90 m käyrän yläpuolelta).	
Laajuus:	n. 100 m (WNW-ESE) x 90-100 m, pinta-ala n. 9300 m ² ; perusteena pintapoimintalöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä löytöalueen rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	Alueella sijaitsevan ok-talon omistajalle kerrottiin löydöistä.	
Havaintomahdollisuudet	tarkastuksen aikana hyvät	
Lähistön kohteita:	Kohde 81 - Tottijärven kartanon paikka, n. 60 m N; kohde 60 - Luikko, kivikautinen asuinpaikka, 1,3 km NW.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:	-	
Koekuopat:	-	
Pintapoiminta:	Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta ja löytöluettelo).	

127748 Tottijärvi [61]. Yleiskuva asuinpaikasta. Kuvattu suunnasta NE.

61. Tottijärvi

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6809830-6809930, Y:2464510-2464640, Z:90-100

P:6815160-6815250, I:3304270-3304410

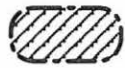
 kivikautinen asuinpaikka

61. Tottijärvi

Yleiskartta 1:5000

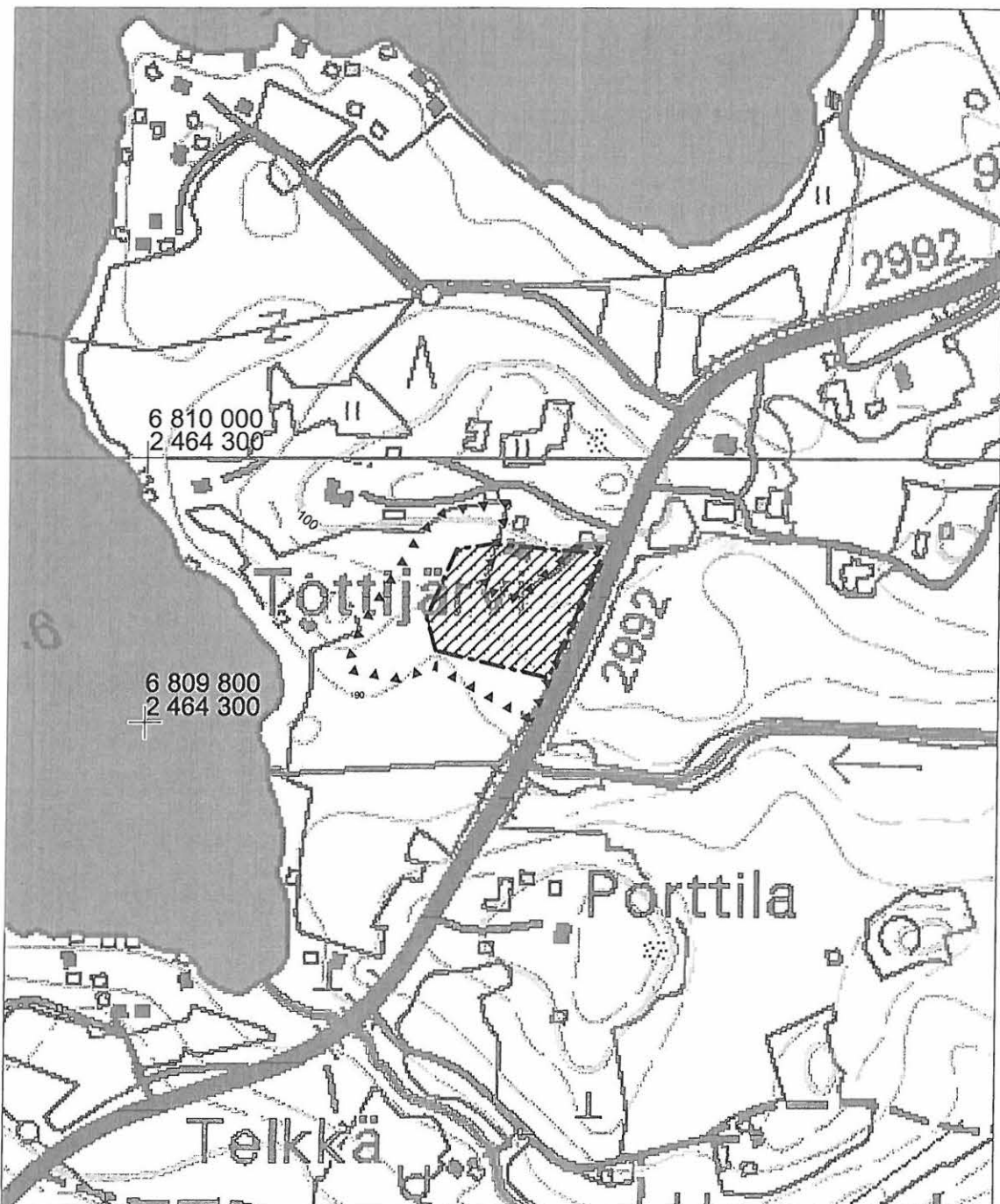
Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

kivikautinen asuinpaikka
(likimääräinen raja)

pintapöimitun alueen raja

62. Gränstolppa (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero:	7010 00 2244	
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 2123 01 Rämsöö X:6809770-6809830, Y:2462090-2462170, Z:96-99 P:6815210-6815260, I:3301850-3301930 Keskipiste X:6809800, Y:2462130, P:6815235, I:3301890 Löytöalueen ääripisteet. Tottijärven kirkosta 3,0 km WSW	
Aiemmat löydöt:	HM, kaksoistaltoa (kouru- ja tasataltta). Löyt. tilall. Kalle Virta Gränstorpan talon maalta, pellostalosta n. 100 m kynnettäessä. Saatu KM:oon v. 1935, mutta palautettu HM:oon.	
Inventointilöydöt:	KM 34233, kvartsi-iskoksia 22 kpl	
Tutkimukset:	Inventointi Maarit Suni 1975 Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-443-3-0 Gränstolppa Otonkorpi Pekka Kappalaisenkujat 2, 33700 Tampere	
Tarkastus:	9.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:2500	
Kuvat:	Negatiivit: 127766	Diat: 51755
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee etelästä pohjoiseen, Vesilahden alueella olevasta Suonojärvestä (vedenpinnan korkeus 105,1 m mpy) Kuloveteen (57,5 m mpy) laskevasta Lanajoesta 0,8 km NE, jokilaaksoon koillisesta liittyvän pienen muinaislahden (-järven?) N-rannalla, pienen, moreenimäkien rajaaman peltoalueen pohjoislaidalla, Gränstolpan talosta n. 90 m NE, Myllykylästä Sarkolaan (kaakosta luoteeseen) vievästä tiestä 1,0 km NE, Tampere-Turku -tiestä 1,2 km SE.	
Kohteen kuvaus:	Vuoden 2003 inventoinnissa löydetty kivikautinen asuinpaikka sijaitsee muinaisella rantaterassilla, loivalla hiesupeltorinteellä.	
Laajuus:	n. 80 m (WNW-ESE) x 45 m, pinta-ala n. 3300 m ² ; perusteena pintapöimintälöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä löytöalueen rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	-	
Havaintomahdollisuudet	tarkastuksen aikana hyvät	
Lähistön kohteita:	Kohde 72 - Siukolanjärvi, kivikautinen (?) irtolöytöpaikka, 1,0 km S.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:	-	
Koekuopat:	-	
Pintapöiminta:	Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapöimintää (ks. kartta ja löytöluettelo).	

127766 Gränstolppa [62]. Yleiskuva asuinpaikasta. Kuvattu suunnasta SSW.

62. Gränstolppa

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

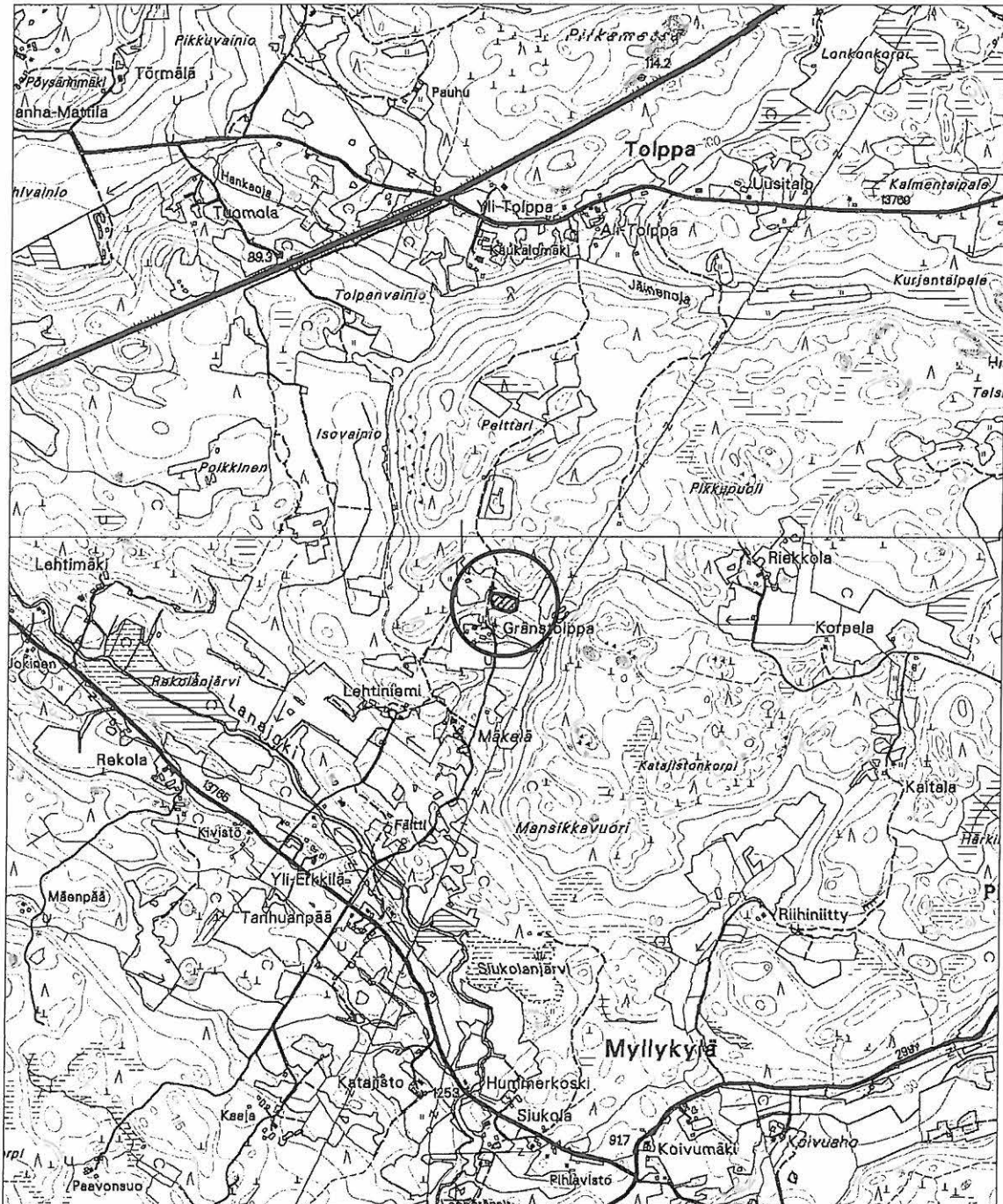
MK 1:20000

X:6809770-6809830, Y:2462090-2462170, Z:96-99

P:6815210-6815260, I:3301850-3301930

kivikautinen asuinpaikka

62. Gränstolppa

Yleiskartta 1:2500

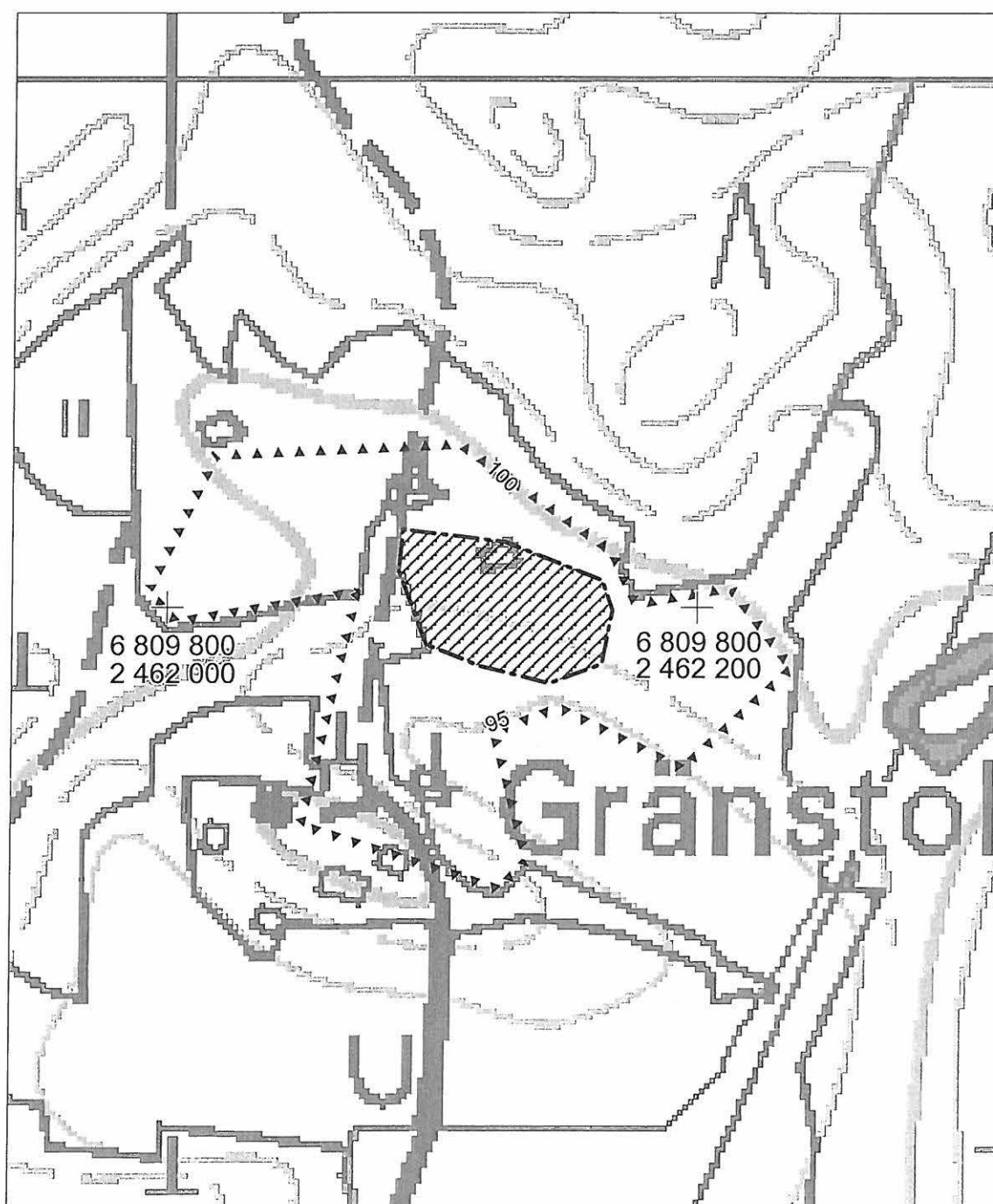
Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

kivikautinen löytöalue

pintapöimitun/tarkastetun
alueen raja

63. Lana 1 (asuinpaikat - - kivikautinen)

- Muinaisjäännös-
rekisterinumero: 1000 00 2245
- Kunta: Nokia Kylä: Tottijärvi
- Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat Tyypin tarkenne:
- Ajoitus: kivikautinen
- Rauhoitusluokka: 2 Lukumäärä: 1
- Luokitusehdotus: luokka 2; kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).
- Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6805730-6805800, Y:2461370-2461430, Z:105-110
P:6811200-6811270, I:3300950-3301010
Keskipiste X:6805760, Y:2461400, P:6811235, I:3300980
ääripisteet
Tottijärven kirkosta 5,7 km SW
- Aiemmat löydöt: -
- Inventointilöydöt: KM 34227, pii-iskoksia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl
- Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003
- Kiinteistötiedot: 536-443-1-76 Lana
Ilomäki Voitto
Kellokiventie 3, 37350 Rämsöö
- Tarkastus: 1.10.2003
- Kartat: 1:20 000, 1:2500
- Kuvat: Negatiivit: 127751-127752 Diat: 51740-51741
- Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee etelästä pohjoiseen, Vesilahden alueella olevasta Suonojärvestä (vedenpinnan korkeus 105,1 m mpy) Kuloveteen (57,5 m mpy) laskevan Lanajoen W-rannalla, vesirajasta n. 50 m NW, muinaisella rantaterassilla olevalla pienellä pellolla, pienellä muinaisella niemekkeellä, Lanan talosta n. 35 m SE, Lanan myllystä ja sahasta n. 110 m NW, Rämsööntiestä 0,4 km W, Vesilahden kunnan rajasta n. 210 m NW.
- Kohteen kuvaus: Asuinpaikka on muinaisella rantaterassilla, tasanteella ja loivalla itärinteellä olevaa hiekkapeltoa. Sen rajana on NE-, E- ja SE-suunnassa muinainen rantatörmä. Asuinpaikan itäreunalla sijaitsee vanha aitta.
- Laajuus: n. 70 m (S-N) x 50 m, pinta-ala n. 2500 m²; perusteena pintapoimintalöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.
- Ehdotus suoja-alueeksi: 10 m säteellä asuinpaikan oletetusta rajasta
- Suojelutoimenpiteet: Talon asukkaille kerrottiin löydöistä.
- Havaintomahdollisuudet huonot; tarkastuksen aikana vain osa potentiaalista mj-alueetta oli pintapoimittavissa.
- Lähistön kohteita: Kohde 64 - Lana 2, kivikautinen asuinpaikka, 0,2 km NNW; kohde 31 - Pelttari, kivikautinen asuinpaikka ja kalmisto, 0,3 km NE.
- Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat -
- Suosittelavat jatkotoimenpiteet: ks. kohta "Luokitusehdotus"
- Lisätietoja: -
- Koekuopat: -
- Pintapoiminta: Inventoinnin yhteydessä pintapoimittiin perunamaana (?) ollut hiekkapellon keskiosa vanhan aitan edessä. Alueelta tuli kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (ks. kartta ja löytöluettelo).

127752 Lana 1 [63]. Yleiskuva asuinpaikasta. Kuvattu suunnasta NW.

63. Lana 1

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

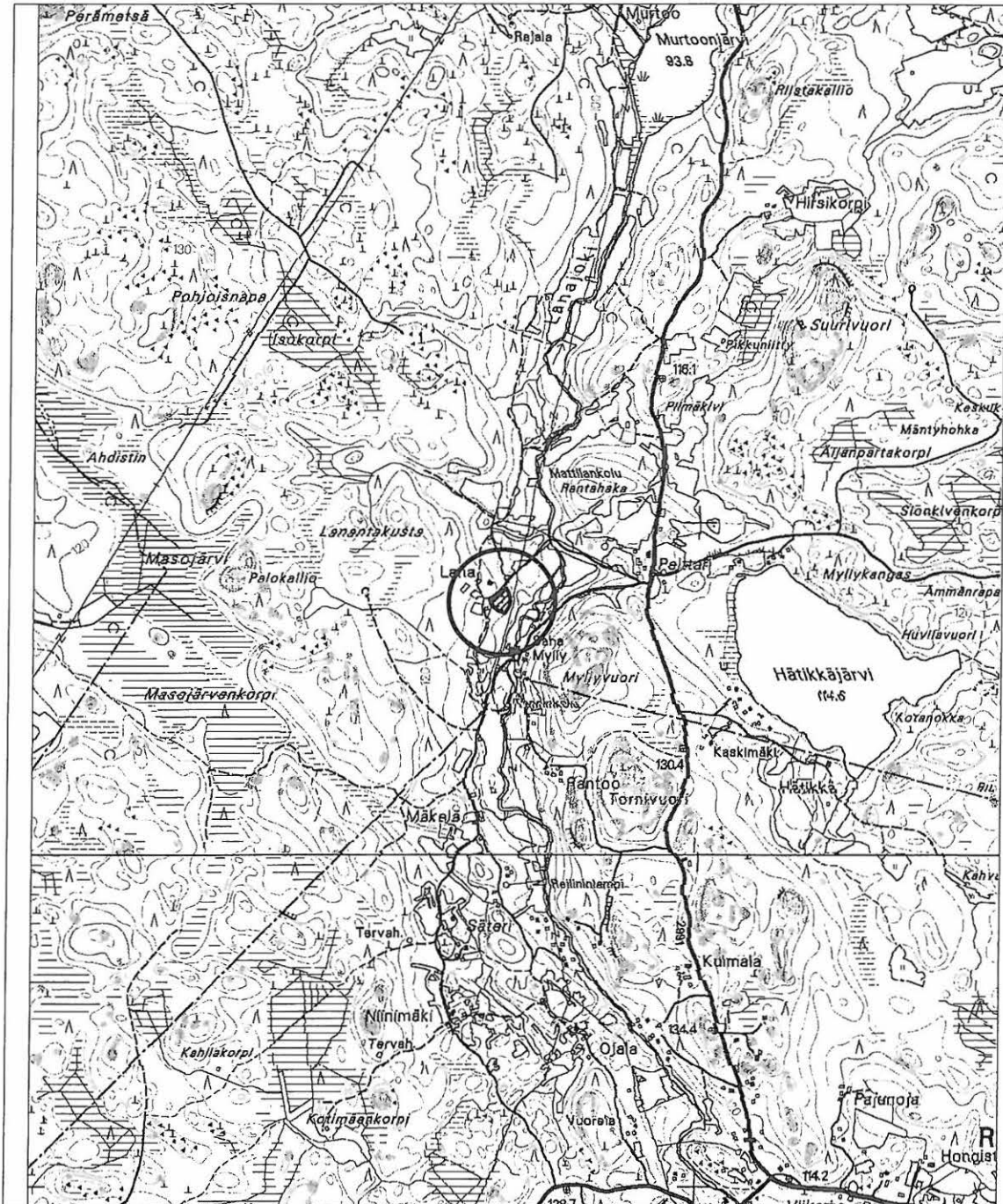
PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6805730-6805800, Y:2461370-2461430, Z:105-110

P:6811200-6811270, I:3300950-3301010

 kivikautinen asuinpaikka

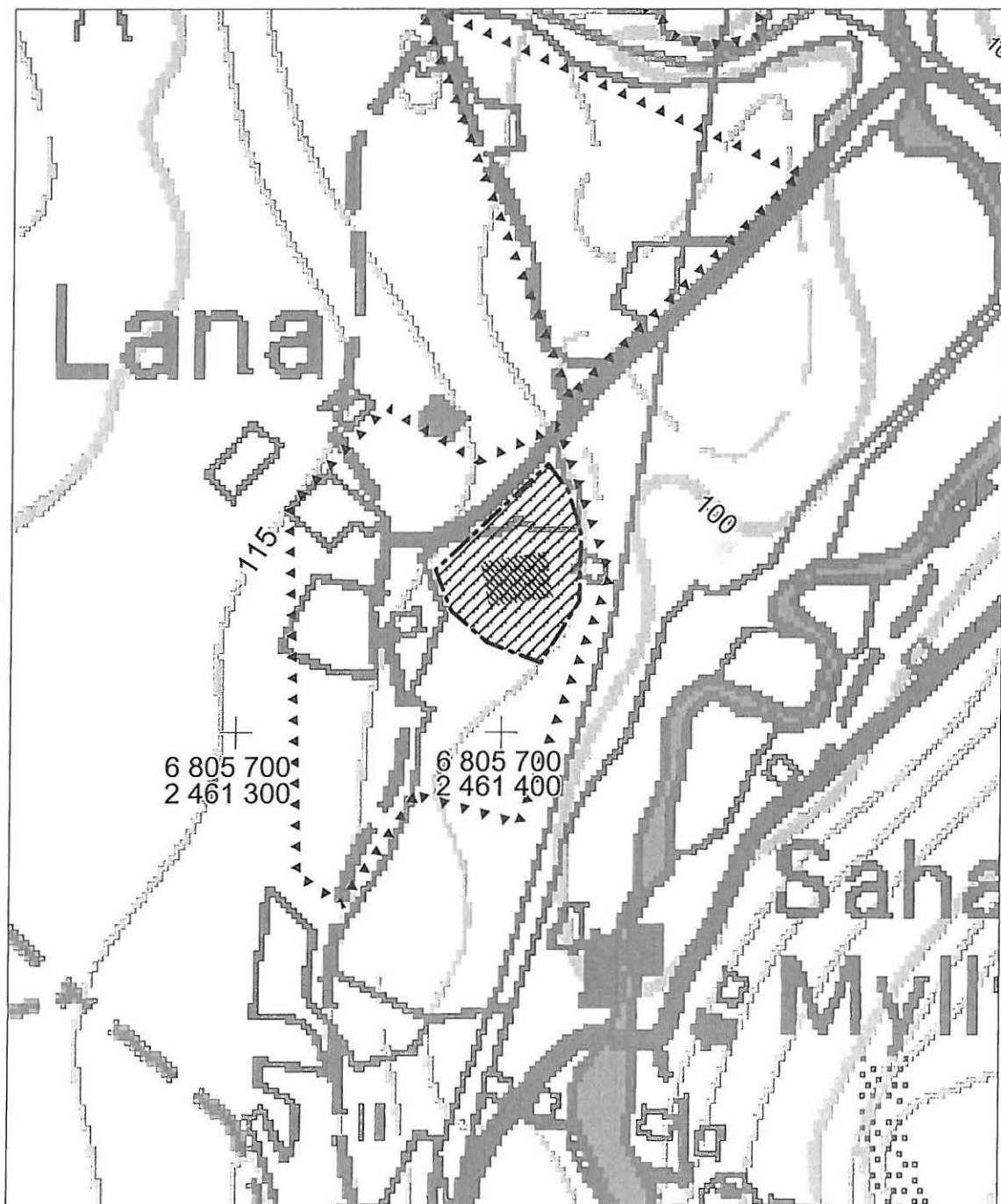

63. Lana 1

Yleiskartta 1:2500

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

	kivikautinen asuinpaikka (likimääräinen raja)		tarkastetun alueen raja
			pintapöimittu alue

64. Lana 2 (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero:	7000 00 2246	
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 2123 01 Rämsöö X:6805980-6806120, Y:2461340-2461410, Z:105-110 P:6811450-6811590, I:3300920-3301000 Keskipiste X:6806050, Y:2461375, P:6811520, I:3300960 Löytöalueen ääripisteet. Tottijärven kirkosta 5,5 km SW	
Aiemmat löydöt:	-	
Inventointilöydöt:	KM 34228, kvartsikaavin, kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 39 kpl	
Tutkimukset:	Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-443-1-76 Lana Ilomäki Voitto Kellokiventie 3, 37350 Rämsöö	
Tarkastus:	1.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:2500	
Kuvat:	Negatiivit: 127753	Diat: 51742
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee etelästä pohjoiseen, Vesilahden alueella olevasta Suonojärvestä (vedenpinnan korkeus 105,1 m mpy) Kuloveteen (57,5 m mpy) laskevan Lanajoen laakson länsilaidalla olevalla pellolla, joen rannasta n. 110-170 m W, muinaisella rantaterassilla, Lanan talosta n. 170 m N, Rämsööntiestä 0,5 km W, Vesilahden kunnan rajasta 0,5 km NNW.	
Kohteen kuvaus:	Asuinpaikka on muinaisella rantaterassilla, tasaisella maalla ja loivalla rinteellä olevaa hiekkapeltoa. Asuinpaikan keskiosan halki ja sen SE-puolella kulkee peltotie. Löytöalueen SW- ja N-puolella on metsää, koillisessa se rajautuu lehtipuumetsikköä kasvavaan muinaiseen rantatörmään.	
Laajuus:	n. 150 m (SW-NE) x 15-30 m, pinta-ala n. 3900 m ² ; perusteena pintapoimintalöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä asuinpaikan oletetusta rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	-	
Havaintomahdollisuudet	tarkastuksen aikana hyvät	
Lähistön kohteita:	Kohde 63 - Lana 1, kivikautinen asuinpaikka, 0,2 km SSE; kohde 31 - Pelttari, kivikautinen asuinpaikka ja kalmisto, 0,3 km ESE.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat		
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:		
Koekuopat:	-	
Pintapoiminta:	Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa ja otettiin talteen kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (ks. kartta ja löytöluettelo).	

127753 Lana 2 [64]. Yleiskuva asuinpaikasta. Kuvattu suunnasta SSW.

64. Lana 2

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

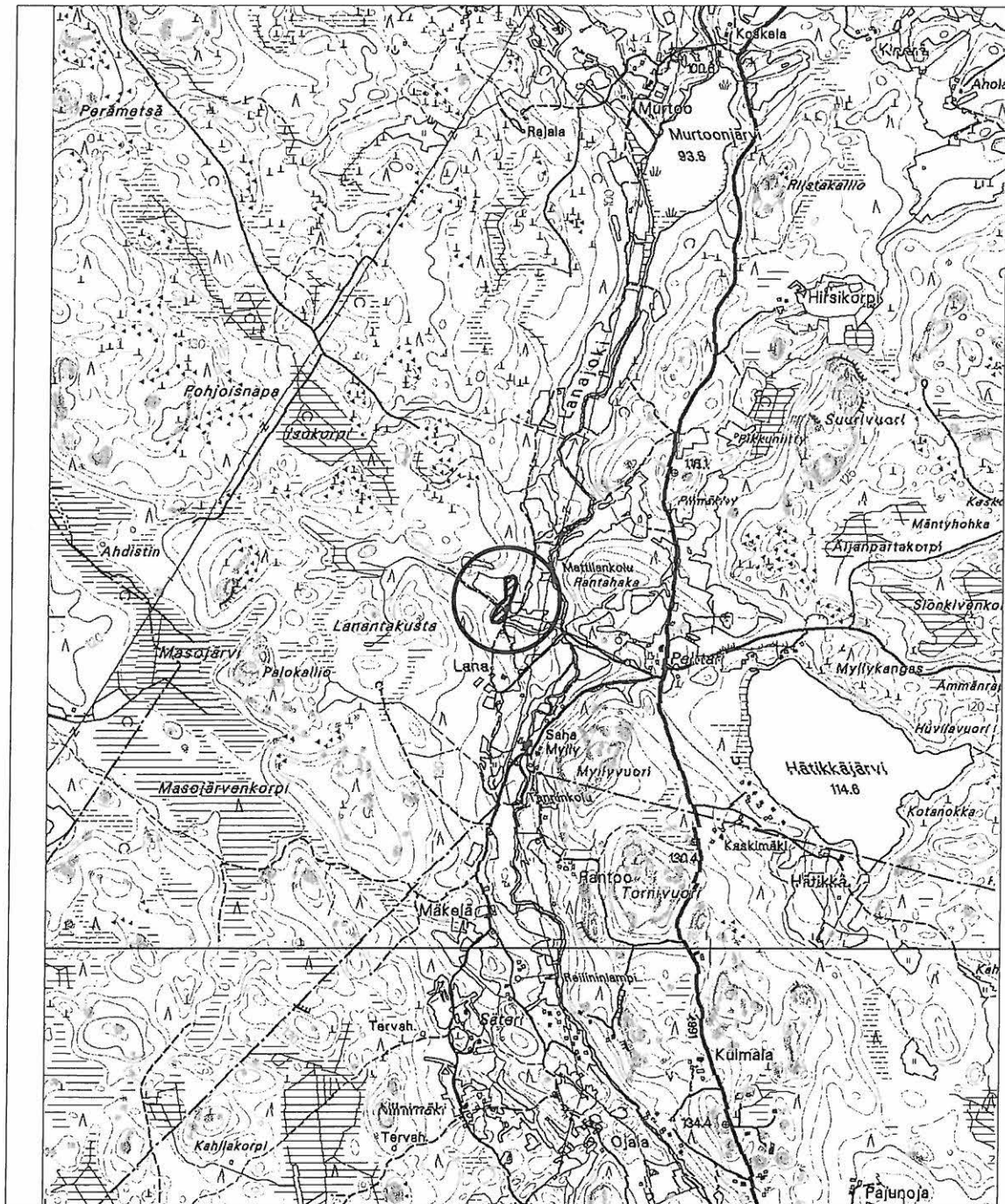
MK 1:20000

X:6805980-6806120, Y:2461340-2461410, Z:105-110

P:6811450-6811590, I:3300920-3301000

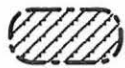
kivikautinen asuinpaikka

64. Lana 2

Yleiskartta 1:2500

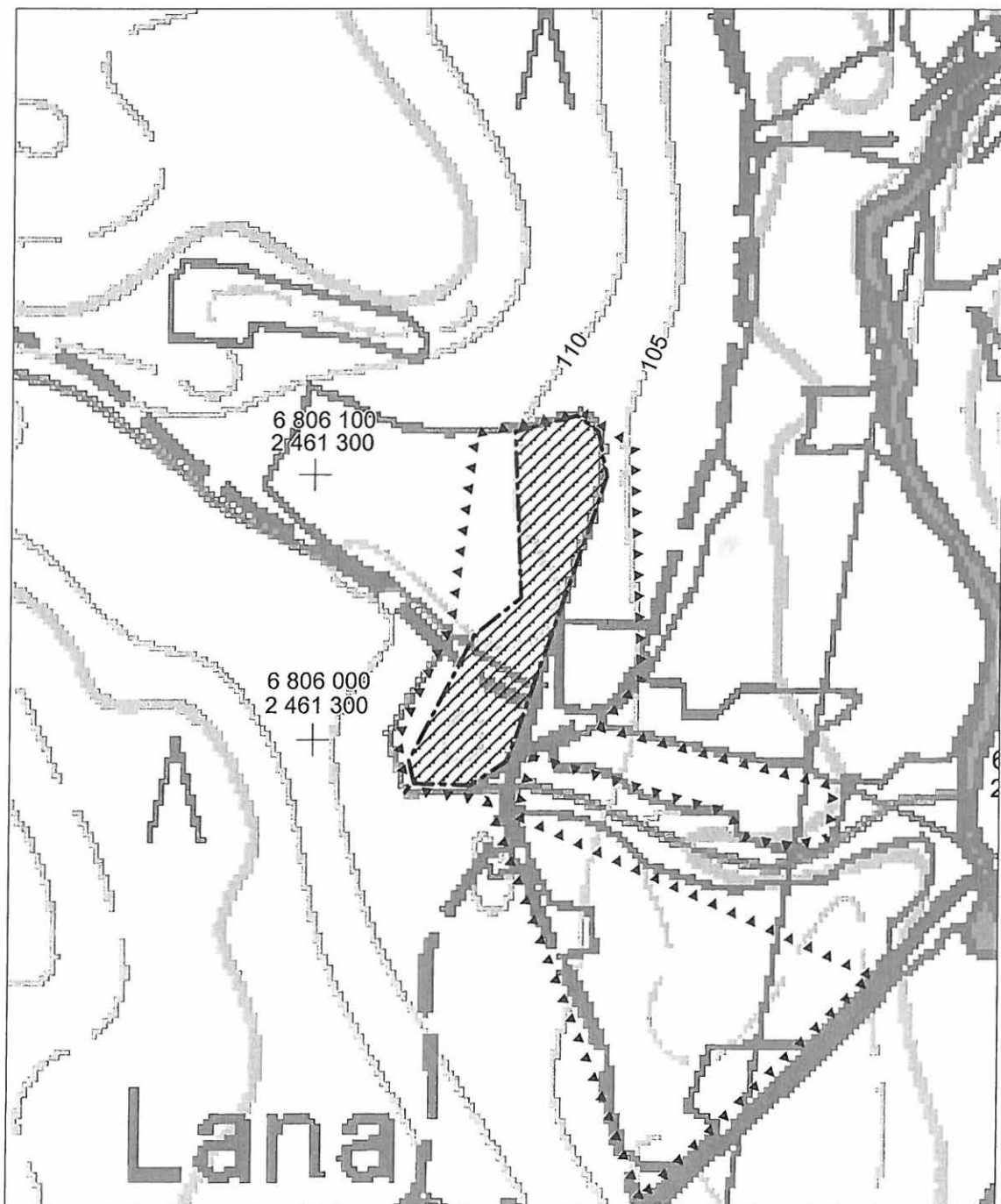
Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

kivikautinen löytöalue

tarkastetun/pintapöimitun
alueen raja

65. Aho (asuinpaikat - - kivikautinen)

Muinaisjäännös- rekisterinumero:	7000 00 2247	
Kunta:	Nokia	Kylä: Vakkala
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajaus ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 2123 01 Rämsöö X:6807300-6807370, Y:2468160-2468230, Z:90 P:6812460-6812520, I:3307800-3307880 Keskipiste X:6807335, Y:2468195, P:6812490, I:3307840 Löytöalueen ääripisteet. Tottijärven kirkosta 4,2 km SE	
Aiemmat löydöt:	KM 13970, oikokirves. Löyt. Tauno Aho v. 1954 "syyskyntöjä tehtäessä". Diar. 5.10.1956.	
Inventointilöydöt:	KM 34225, kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 10 kpl	
Tutkimukset:	Inventointi Maarit Suni 1975 Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-444-8-1 Ahola Ahola Jouko ja Raija Otonkorventie 339, 37310 Tottijärvi	
Tarkastus:	7.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:5000	
Kuvat:	Negatiivit: 127763	Diat: 51752
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee Pyhäjärven Maivaselästä (77,2 m mpy) kaakkoon pistävän Maivalahden eteläpohjukasta n. 250 m S, siihen etelästä laskevan ojan länsirannalla, pienen peltoalueen keskellä, Ahon talosta n. 140 m SW, välittömästi Otonkorventien S-puolella.	
Kohteen kuvaus:	Inventoinnissa 2003 todettu asuinpaikka sijaitsee hiesupellolla, pienellä mäellä. Maasto viettää itään, ojaan, sekä etelään ja lounaaseen, pieneen notkoon. Mäen korkein kohta on asuinpaikan NW-reunalla, tien ja pienen vanhan aitan kohdalla. Vuonna 1954 löytyneen kivikirveen löytötiedoissa mainitaan, että saman peltosaran yläpäässä oli lisäksi huomattu palaneita kiviä. Yksittäinen kvartsi-iskos löytyi inventoinnin 2003 yhteydessä n. 90 m tiestä N, ojan W-puolelta, pellolta.	
Laajuus:	n. 70 m (W-E) x 60 m, pinta-ala n. 3700 m ² ; perusteena pintapoimintalöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä löytöalueen rajasta	
Suojelutoimenpiteet:	-	
Havaintomahdollisuudet	tarkastuksen aikana hyvät	
Lähistön kohteita:	Kohde 32 - Perttula, kivikautinen asuinpaikka, 1,7 km NNE.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	ks. kohta "Luokitusehdotus"	
Lisätietoja:	-	
Koekuopat:	-	
Pintapoiminta:	Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta ja löytöluettelo).	

127763 Aho [65]. Yleiskuva asuinpaikasta. Kuvattu suunnasta NE.

65. Aho

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6807300-6807370, Y:2468160-2468230, Z:90

P:6812460-6812520, I:3307800-3307880

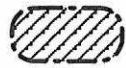
 kivikautinen asuinpaikka

65. Aho

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

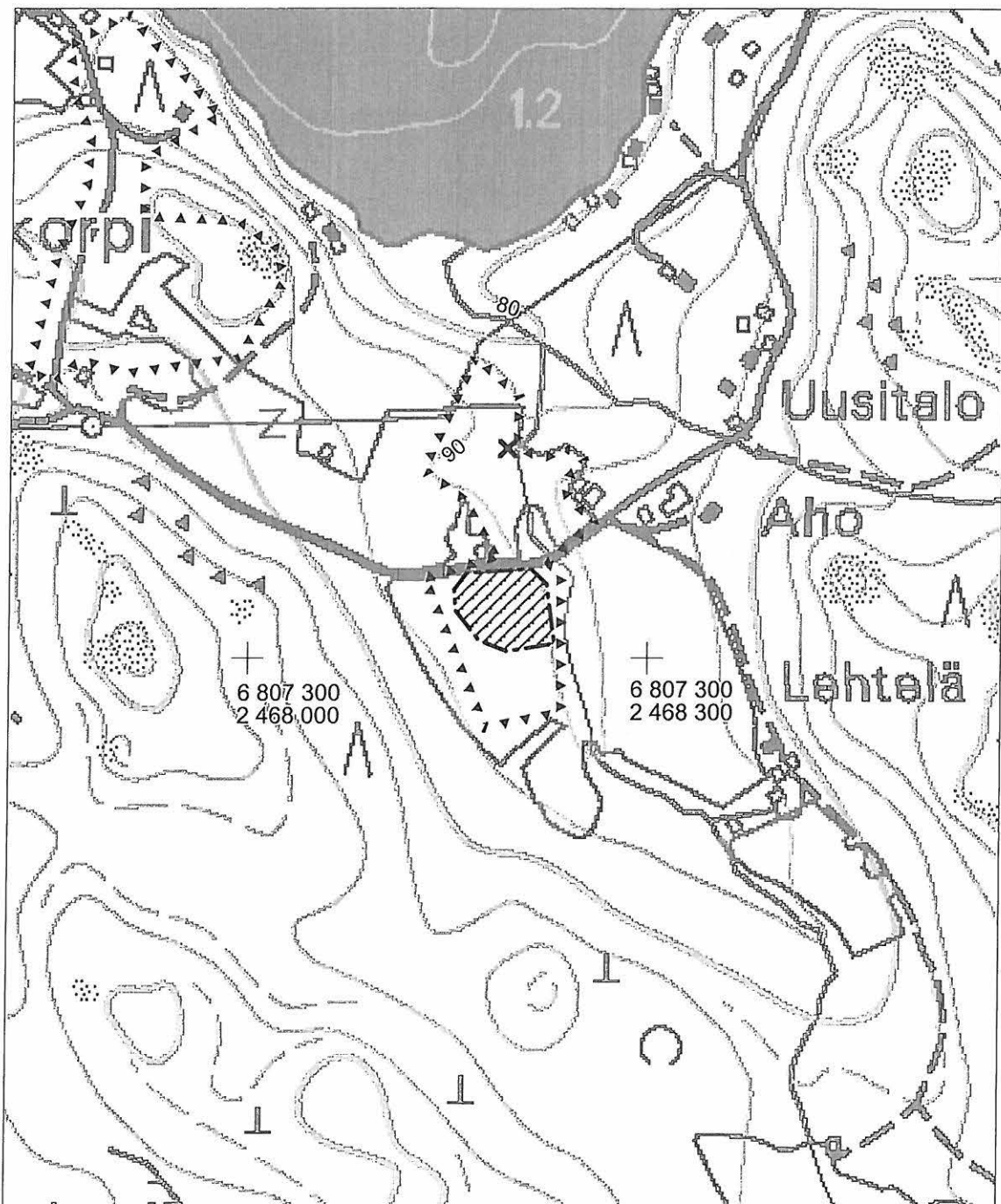
kivikautinen löytöalue

yksittäinen kvartsi-iskos

tarkastetun/pintapöimitun
alueen raja

66. Koivu (kivirakenteet - röykkiöt - rautakautinen?)

Muinaisjäänösrekisterinumero:	7000 00 2248	
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäänöstyyppi:	Kivirakenteet	Tyypin tarkenne: röykkiöt
Ajoitus:	rautakautinen?	
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kohteen laadun ja iän varmistaminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).	
Sijainti:	PK 2123 04 Vesilahti X:6803680, Y:2470290, Z:85-90 P:6808750, I:3309760 Tottijärven kirkosta 8,3 km SE	
Aiemmat löydöt:	-	
Inventointilöydöt:	KM 34229, kvartsi-iskoksia 3 kpl, palanutta luuta 7 kpl	
Tutkimukset:	Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:	536-443-1-287 Koivu Koivu Raimo kp: Koivu Mirja Vesilahdentie 1102, 37310 Tottijärvi	
Tarkastus:	3.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:2500	
Kuvat:	Negatiivit: 127758-127759	Diat: 51747-51748
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, Pyhäjärven (77,2 m mpy) Vakkalanselkään luoteesta laskevan Vassinjoen ja samansuuntaisen, Tottijärvestä Vesilahteen vievän tien välissä, n. 200 m (NW-SE) x 100 m laajan ja n. 93 m (mpy) korkean mäen rinteellä, joesta ja Vesilahden kunnan rajasta n. 240 m SW, Vakkalanselän länsipohjukasta 0,6 km W, lahden muinaisrannasta (n. 80 m mpy) n. 80 m S, Koivun talosta n. 110 m WNW, tiestä 20 m NE. Röykkiö sijaitsee kivikkoisen mäen WSW-rinteen keskivaiheella, Vesilahdentien pohjoisreunasta 21 m (röykkiön keskelle mitattuna). Röykkiön reunasta 4 m WNW sijaitsee hyvin suuri (n. 2,5 x 1,5 x 1,2 m) maakivi, joka näkyy hyvin tielle. Röykkiön ja tien välissä, rinteiden alaosassa kasvaa vanhoja omenapuita. Röykkiön yläpuolella on mäen kivikkoinen laki, joka kasvaa harvaa mäntyvaltaista sekametsää.	
Kohteen kuvaus:	Röykkiö on kiven- ja maansekainen, muodoltaan soikeahko. Pituus (WNW-ESE) 4,3 m, leveys 3,8 m, korkeus n. 0,5 m. Röykkiön S- ja W-reunoilla on muita isompia kiviä, jotka näyttävät muodostavan reunakehän; niistä ainakin kolme kuitenkin lienee paikan alkuperäisiä maakiviä (halk. 0,7 m, korkeus maan pinnasta 0,4 m). Muuten kiviä on nykyisen maanpinnan yläpuolella arviolta kaksi kerrosta, niiden koko on 0,2-0,4 m; kiveystä on myös maan alla (ks. koekuoppa 1) n. 20 cm syvyydelle saakka, ja mukana on myös pienempiä kiviä. Rakenne on melkein kokonaan sammalen ja ruohon peitossa. Maanomistajalla ei ollut mitään tietoa röykkiön alkuperästä.	
Laajuus:	Röykkiön koko on n. 4,3 x 3,8 m; koekuopituksessa todetun löytöalueen laajuus on n. 15 m (NW-SE) x 4 m.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	10 m säteellä röykkiön reunoista	
Suojelutoimenpiteet:	Maastokatselmus maanomistajan kanssa, jolle kerrottiin kohteen suojeluarvosta.	
Havaintomahdollisuudet	hyvät/kohtuulliset; kesäisin aluskasvillisuus voi vaikeuttaa havaintojen tekoa.	
Lähistön kohteita:	Kohde 67 - Vassinjoki, pronssikautinen irtolöytöpaikka, 0,4 km NW. Koivun kiven- ja maansekaisesta röykkiöstä 10-15 m N kulkee W-E-suuntainen, hyvin vanha, sammaloitunut kiviaita, muodoltaan hieman epäsäännöllinen, leveydeltään ja korkeudeltaan 0,8-1,0 m. Kivien koko on 0,2-0,6 m. Idässä aita päättyy isoon maakiveen. WNW-suunnassa se kääntyy n. 12 m päässä isosta kivistä WSW-suuntaan, melkein suoraan kohti tietä; tämän osan pituus on n. 5 m ja se muistuttaa pikemmin suurta kivikasaa, joka koostuu mahdollisesti alempana olevalta pellolta raivatuista kivistä. Röykkiön mitat: 5 x 3 x 0,8 m, kivet pääosin sammalen peitossa, niiden koko on 0,4-0,7 m. Kiviröykkiön päällä kasvaa kaksi vanhaa koivua.	

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat -

Suosittelavat
jatkotoimenpiteet: ks. kohta "Luokitusehdotus"

Lisätietoja:

Koekuopat: Koekuoppa 1 tehtiin röykkiön SE-reunaan.
Mitat: 60 x 40 cm, syvyys 55 cm.
Stratigrafia: turve 0-6/10 cm; ruskehtava hiesu, jossa runsaasti pieniä (halk. 10-15 cm) kiviä, 6/10-40 cm; hyvin vaalea, puhdas hiesu 40-55 cm, suuri kivi kuopan keskellä.
Löydöt: kvartsi-iskoksia 3 kpl ruskehtavasta hiesusta.

Koekuoppa 2

Sijainti: röykkiön keskeltä 12,5 m NW, pienellä tasanteella WSW-rinteellä, tien reunasta 22 m, pellon reunasta 23 m E.

Mitat: 40 x 40 cm, syvyys 40 cm.

Stratigrafia: turve 0-10 cm; harmaanruskea multa 10-26/28 cm; kellertävä hiesu 26/28-34 cm; puhdas, hyvin vaalea hiesu 34-40 cm, suuri kivi koekuopan S-osassa.

Löydöt: palanutta luuta sekä runsaasti tiiltä ja lasia harmaanruskeasta mullasta

Pintapöimintä: -

127758 Koivu [66]. Yleiskuva röykkiöstä. Linjakeppi sijaitsee röykkiön keskellä; kk paikka on etualalla, röykkiön edessä. Kuvattu suunnasta SE.

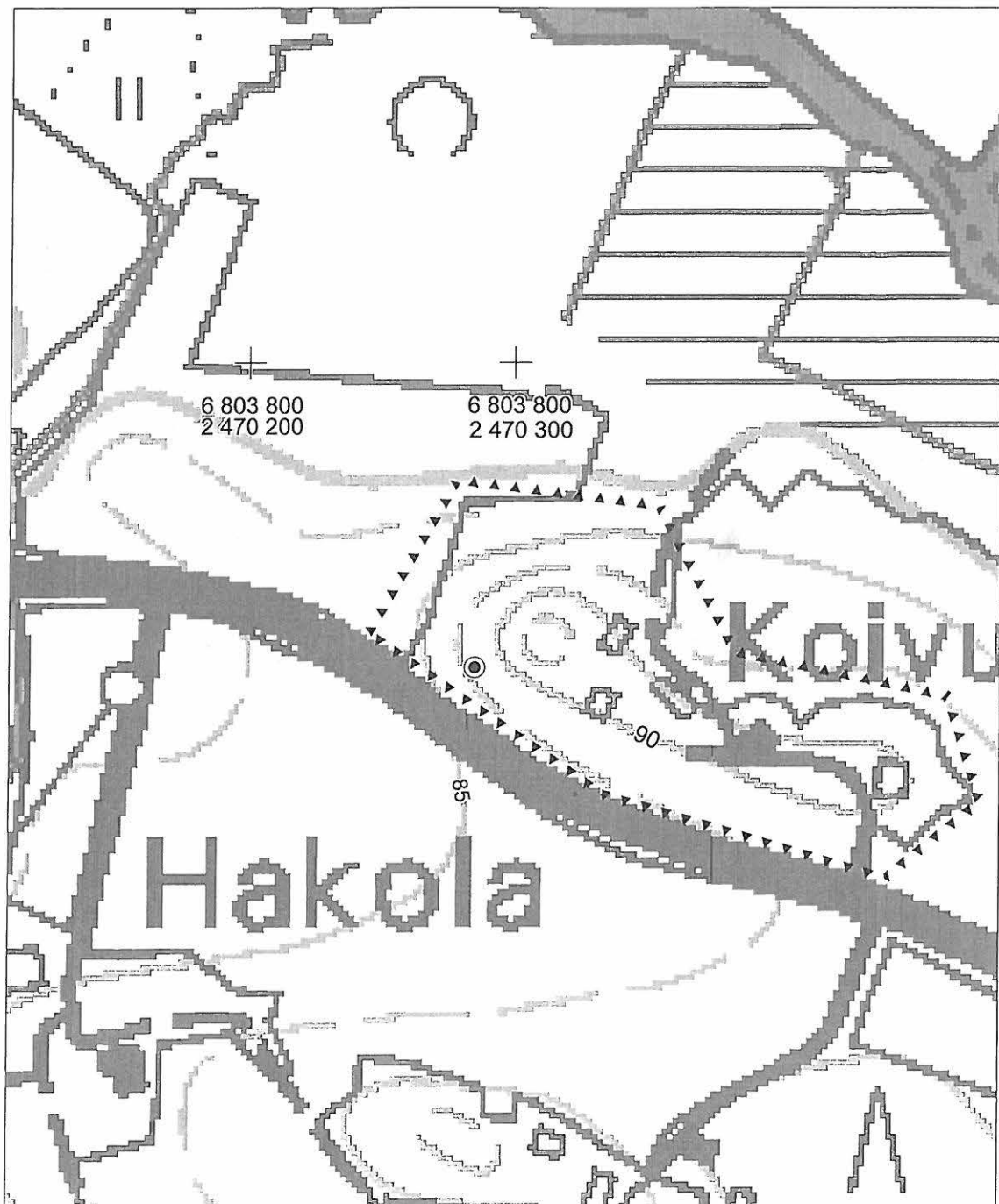
127759 Koivu [66]. Yleiskuva röykkiöstä. Kuvattu suunnasta WNW.

66. Koivu

Yleiskartta 1:2500

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

⊙ röykkiö   ▲ ▲ ▲ ▲ tarkastetun alueen raja

66. Koivu

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

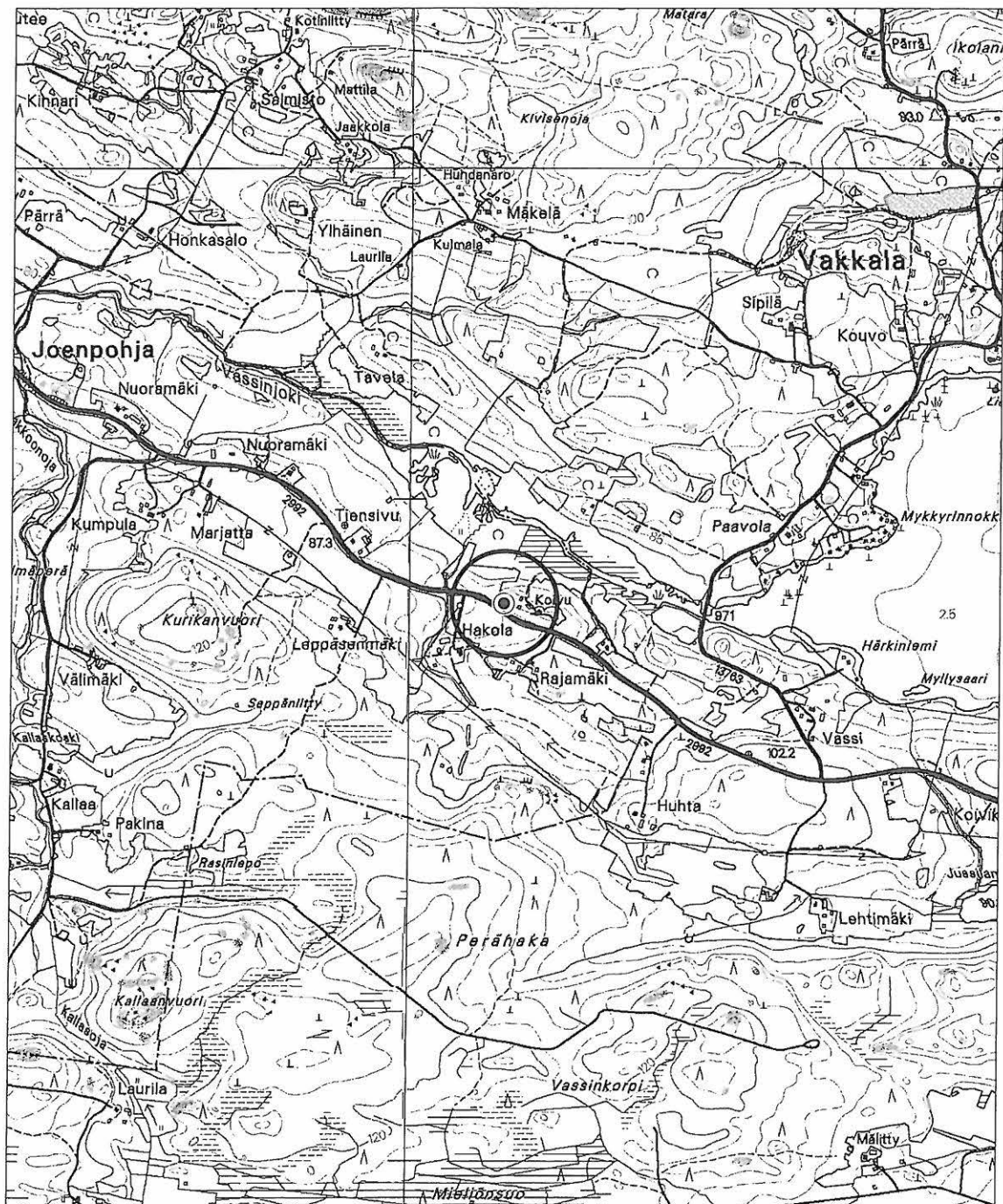
PK 2123 04 Vesilahti

MK 1:20000

X:6803680, Y:2470290, Z:85-90

P:6808750, I:3309760

⊙ röykkiö

67. Vassinjoki (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - pronssikautinen)**Muinaisjään-
rekisterinumero:****Kunta:** Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäänstyyppi: Löytöpaikat **Tyypin tarkenne:** irtolöytöpaikat**Ajoitus:** pronssikautinen**Rauhoitusluokka:** - **Lukumäärä:** 1**Luokitus ehdotus:** -**Sijainti:** PK 2123 04 Vesilahti
X:6804040, Y:2470010, Z:77-80
P:6809110, I:3309510Löytöpaikan sijainti v. 1938 tarkastuskartan mukaan.
Tottijärven kirkosta 7,8 km SE**Aiemmat löydöt:** KM 10811, pronssinen onsikirves. Löyt. työmies Kalle Ahde keväällä 1937 hajottaessa joen varrella olevasta rudanottokuopasta ajetta rutaa. Diar. 1938.**Inventointilöydöt:** -**Tutkimukset:** Tarkastus Jouko Voionmaa 1938

Inventointi Maarit Suni 1975

Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-?-?**Tarkastus:** 3.10.2003**Kartat:** 1:20 000, 1:5000**Kuvat:** **Negatiivit:** - **Diat:** -**Sijainti ja maasto:** Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, alavalla vesijätömaalla Pyhäjärven (77,2 m mpy) Vakkalanselkään luoteesta laskevan Vassinjoen SW-puolella, siitä n. 140 m, samansuuntaisesta, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä ja Tiensivun talosta n. 250 m NE.**Kohteen kuvaus:** Löytöpaikka on tasaista ja alavaa, pensaikkoo kasvavaa vesijätömaata laajan peltoaukean ja joen välissä. Kohteen perusteellinen tarkastus tehtiin v. 1938 löytämättä mitään merkkejä kiinteästä muinaisjäänöksestä.**Laajuus:** -**Ehdotus suoja-alueeksi:** -**Suojelutoimenpiteet:** -**Havaintomahdollisuudet** huonot**Lähistön kohteita:** Kohde 66 - Koivu, kiven- ja maansekainen röykkiö, 0,4 km SE.**Tiedossa olevat** -**maankäyttösuunnitelmat****Suosittelavat** -**jatkoimenpiteet:****Lisätietoja:** Kivikoski 1943: 22-24; Meinander 1954: 226, nro 77; Salo 1981: 246, 256-257; Kaarninen 1998: 16-17.**Koekuopat:** -**Pintapoiminta:** Inventoinnin yhteydessä tehtiin pintapoimintaa löytöpaikan lähialueilla (ks. kartta); ei löytöjä.

67. Vassinjoki

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

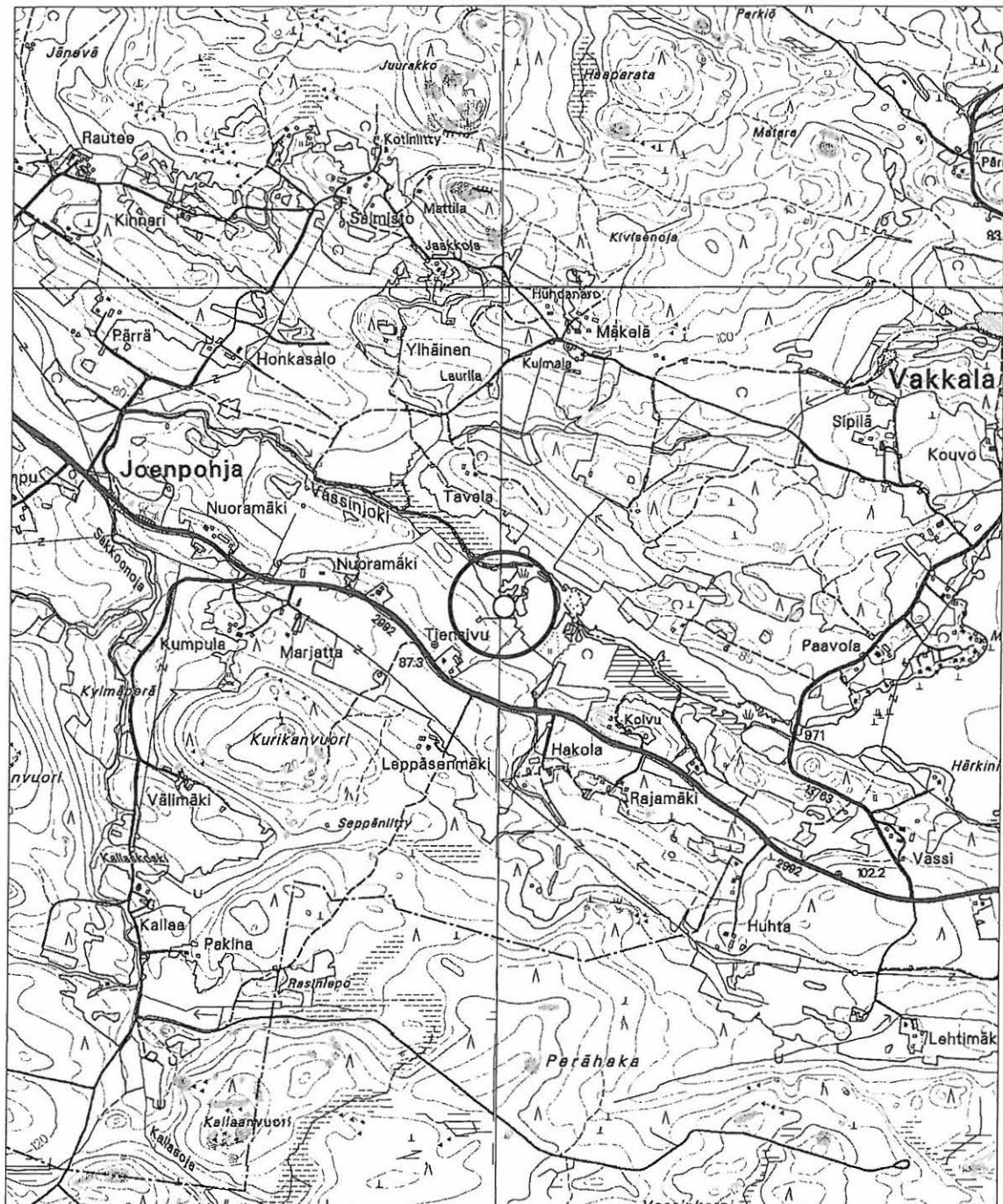
PK 2123 04 Vesilahti

MK 1:20000

X:6804040, Y:2470010, Z:77-80

P:6809110, I:3309510

○ irtolöytöpaikka

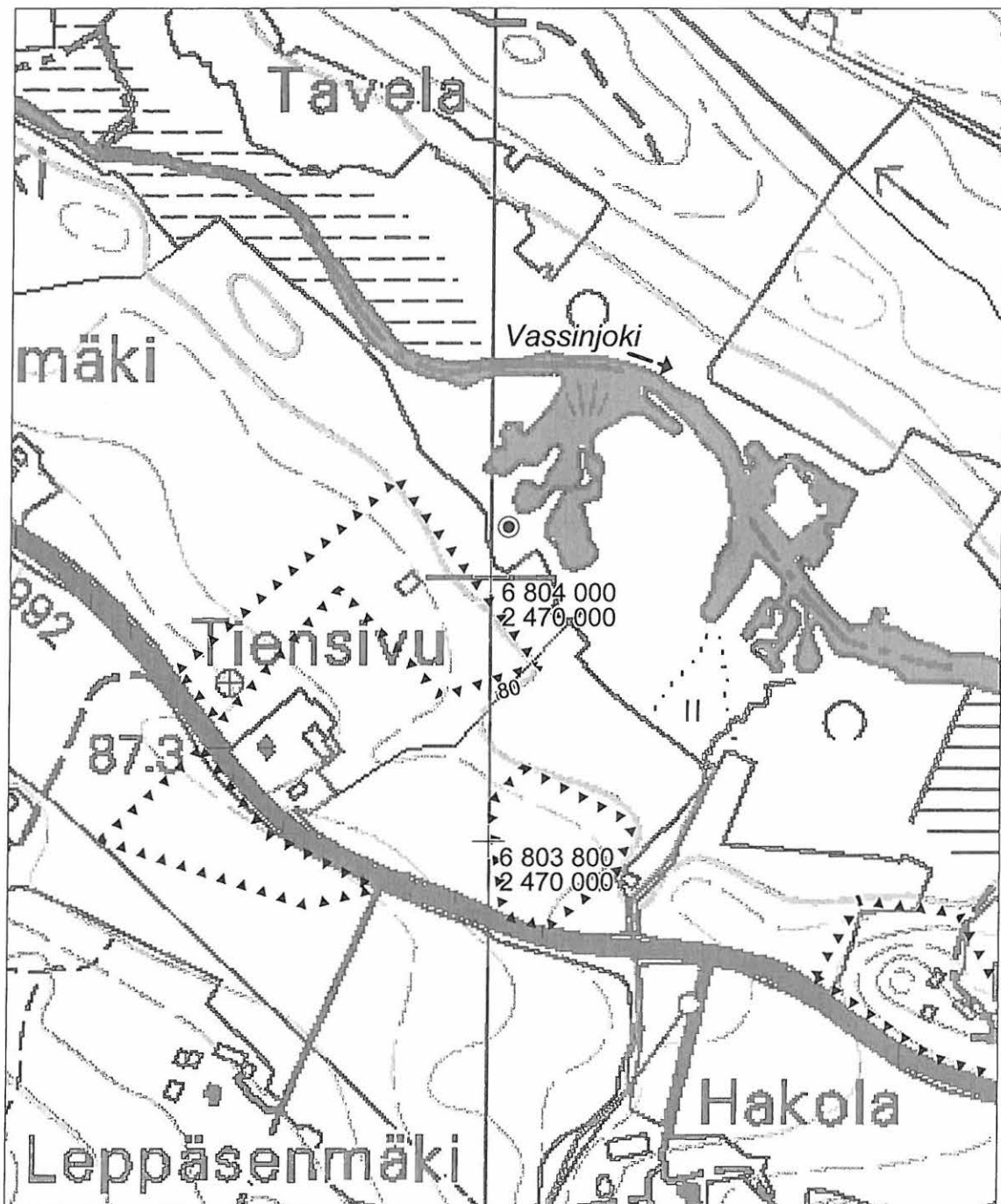

67. Vassinjoki

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

⊙ löytöpaikka   ▲▲▲▲▲ tarkastetun/pintapöimitun alueen raja

68. Tuulosjärvi (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - rautakautinen?)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
Ajoitus: rautakautinen?
Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1

Luokitusehdotus: -

Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6803710, Y:2466350, Z:117
P:6808960, I:3305830
Tottijärven kirkosta 6,5 km SSE
Oletetun löytöpaikan vieressä sijaitsevien liistekatiskojen koordinaatit.

Aiemmat löydöt: HM 2301, kaksi tasapohjaisen saviastian palaa. Löyt. Olavi Kolu Tuulosjärven itärannalta, vesijätöstä kuivana kesänä 1959 veden ollessa matalalla; vedessä näkyi liistekatiskan jäännöksiä.

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Inventointi Maarit Suni 1975
Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-1-567 Joenpohja
Lagerstam Kalle
Laukontie 32, 37370 Narva

Tarkastus: 7.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: Negatiivit: - Diat: -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee metsämaastossa 0,8 km (N-S) x 0,6 km kokoisen Tuulosjärven (117,2 m mpy) NE-rannalla, järven itäpäästä n. 200 m NW, metsätiestä n. 250 m SW, Kolunkulman kylän Kivelän talosta 0,6 km WNW, Vesilahden kunnan rajasta 0,4 km NE.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikka sijaitsee järven NE-rannalla, pienen niemen SE-puolella, siitä n. 30 m. Löytöpaikan kohdalla vedessä, 8-10 m rannasta on n. 25 m matkalla ainakin kolmen liistekatiskan jäännöksiä.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet huonot

Lähistön kohteita: Kohde 84 - Kotaniemi, rajaröykkiö ja kiviaitaus, 0,4 km SW.

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat -

Suositteltavat
jatkotoimenpiteet: -

Lisätietoja: -

Koekuopat: -

Pintapoiminta: -

68. Tuulosjärvi

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö
 MK 1:20000
 X:6803710, Y:2466350, Z:117
 P:6808960, I:3305830

○ irtolöytöpaikka

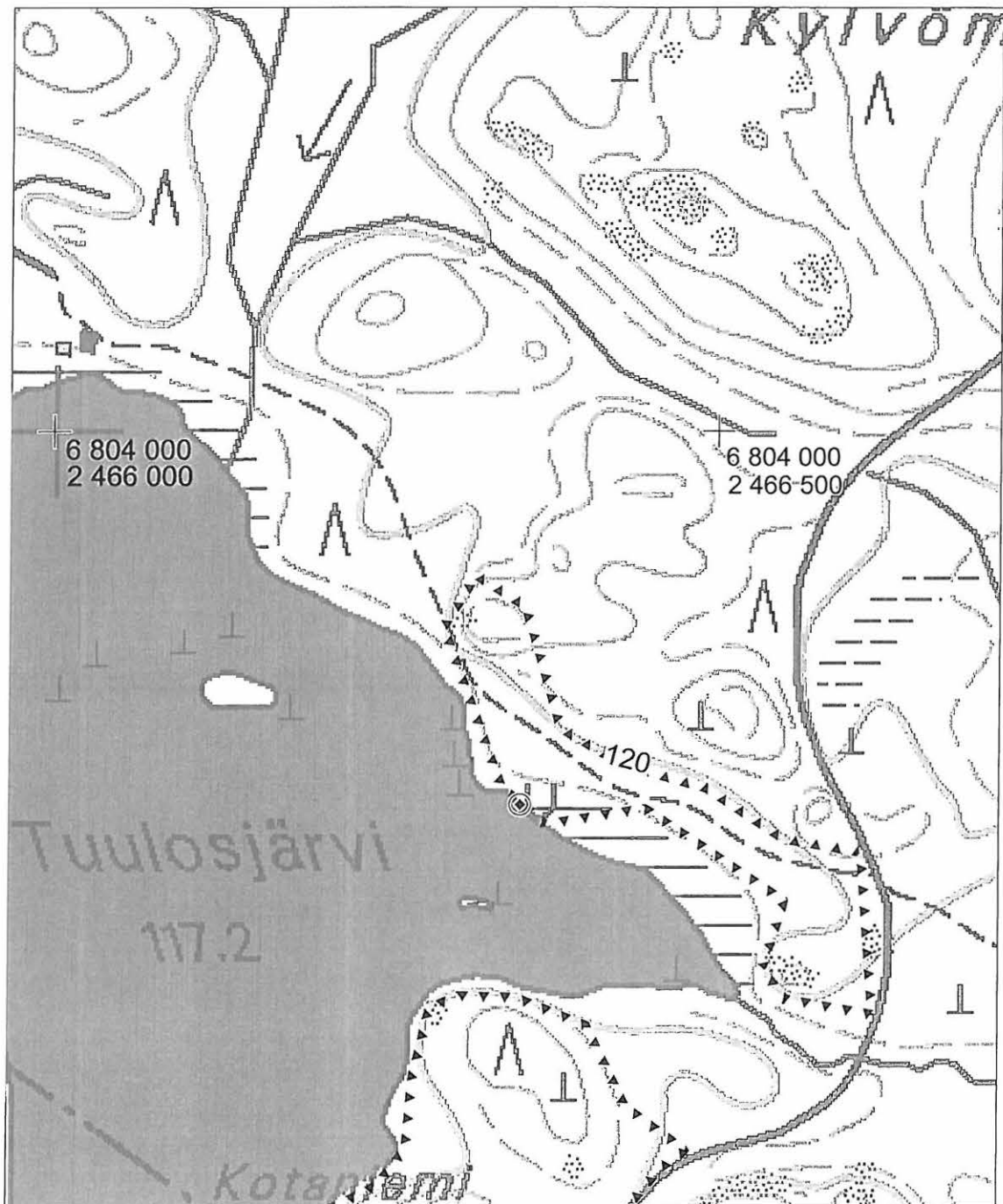

68. Tuulosjärvi

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

⊙ löytöpaikka   ▲▲▲▲▲ tarkastetun alueen raja

69. Jouttijärvi (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - kivikautinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1

Luokitusehdotus: -
Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6806470, Y:2464530, Z:90
P:6811800, I:3304140
Tottijärven kirkosta 3,7 km SSW

Aiemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 34223, kvartsi-iskoksia 2 kpl, palanutta luuta 1 kpl
Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003
Kiinteistötiedot: 536-443-?-?

Tarkastus: 10.10.2003
Kartat: 1:20 000, 1:5000
Kuvat: Negatiivit: - Diat: -
Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Metsäkulman kylän N-puoleisella, moreenimäkien ympäröimällä peltoalueella, n. 240 m (SW-NE) x 130 m kokoisen Jouttijärven (81,1 m mpy) SW-päästä n. 200 m SW, kahden lounaasta laskevan ojan välissä, koilliseen pistävällä muinaisella niemekkeellä, Tottijärvi-Vesilahti -tiestä 1,3 km SW, siitä lounaaseen lähtevästä sivutiestä n. 110-120 m SE, tien varrella olevasta vanhasta hiekkakuopasta n. 60 m SE. Jouttijärvi laskee sen NE-päästä lähtevän Joutsjoen kautta Pyhäjärven Maivaselkään (77,2 m mpy); joen suusta on löytöpaikalle matkaa 1,6 km SW.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikka on hiekkapeltoa.

Laajuus: -
Ehdotus suoja-alueeksi: -
Suojelutoimenpiteet: -
Havaintomahdollisuudet: -

Lähistön kohteita: Kohde 70 - Joutsjoki, kivikautinen irtolöytöpaikka, 1,8 km NNE.

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat: -

Suositteluvat
jatkotoimenpiteet: Jatkotarkastus ja pintapoiminta; topografisesti kohde sopii kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Lisätietoja:

Koekuopat: -

Pintapoiminta: Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta ja löytöluettelo).

69. Jouttijärvi

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6806470, Y:2464530, Z:90

P:6811800, I:3304140

○ irtolöytöpaikka

69. Jouttijärvi

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

⊙ löytöpaikka   ▲▲▲▲▲ pintapöimitun alueen raja

70. Joutsjoki (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - kivikautinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat **Tyypin tarkenne:** irtolöytöpaikat
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1

Luokitusehdotus: -

Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6808190, Y:2464940, Z:85
P:6813500, I:3304630
Löytöpaikan koordinaatit löytäjän laatiman tonttikartan perusteella.
Tottijärven kirkosta 2,0 km S

Aiemmat löydöt: KM 34234, kivikirves. Löyt. Airi Paananen v. 1996 poistaessaan omakotitalonsa pihaa reunustavaa vanhaa kuusialta, sen alta. Diar. 2003 (luetteloitu v. 2003 inv. löytöjen joukossa).

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Tarkastus Ulla Lähdesmäki ja Tuija-Liisa Soininen 1997

Kiinteistötiedot: 536-443-1-557 Laurinranta
Airi ja Sauli Paananen
Niinimäentie 11, 37310 Tottijärvi

Tarkastus: 3.7.1997

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** - **Diat:** -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Pyhäjärven Maivaselkään (77,2 m mpy) sen länsirannasta pistävän pienen Kesäniemen tyvessä, n. 40 m W pienen lahden rannasta, Maivaselkään etelästä laskevan Joutsjoen suusta n. 400 m NW, Tottijärvi-Vesilahti -tiestä n. 120 m NE, siitä NNE-suuntaan, niemeen vievän sivutien itäpuolella, omakotitalotontilla.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikka on koilliseen viettävällä, kivikkoisella moreenimaarinteellä olevaa omakotitalon puutarhaa. Vuoden 1997 tarkastuksen yhteydessä paikalle kaivettiin koekuoppia löytämättä mitään merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet

Lähistön kohteita: Kohde 71 - Ali-Pihnala, rautakautinen irtolöytöpaikka, 0,7 km WNW.

**Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat** -

**Suositteltavat
jatko-toimenpiteet:** -

Lisätietoja:

Koekuopat: ks. Kohteen kuvaus.

Pintapoiminta: -

70. Joutsjoki

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö
 MK 1:20000
 X:6808190, Y:2464940, Z:85
 P:6813500, I:3304630

○ irtolöytöpaikka

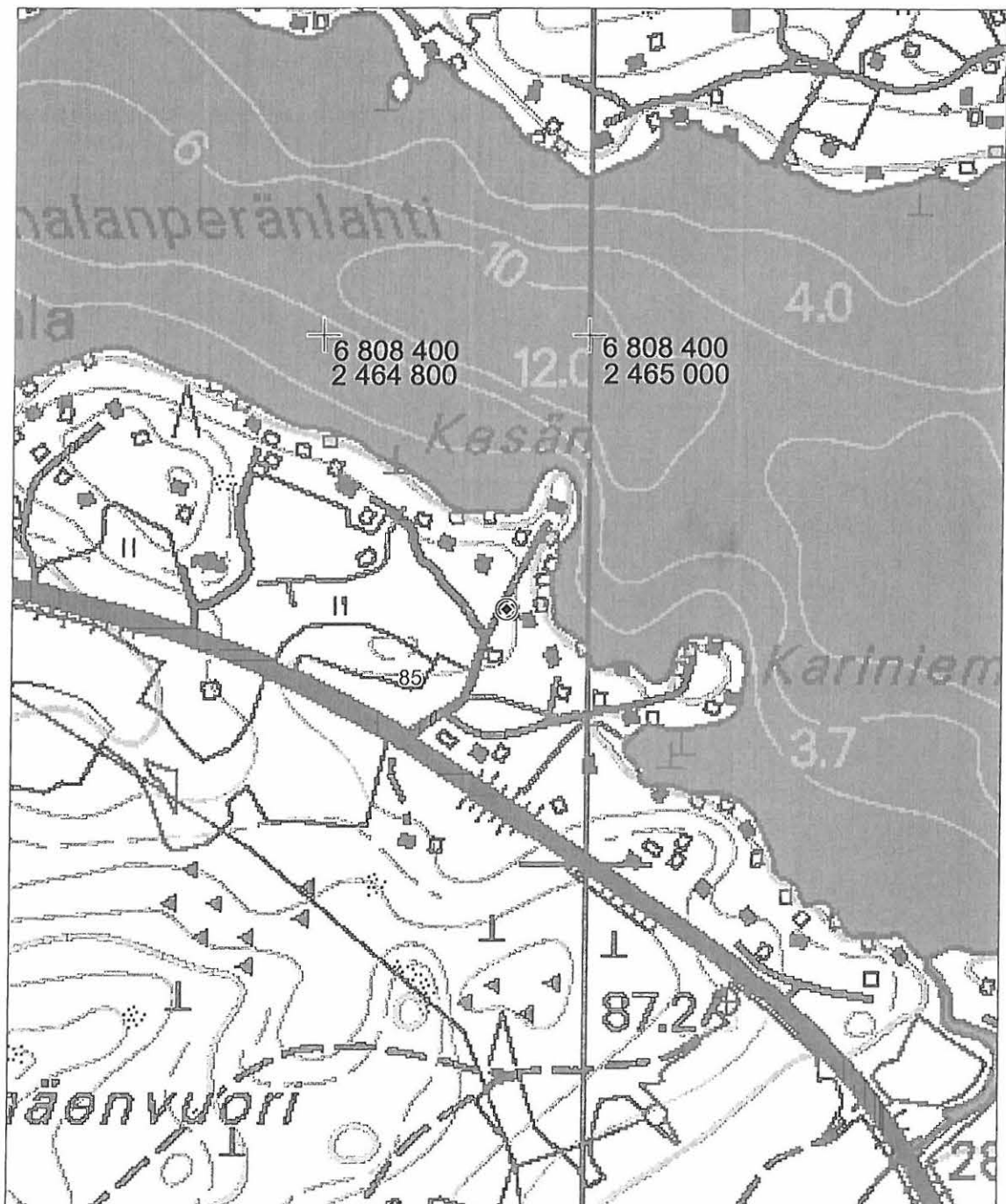

70. Joutsjoki

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

⊙ löytöpaikka

71. Ali-Pihnalala (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - rautakautinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1

Luokitusehdotus: -

Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6808430, Y:2464300, Z:80-85
P:6813760, I:3304000
Ali-Pihnalalan talon koordinaatit.
Tottijärven kirkosta 1,9 km SW

Aiemmat löydöt: KM 2050, soikea tuluskivi. Löyd. v. 1878 Ala-Pihnalalan torpasta. Diar. 9.12.1880.

Inventointilöydöt: historiallisen ajan löytöjä (lasitettua punasavikeramiikkaa 1 kpl, liuskehioin, tuluspiitä 3 kpl); ei luetteloitu.

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-?-?

Tarkastus: 9.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: Negatiivit: - Diat: -

Sijainti ja maasto: Ali-Pihnalalan talo sijaitsee Pyhäjärven Maivaselän (77,2 m mpy) W-päässä olevan Pihnalalanperänlahden länsipohjukassa, siihen lännestä laskevan ojan suussa, sen N-puolella, lahden NW-puolella olevan n. 98 m (mpy) korkean mäen juurella, Tottijärvi-Vesilahti -tiestä n. 90 m NE.

Kohteen kuvaus: ks. ed. kohta.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet Inventoinnin aikana vain osa alueen pelloista oli pintapöimintäkunnossa.

Lähistön kohteita: Kohde 70 - Joutsjoki, kivikautinen irtolöytöpaikka, 0,7 km ESE.

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat -

Suositteltavat
jatkotoimenpiteet: -

Lisätietoja: Ali-Pihnalalan talon SW-puolella oleva pelto on hist. ajan muinaisjäännösten inventointiraportissa käsitelty kiinteänä muinaisjäännöksenä (Jussila 2002: 29, kohde Nokia 9). Vuoden 1773 tiluskartan vertailu nykyiseen peruskarttaan osoitti kuitenkin, että Pihnalalan torppa on sijainnut samalla paikalla, kuin nykyinen Ali-Pihnalalan talo. Myös Jussilan raportin kohde 10 (s. 31) sijaitsee vanhojen karttojen mukaan nykyisen omakotitalon paikalla. Näitä kohteita ei siten käsitellä inventointikohteina tässä raportissa.

Koekuopat: -

Pintapöiminta: Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapöimintää (ks. kartta); ei esihistoriallisia löytöjä.

71. Ali-Pihнала

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6808430, Y:2464300, Z:80-85

P:6813760, I:3304000

○ irtolöytöpaikka

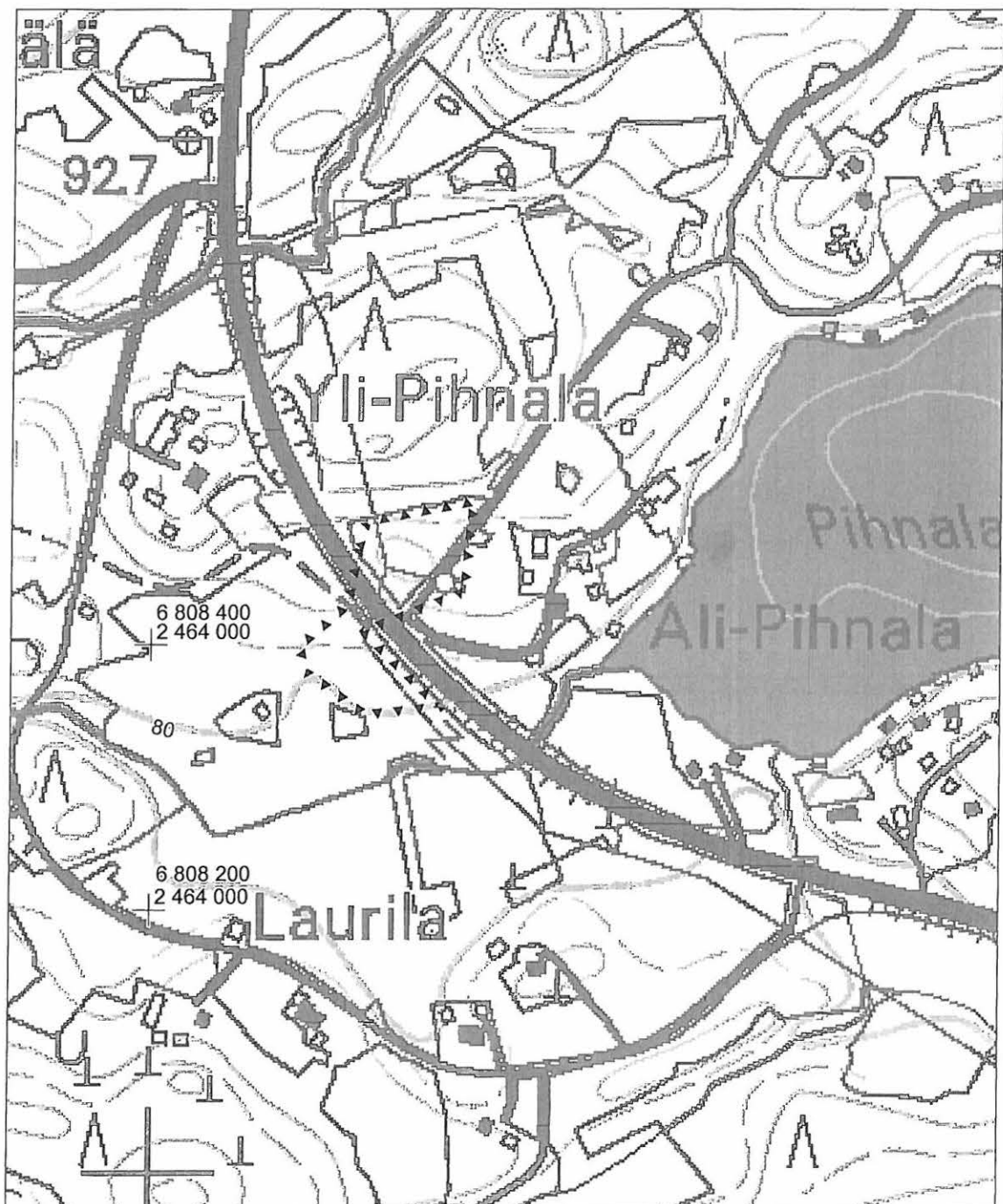

71. Ali-Pihнала

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

▲▲▲▲▲ pintapöimitun alueen raja

72. Siukolanjärvi 1 (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - kivikautinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat **Tyypin tarkenne:** irtolöytöpaikat
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: -

Sijainti: PK 2123 01 Rämsö
 X:6808800, Y:2462120, Z:-85
 P:6814230, I:3301840
 Reikäkiven löytöpaikan koordinaatit inv. raportin 1975 mukaan.
 Tottijärven kirkosta 3,2 km SW

Aiemmat löydöt: HM (?), reikäkivi. Löyt. taloll. Kalle Virta Gränstorpan talon maalta, Siukolanjärven rantatörmältä peltotöitä tehtäessä, 20 sm syvältä v. 1934. Esine lähetetty KM:oon 1935, mutta palautettu HM:oon.

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Inventointi Maarit Suni 1975
 Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-3-0 Gränstolppa
 Otonkorpi Pekka
 Kappalaisenkujat 2, 33700 Tampere

Tarkastus: 9.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** - **Diat:** -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee etelästä pohjoiseen, Vesilahden alueella olevasta Suonojärvestä (vedenpinnan korkeus 105,1 m mpy) Kuloveteen (57,5 m mpy) laskevan Lanajoen itäpuolella, sen varrella olevan, n. 270 m (W-E) x 170 m kokoisen Siukolanjärven N-rannalla, vanhalla pellolla, joesta n. 0,1 km NE, Myllykylästä luoteeseen, Sarkolaan vievästä tiestä n. 0,3 km NE.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikkana mainittu pelto kasvaa vähintään 30-40 v. vanhaa, istutettua kuusimetsää, aluskasvillisuutena sammalta ja vadelmaa.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet huonot

Lähistön kohteita: Kohde 80 - Siukolanjärvi, vanha pelto viljelyröykkiöineen samalla alueella; kohde 62 - Gränstolppa, kivikautinen asuinpaikka, 1,0 km N.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat -

Suosittelavat jatkotoimenpiteet: -

Lisätietoja: Paikalla sijaitsevien historiallisten peltoröykkiöiden rauhoitusluokka on 2.

Koekuopat: Alueelle tehtiin yksi pieni koekuoppa, jossa todettiin savinen peltokerros.

Pintapoiminta: -

72. Siukolanjärvi 1

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

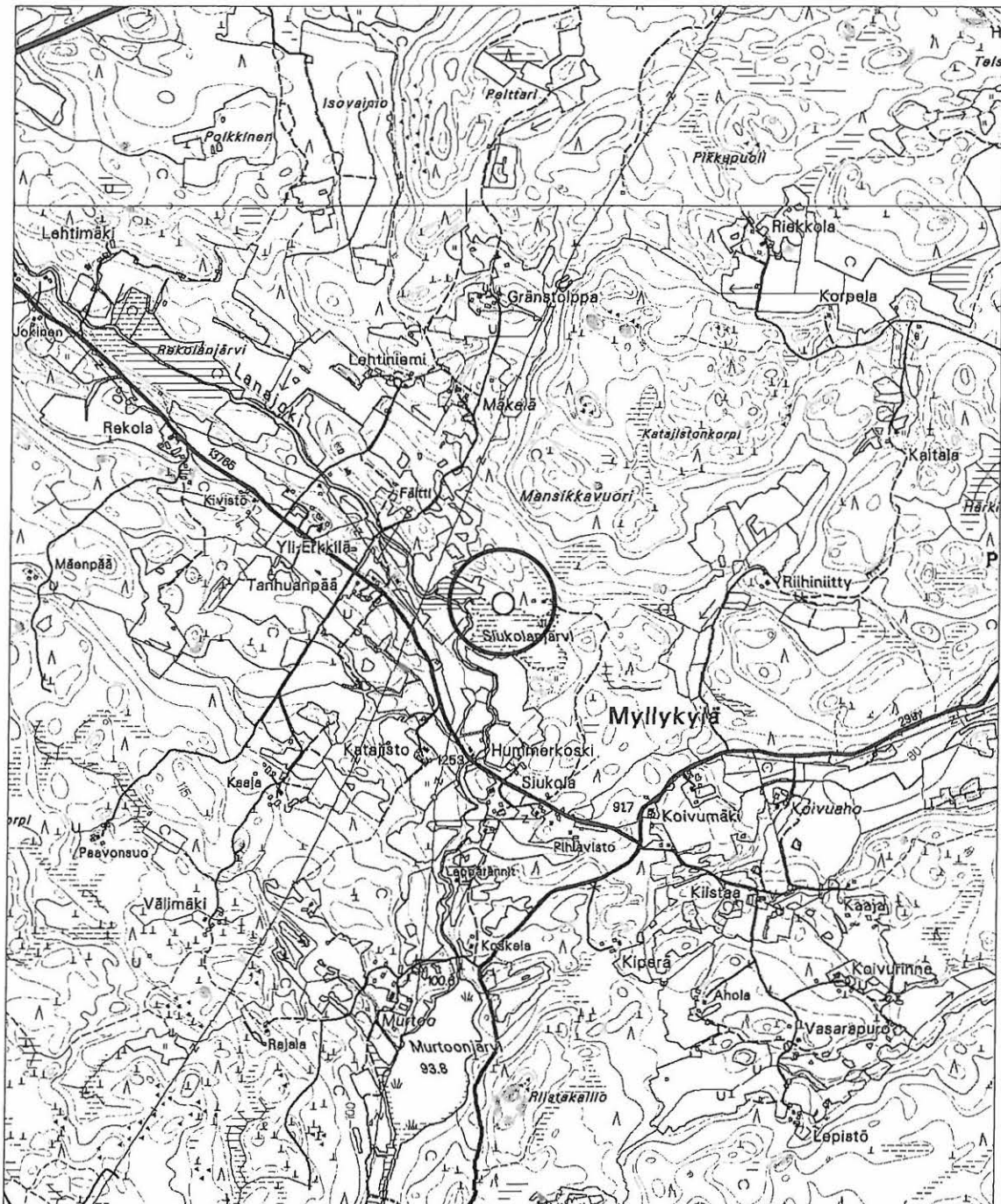
PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6808800, Y:2462120, Z:-85

P:6814230, I:3301840

○ irtolöytöpaikka

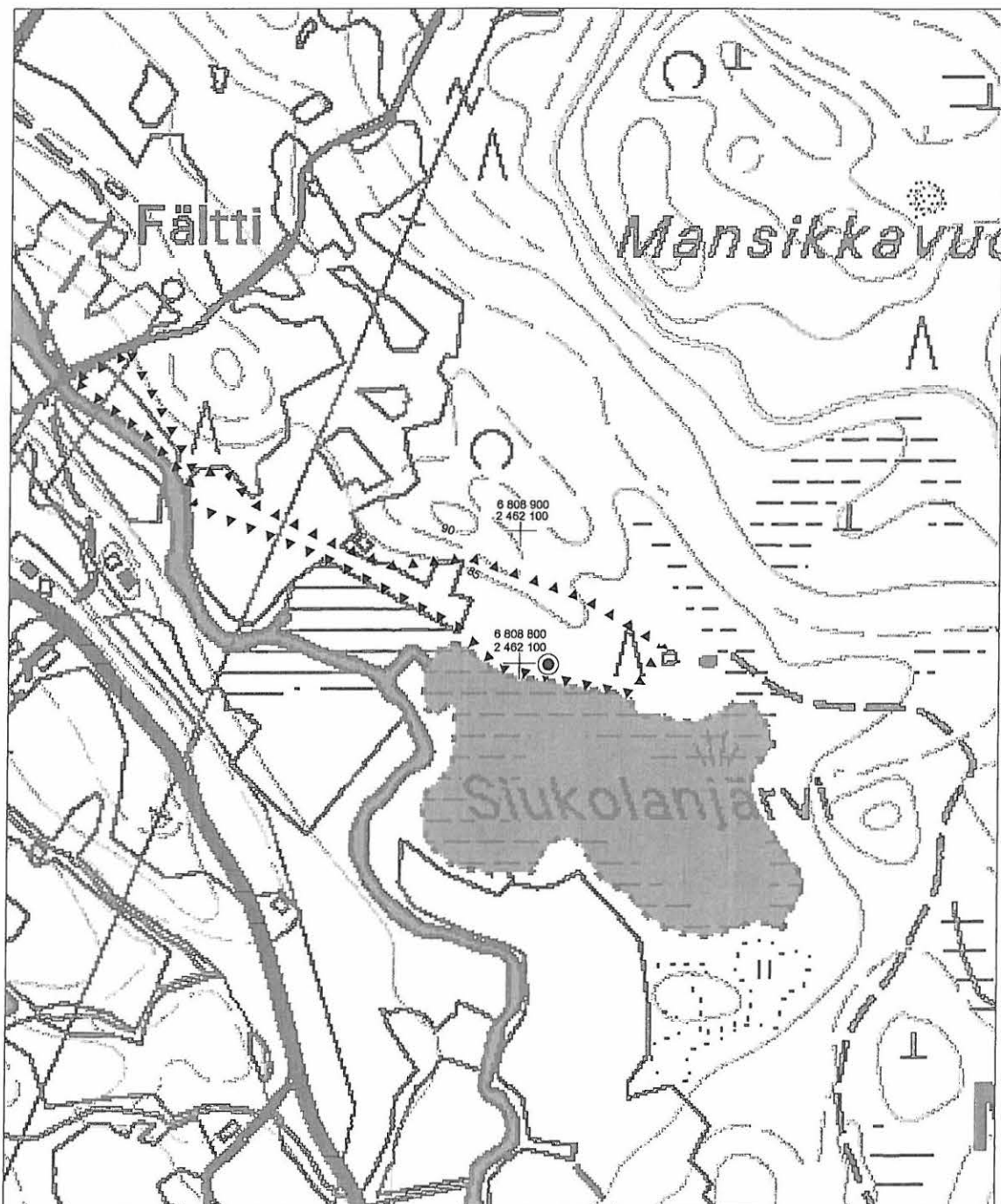

72. Siukolanjärvi 1

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- ⊙ löytöpaikka (inv. 1975 tietojen mukaan)
- ▲▲▲▲▲ tarkastetun alueen raja

73. Lohilukko (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - kivikautinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Pajulahti
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus: -
Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6809020, Y:2467880, Z:78
P:6814190, I:3307610
Tottijärven kirkosta 3,0 km SE

Aiemmat löydöt: ks. seuraava

Inventointilöydöt: KM 34234, kivitalta. Löytänyt Seppo Nisonen (os. Vaarnatie 3, 37130 Nokia, puh. 03-3421421) v. 1972 kesämökkinsä W-puolelta, rantavajan kulman kohdalta, rantakivien välistä, savesta, lapionpiston syvyydestä.

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-?-7-208 Moisio RN:o 7:208
Seppo Nisonen
Vaarnatie 3, 37130 Nokia

Tarkastus: 8.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: Negatiivit: - Diat: -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Pyhäjärven Maivaselän (77,2 m mpy) N-rannalla, pienellä niemikkeellä Lohilukonsaaren NE-puolella, Pirunsalmen SW-puolella, Yli-Sassin talosta 0,5 km SW, melko tasaisessa maastossa, kesämökin W-puolella.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikka on koivuja kasvavaa pienen Lohilukonlahden rantakivikkoa kesämökin pihapiirissä. Kesämökkkitontti on vanhaa savipeltoa, maasto on tasaista.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet huonot

Lähistön kohteita: Kohde 32 - Perttula, kivikautinen asuinpaikka, 0,8 km E.

Tiedossa olevat

maankäyttösuunnitelmat -

Suosittelvat

jatkoimenpiteet: -

Lisätietoja:

Koekuopat: Inventoinnin 2003 yhteydessä löytöpaikan viereen, rantaterassille, kesämökin S-puolelle tehtiin koekuoppa, jossa todettiin savikerros. Ei merkkejä muinaisjäännöksestä.

Pintapöimintä: -

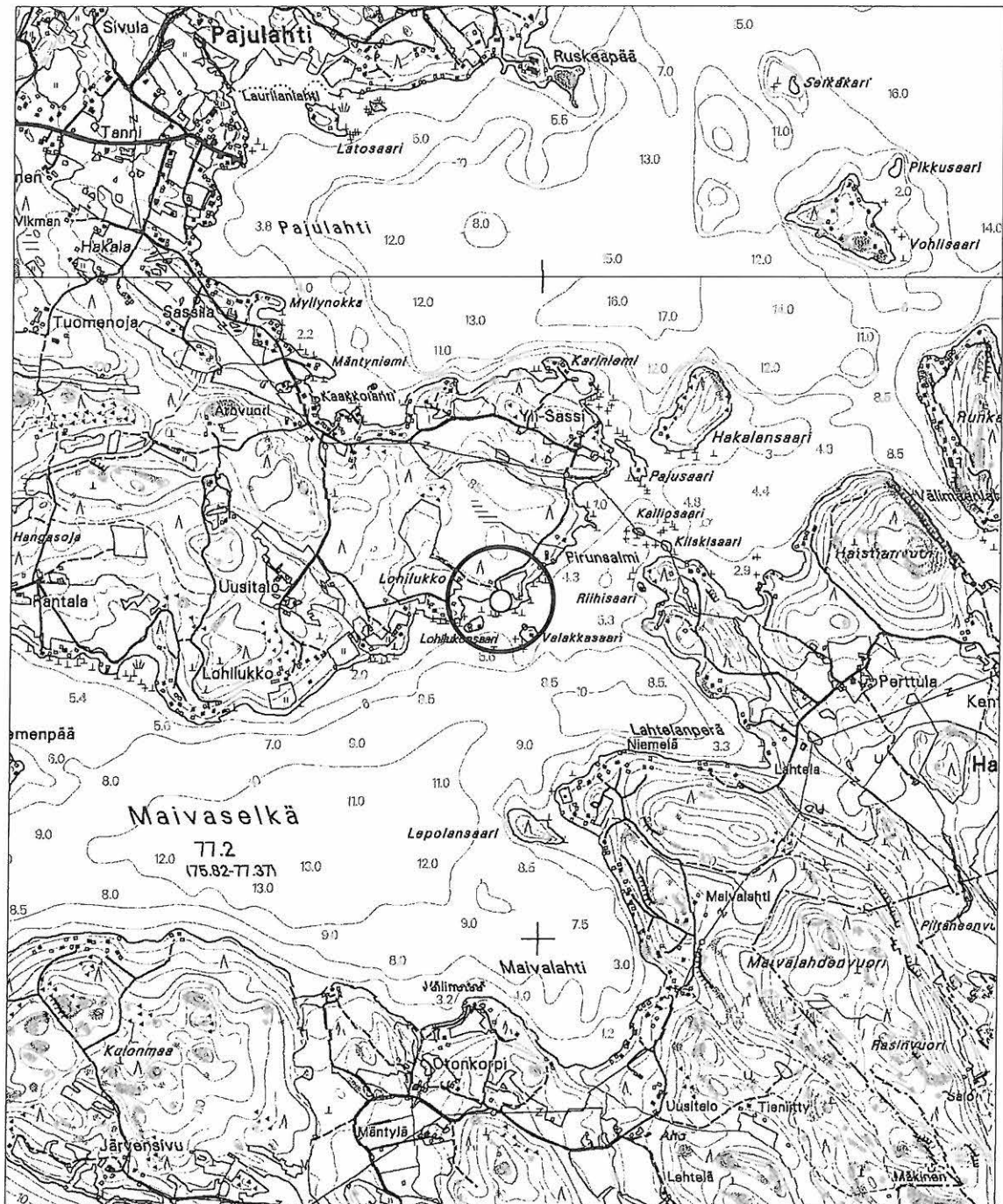

73. Lohilukko

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö
 MK 1:20000
 X:6809020, Y:2467880, Z:78
 P:6814190, I:3307610

○ irtolöytöpaikka

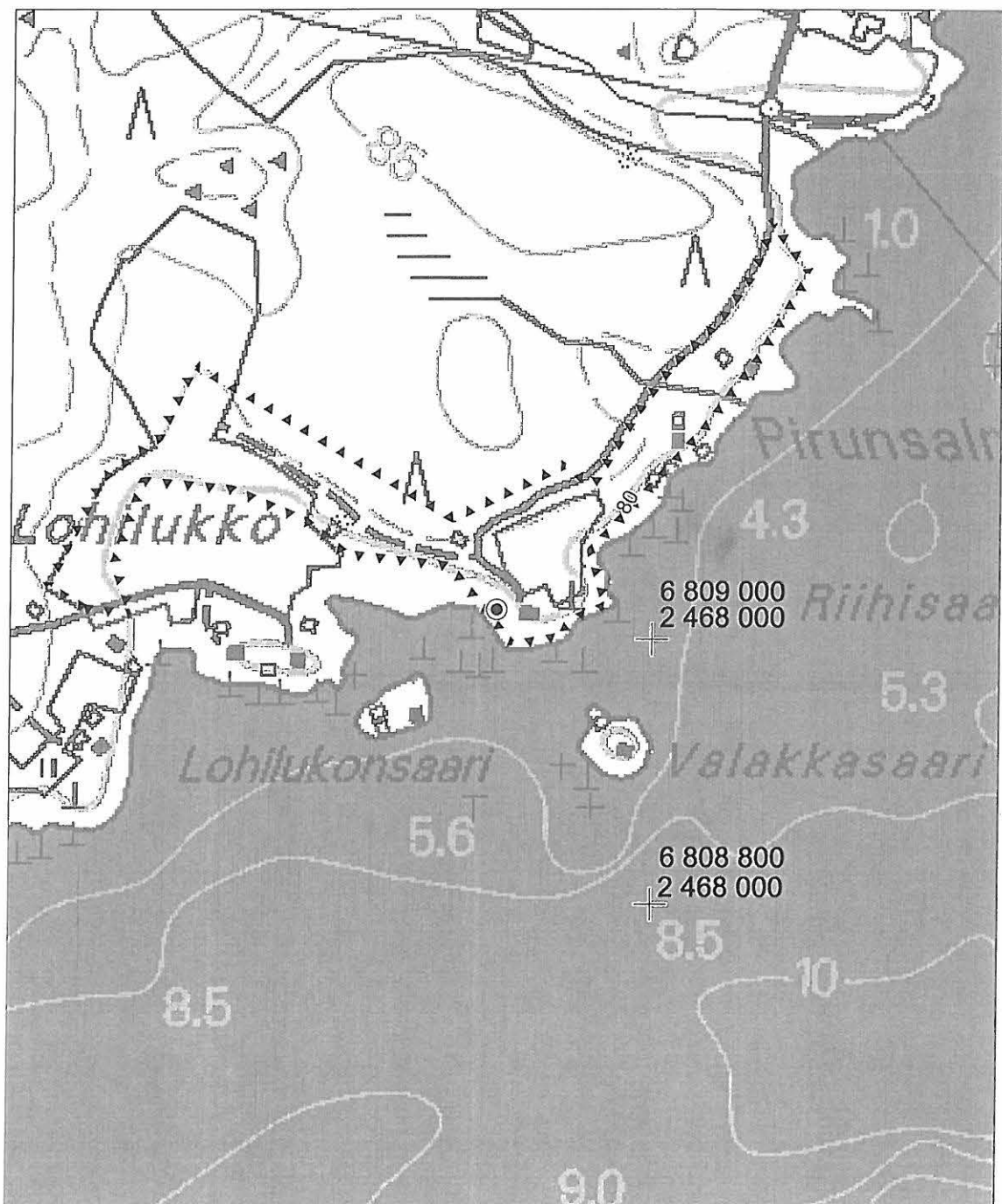

73. Lohilukko

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- ⊙ löytöpaikka
- ▲▲▲▲▲ tarkastetun alueen raja

74. Ahmaslahti (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - kivikautinen)

Muinaisjään-
rekisterinnumero:

Kunta: Nokia Kylä: Huhtaa
 Muinaisjäänöstyyppi: Löytöpaikat Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1
 Luokitusehdotus: -
 Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
 X:6809030, Y:2469890, Z:80-83
 P:6814110, I:3309610
 Tottijärven kirkosta 4,9 km ESE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 34222, kvartsi-iskoksia 2 kpl

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 2.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: Negatiivit: - Diat: -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Pyhäjärven (77,2 m mpy) Ruonanselästä länteen pistävän Ahmaslahden W-rannasta n. 130 m NW, Perä-Pietilän talosta n. 260 m WSW.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikka sijaitsee muinaisella rantaterassilla, pellolla, loivan itärinteeseen yläosassa.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet: -

Lähistön kohteita: Kohde 32 - Perttula, kivikautinen asuinpaikka, 1,2 km W; yksittäinen kvartsi-iskos 1,7 km NE, Haapaniemen talon S-puolelta, pellolta.

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat: -

Suositteluvat
jatkotoimenpiteet: Jatkotarkastus ja pintapoiminta. Topografisesti kohde voisi sopia kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Lisätietoja:

Koekuopat: -

Pintapoiminta: Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta ja löytöluettelo).

74. Ahmaslahti

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

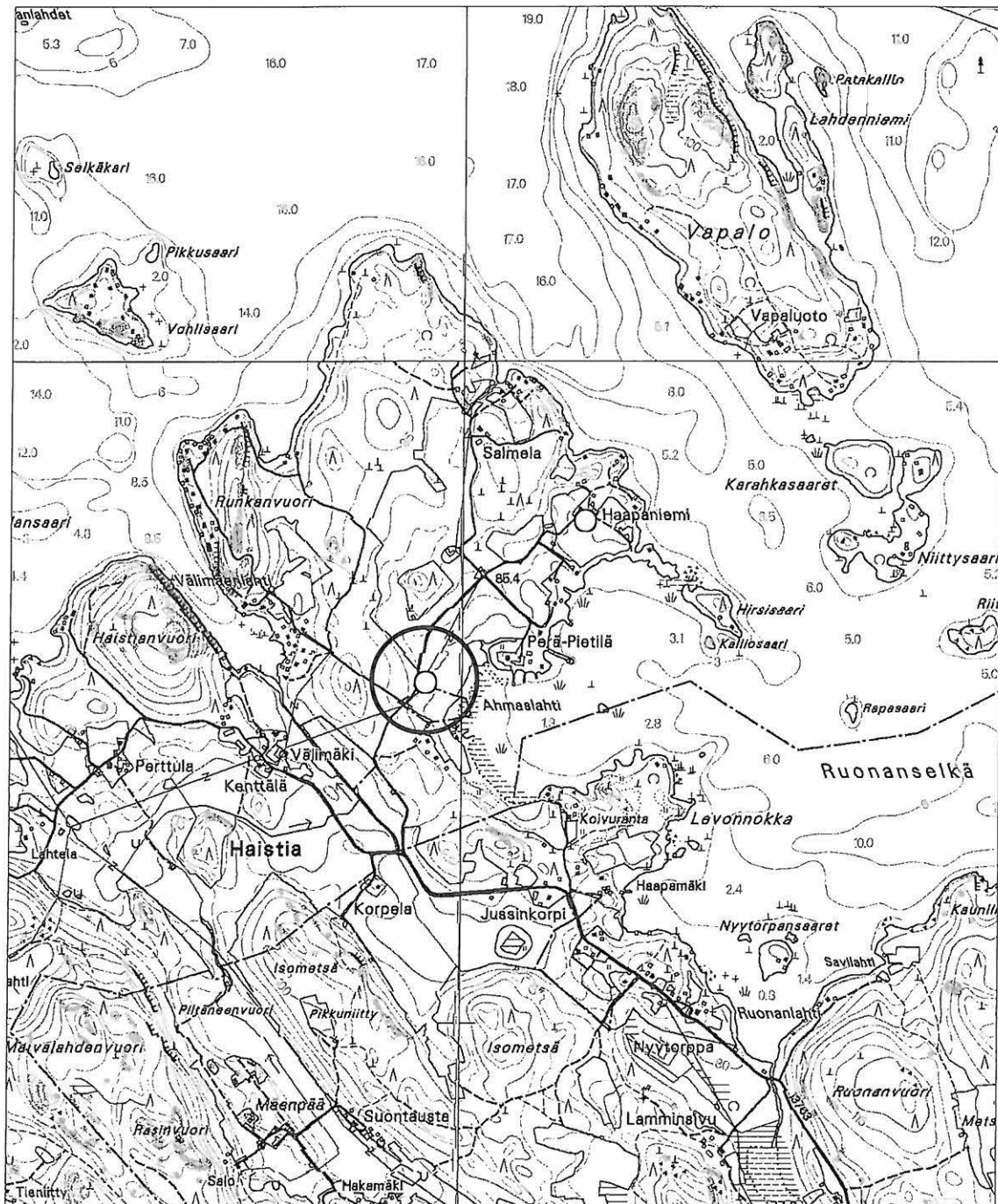
PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6809030, Y:2469890, Z:80-83

P:6814110, I:3309610

○ irtolöytöpaikka

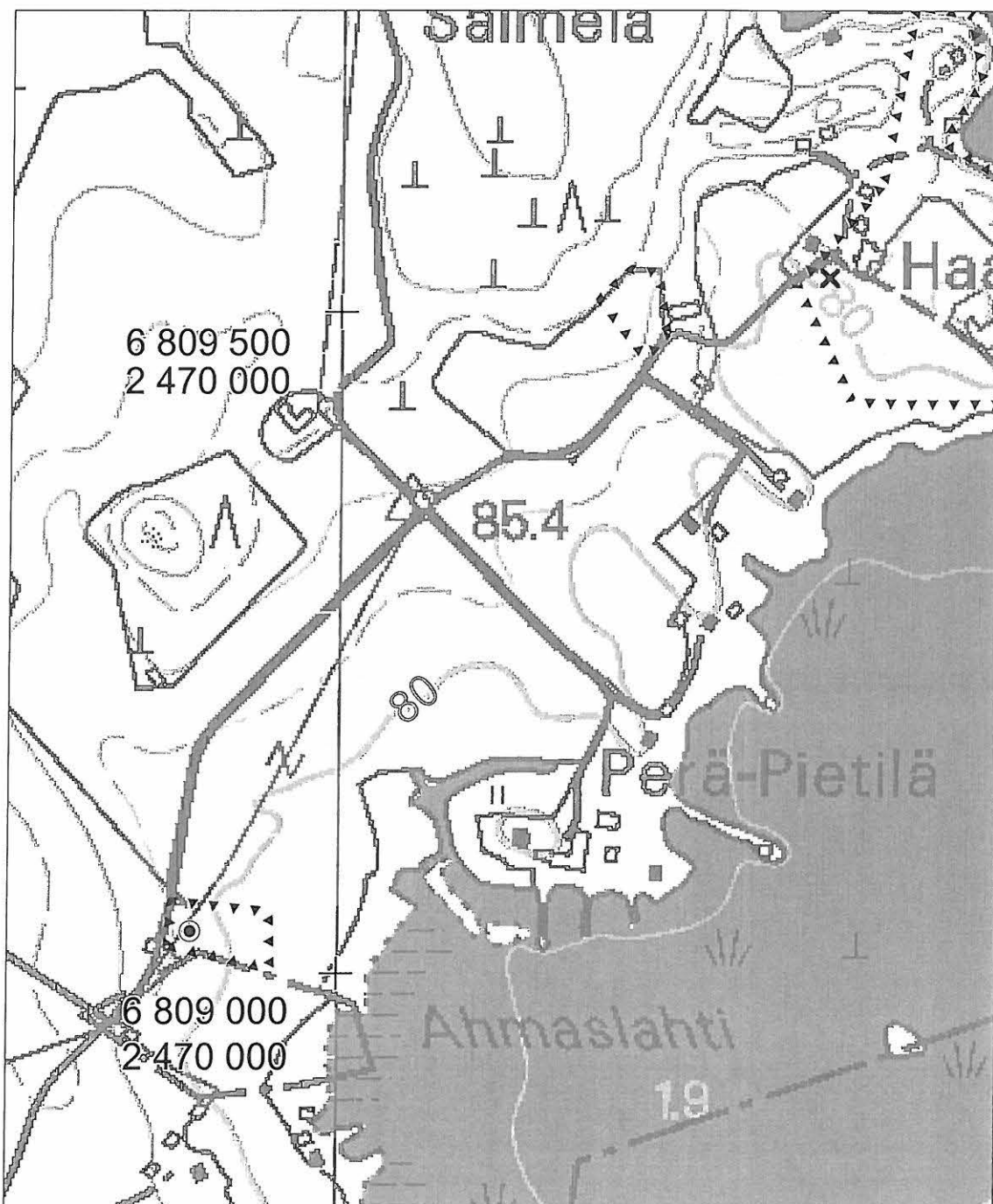

74. Ahmaslahti

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- ⊙ löytöpaikka
- ▲▲▲▲▲ tarkastetun/pintapöimitun alueen raja
- ✕ yksittäinen kvartsi-iskos

75. Pajulahti 2 (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - kivikautinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Pajulahti
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1

Luokitusehdotus: -

Sijainti: PK 2123 02 Siuro
X:6810680, Y:2467330, Z:85
P:6815870, I:3307130
Tottijärven kirkosta 2,3 km ENE

Aiemmat löydöt: KM 1996:18, liuskekirves. Löyt. "Laurilan peltoa ladatessaan renki Wihtori Pajulahden kylässä" (Heikel 1882, s. 21).

Inventointilöydöt: KM 34232, kvartsi-iskoksia 3 kpl

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 8.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: Negatiivit: - Diat: -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee pellolla, Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Pajulahden N-puolella, sen NW-pohjukassa olevan pienen Laurilanlahden NE-rannasta n. 90 m, peltoalueen S-kulmassa, muinaisella rantatörmällä.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikka on lounaaseen viettävää savipeltoa.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet tarkastusaikana huonot: pelto ei ollut kynnetty

Lähistön kohteita: Kohde 59 - Pajulahti 1, kivikautinen asuinpaikka, 0,6 km NW.

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat

Suositteluvat
jatkotoimenpiteet: Jatkotarkastus ja pintapoiminta. Topografisesti kohde voisi sopia kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Lisätietoja:

Koekuopat: -

Pintapoiminta: Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta ja löytöluettelo).

75. Pajulahti 2

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 02 Siuro
 MK 1:20000
 X:6810680, Y:2467330, Z:85
 P:6815870, I:3307130

○ irtolöytöpaikka

75. Pajulahti 2

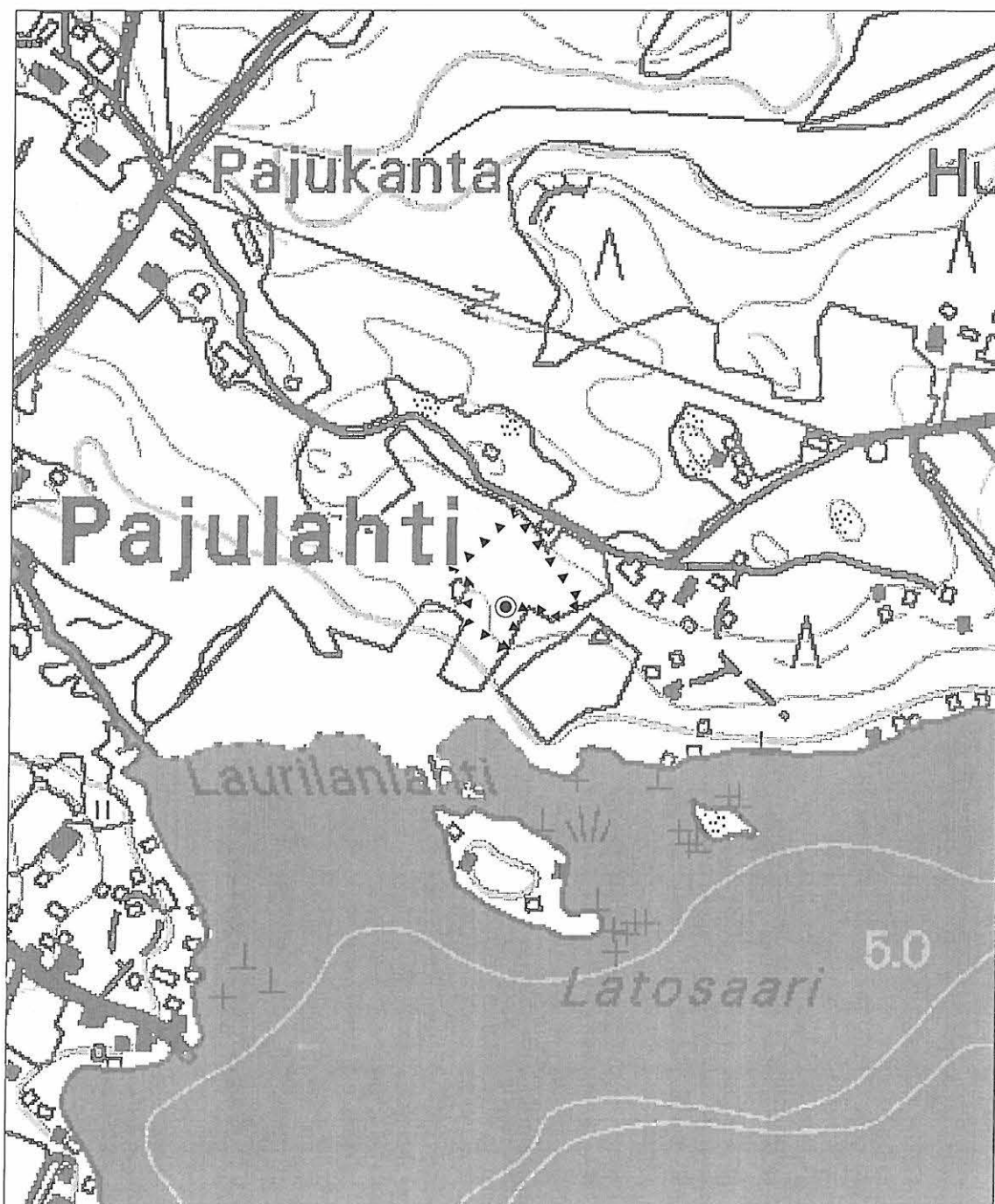
Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

◎ löytöpaikka

▲▲▲▲▲

pintapöimitun alueen raja

76. Nuoramäki (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - esihistoriallinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Tottijärvi
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: esihistoriallinen
 Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1
 Luokitusehdotus: -
 Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
 X:6804480, Y:2469140, Z:85
 P:6809590, I:3308650
 Löytöalueen keskipisteen koordinaatit.
 Tottijärven kirkosta 6,9 km SE.

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 34271, saviastianpala, kvartsi-iskos, palanutta savea 1 kpl; lisäksi hist. ajan löytöjä.

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-1-562 Nuoramäki II
 Nuora Timo
 Vesilahdentie 948, 37310 Tottijärvi

Tarkastus: 6.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: Negatiivit: - Diat: -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, laajalla peltoaukealla, Pyhäjärven (77,2 m mpy) Vakkalanselkään luoteesta laskevan Vassinjoen varrella, rannasta n. 90 m SW, pienen, kivikkoisen saarekkeen SE-kulman lähellä, Nuoramäen talosta n. 200 m N, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä n. 220 m NE.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikka on melko tasaista peltoa.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet: -

Lähistön kohteita: Kohde 86 - Tohka, torpan paikka - samalla alueella; kohde 67 - Vassinjoki, pronssikautinen irtolöytöpaikka - samalla joenrannalla, 1 km SE.

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat: -

Suosittelavat
jatkotoimenpiteet: Jatkotarkastus ja mahdollisesti koekuopitus. Historiallisen ajan muinaisjäännöksen (kohde 86) lisäksi paikalla saattaa olla esihistoriallinen (topografian ja löytöjen perusteella ehkä lähinnä varhaismetalli- tai rautakautinen) asuinpaikka.

Lisätietoja: Torpan paikan rauhoitusluokka on 2.

Koekuopat: -

Pintapoiminta: Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. löytöluettelo ja kartta).

76. Nuoramäki

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6804480, Y:2469140, Z:85

P:6809590, I:3308650

○ irtolöytöpaikka

76. Nuoramäki

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

⊙ löytöpaikka   ▲▲▲▲▲ pintapöimitun alueen raja

77. Ali-Marttila (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - kivikautinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat **Tyypin tarkenne:** irtolöytöpaikat
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: -
Sijainti: PK 2123 02 Siuro
 X:6812620, Y:2464820, Z:90
 P:6817920, I:3304720
 Tottijärven kirkosta 2,5 km N

Aiemmat löydöt: (ei luetteloitu) kivitaltta. Löyt. Ali-Marttilan isäntä (1888-1972) talon pihasta, n. 40 m päärakennuksesta pohjoiseen. Löytäjän poika, Arvo Ali-Marttila toimitti esineen Nokian kaupungin kulttuurikeskuksen välityksellä Pirkanmaan maakuntamuseoon 27.3.2000.

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 13.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** - **Diat:** -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Lamminlahden W-päästä 0,8 km SW, siihen lounaasta laskevasta Iso-ojasta n. 90 m SE, Tampere-Turku -tiestä 0,3 km SE, siitä etelään lähtevästä, Tottijärvelle ja Vesilahdelle vievästä tiestä n. 50 m NW, talon pihapiirin ja pellon rajan tuntumassa. Maasto viettää hyvin loivasti kaakkoon, ojaan.

Kohteen kuvaus: ks. ed. kohta.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet

Lähistön kohteita: Kohde 78 - Yli-Marttila, kivikautinen irtolöytöpaikka, n. 140 m N.

Tiedossa olevat

maankäyttösuunnitelmat

Suosittelvat

jatkotoimenpiteet: -

Lisätietoja:

Koekuopat: -

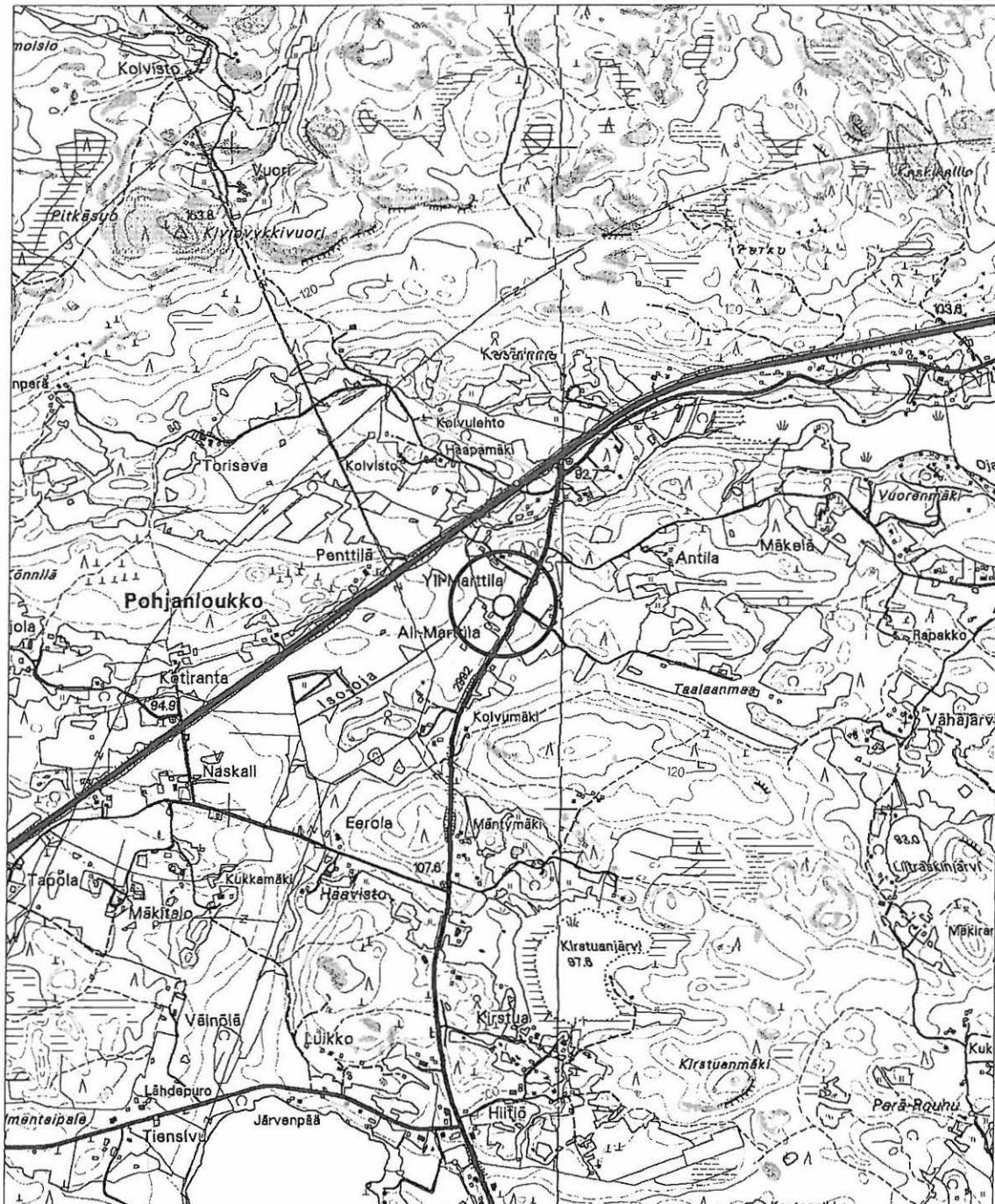
Pintapöiminta: Inventoinnin yhteydessä löytöpaikan lähipelloilla tehtiin pintapöimintää (ks. kartta); ei löytöjä.

77. Ali-Marttila

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 02 Siuro
 MK 1:20000
 X:6812620, Y:2464820, Z:90
 P:6817920, I:3304720

○ irtolöytöpaikka

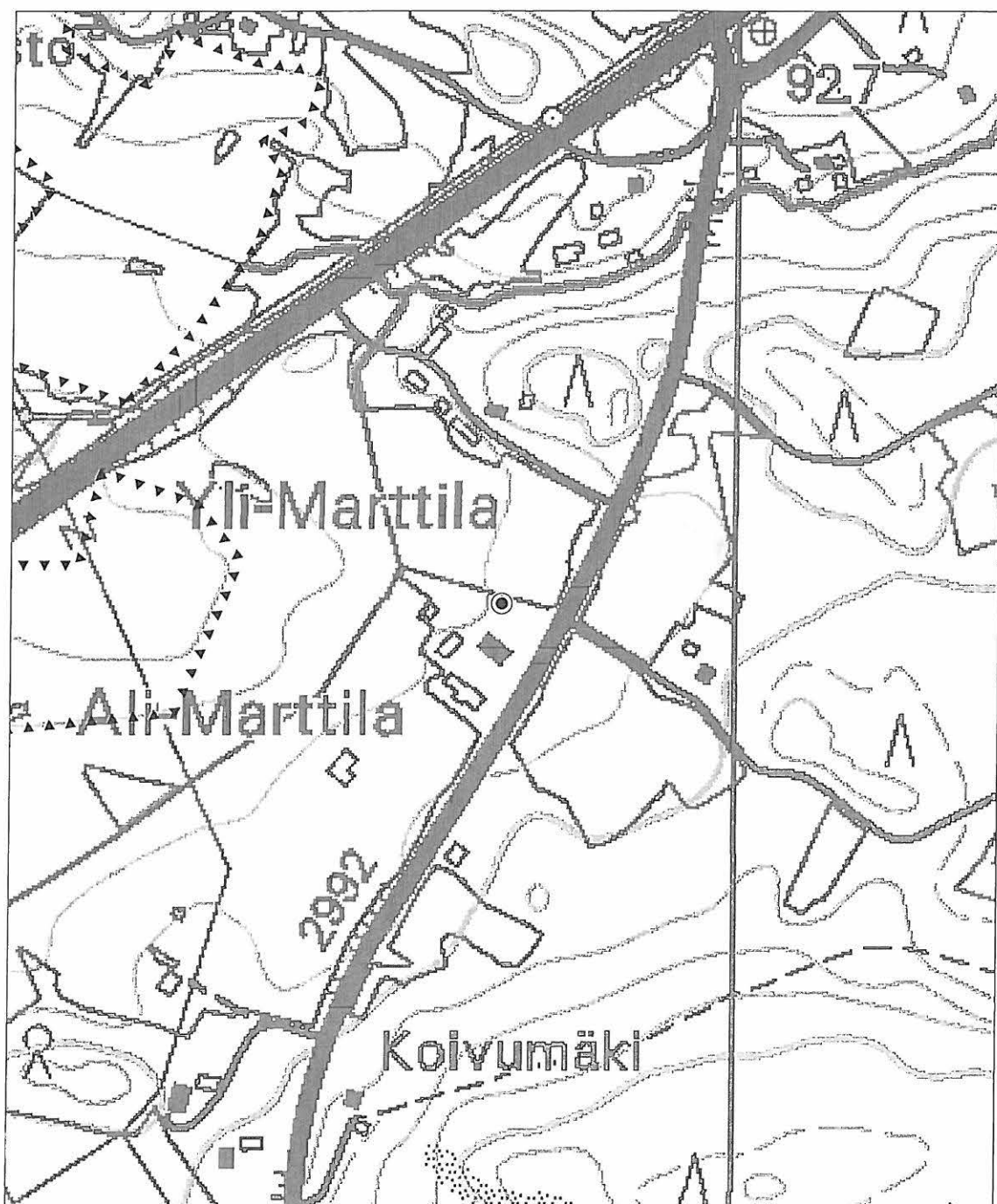
77. Ali-Marttila

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

◎ löytöpaikka

▲▲▲▲▲ pintapöimitun alueen raja

78. Yli-Marttila (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - kivikautinen)

Muinaisjäännös- rekisterinumero:		
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat	Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen	
Rauhoitusluokka:	-	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	-	
Sijainti:	PK 2123 02 Siuro X:6812760, Y:2464820, Z:90-95 P:6818070, I:3304710 Yli-Marttilan talon koordinaatit. Tottijärven kirkosta 2,6 km N	
Aiemmat löydöt:	HM 50:391, tasataltta. Löyt. Lamminperän torppari Ylä-Marttilasta, toim. kansak. op. E. Korri 1905.	
Inventointilöydöt:	-	
Tutkimukset:	Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:		
Tarkastus:	13.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:5000	
Kuvat:	Negatiivit: -	Diat: -
Sijainti ja maasto:	Yli-Marttilan talo sijaitsee Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Lamminlahden W-päästä 0,8 km SW, siihen lounaasta laskevan Iso-ojan SE-puolella, Tampere-Turku -tiestä n. 150 m SE, siitä etelään lähtevästä, Tottijärvelle ja Vesilahdelle vievästä tiestä n. 100 m NW. Alueen maastossa vuorottelevat kivikkoiset moreenimäet ja suhteellisen tasaiset peltoalueet.	
Kohteen kuvaus:	Tasataltan tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa. Ks. ed. kohta.	
Laajuus:	-	
Ehdotus suoja-alueeksi:	-	
Suojelutoimenpiteet:	-	
Havaintomahdollisuudet	-	
Lähistön kohteita:	Kohde 77 - Ali-Marttila, kivikautinen irtolöytöpaikka, n. 140 m S.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-	
Lisätietoja:	-	
Koekuopat:	-	
Pintapoiminta:	Inventoinnin yhteydessä löytöpaikan lähipelloilla tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta); ei löytöjä.	

78. Yli-Marttila

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

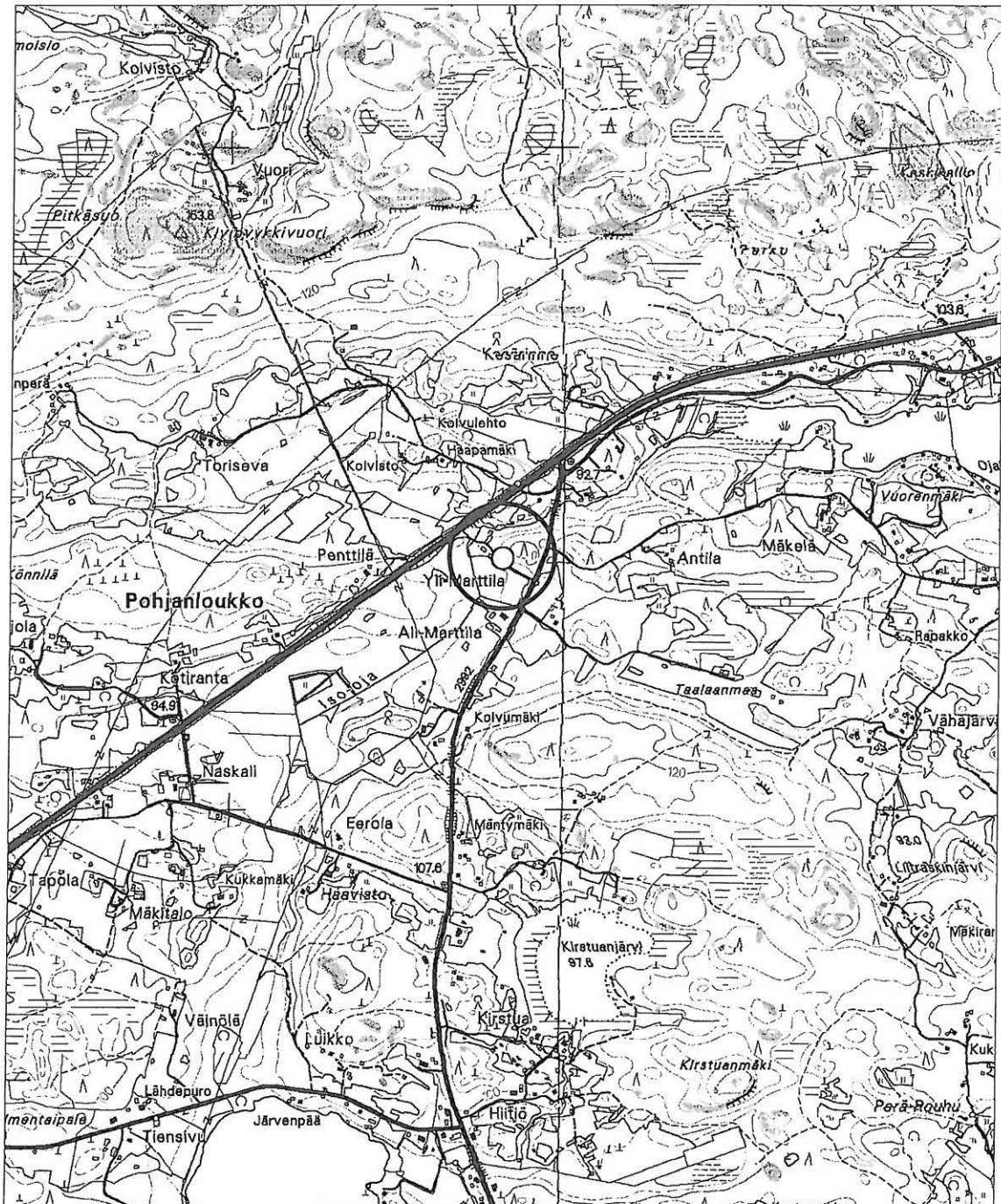
PK 2123 02 Siuro

MK 1:20000

X:6812760, Y:2464820, Z:90-95

P:6818070, I:3304710

○ irtolöytöpaikka

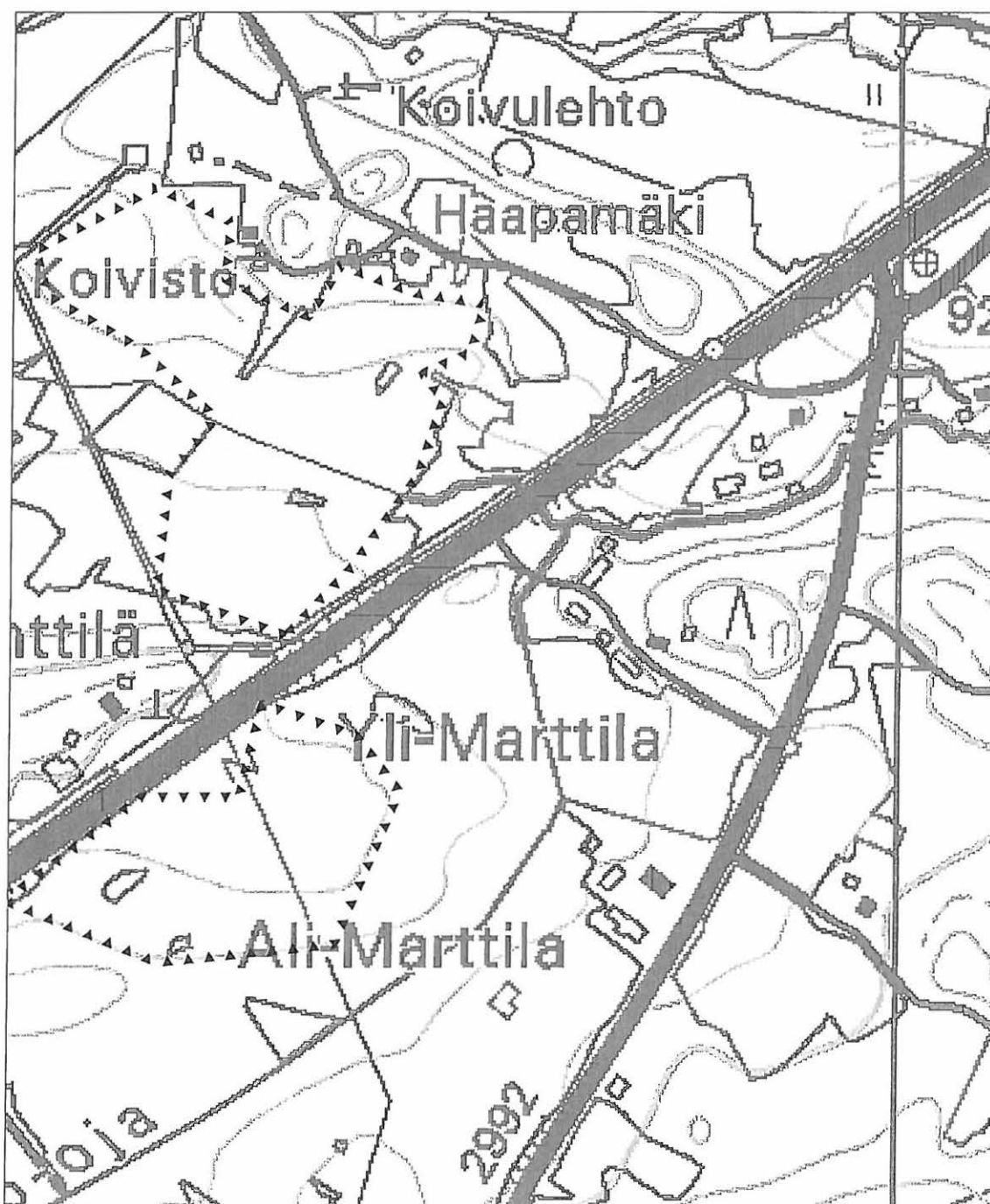

78. Yli-Marttila

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

▲ ▲ ▲ ▲ ▲ pintapöimitun alueen raja

79. Joensivu (löytöpaikat - irtolöytöpaikat - rautakautinen)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat **Tyypin tarkenne:** irtolöytöpaikat
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: -

Sijainti: PK 2123 02 Siuro
 X:6813330, Y:2465350, Z:90-95
 P:6818610, I:3305270

Löytöpaikan koordinaatit v. 1952 tarkastuskartan mukaan.
 Tottijärven kirkosta 3,2 km NNE

Aiemmat löydöt: KM 13033, rautainen keihäänkärki. Löyt. Anna-Liisa Kärppälä v. 1946 Joensivun talon maalta, perunapellostä, n. 70 askelta asuinrakenuksesta luoteeseen (kartan mukaan koilliseen).

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Tarkastus Jorma Leppäaho ja Esko Sarasmo 1952
 Inventointi Maarit Suni 1975

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: -

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** - **Diat:** -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Lamminlahden W-päässä, siihen lounaasta laskevan Iso-ojan suusta n. 230 m NW, lähes välittömästi Tampere-Turku -tien NW-puolella, yli 120 m (mpy) korkean, jyrkkärinteisen kallio- ja moreenimäen juurella, sen S-puolella.

Kohteen kuvaus: Löytöpaikka on etelään viettävää, vanhaa perunapeltoa. Paikalle tehtiin v. 1953 tarkastuksen yhteydessä koekuoppia löytämättä mitään merkkejä muinaisjäännöksestä (Leppäaho 1953).

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet: -

Lähistön kohteita: Kohde 78 - Yli-Marttila, kivikautinen irtolöytöpaikka, 0,8 km SW.

**Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat:** -

**Suosittelavat
jatkotoimenpiteet:** -

Lisätietoja: -

Koekuopat: -

Pintapöiminta: -

79. Joensivu

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

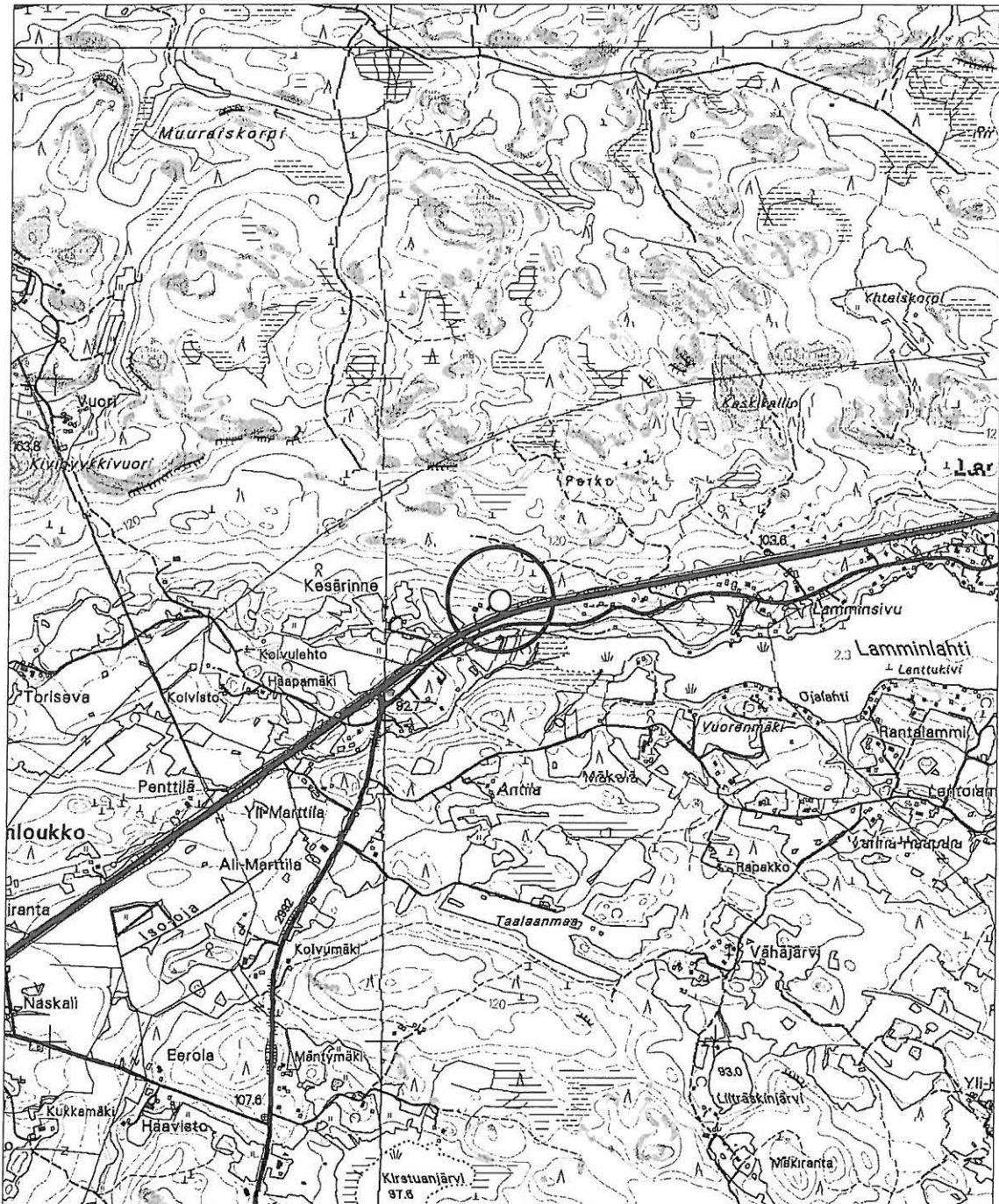
PK 2123 02 Siuro

MK 1:20000

X:6813330, Y:2465350, Z:90-95

P:6818610, I:3305270

○ irtolöytöpaikka

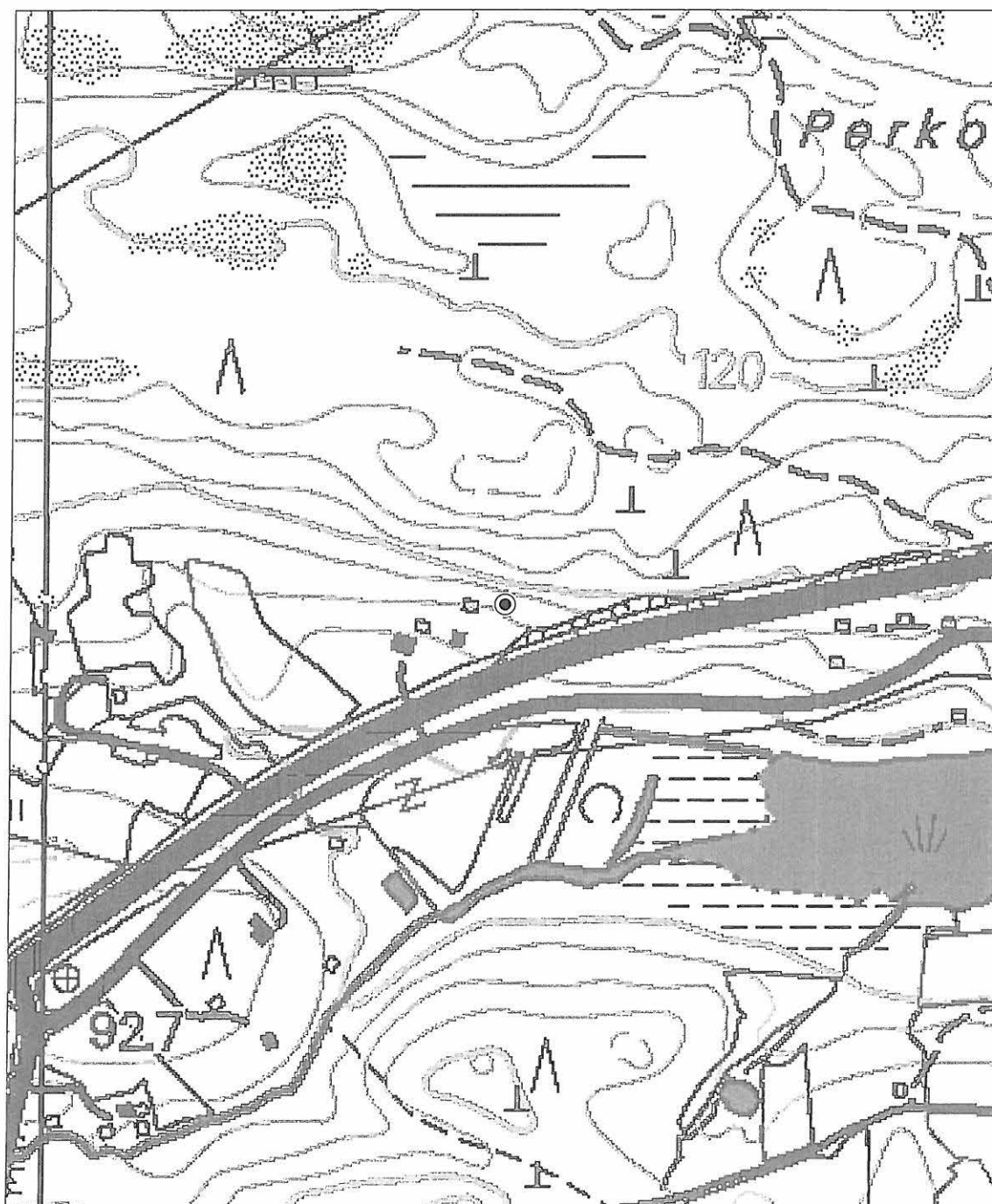

79. Joensivu

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

⊙ löytöpaikka

80. Siukolanjärvi 2 (työ- ja valmistuspaikat - viljelyröykkiöt - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Tyypin tarkenne:** viljelyröykkiöt
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: 2 **Lukumäärä:** 2
Luokitusehdotus: Peltoröykkiöiden osalta luokka 2; kyseessä on hyvin säilynyt 1700-luvun torppaloutta kuvaava kohde; ks. myös "Lisätietoja".

Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
 X:6808810-6808850, Y:2462130-2462140, Z:85
 P:6814240-6814280, I:3301850-3301860
 Keskipiste X:6808830, Y:2462135, P:6814260, I:3301855
 Tottijärven kirkosta 3,2 km WSW

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-3-0 Gränstolppa
 Otonkorpi Pekka
 Kappalaisenkuja 2, 33700 Tampere

Tarkastus: 9.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:2500

Kuvat: **Negatiivit:** 127767 **Diat:** 51756

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Vesilahden alueella olevasta Suonojärvestä (vedenpinnan korkeus 105,1 m mpy) pohjoiseen, Kuloveteen (57,5 m mpy) laskevan Lanajoen laaksossa, sen varrella, itäpuolella olevan, n. 270 m (W-E) x 170 m kokoisin Siukolanjärven N-rannalla, vanhalla pellolla, joesta n. 130 m NE, Myllykylästä luoteeseen kulkevasta, Sarkolaan vievästä tiestä n. 300 m NE.

Kohteen kuvaus: Jo vuoden 1773 tiluskarttaan merkitty (Hall 1773: c) 1750-luvulla perustetun (Kaarninen 1998: 43) Gränstolpan torpan pelto kasvaa vähintään 30-40 v. vanhaa, istutettua kuusimetsää, aluskasvillisuutena sammalta ja vadelmaa. Pellon keskellä olevalla pienellä mäellä, loivasti kaakkoon, järveen viettävällä rinteellä, rannasta n. 30-40 m sijaitsee lähes täysin sammaloitunut peltoröykkiö 1. Röykkiön mitat ovat 5 m (SSE-NNW) x 2,5 x 0,7 m, kivien koko on n. 0,3-0,8 m, N-reunalla on isompi maakivi. Koordinaatit GPS:n mukaan: p = 6814 24, i = 301 86. Röykkiöstä n. 10 m SE tehdyssä koepistossa todettiin savinen peltomaakerros. Röykkiö 2 sijaitsee vanhan pellon N-reunalla, sen pituus (WNW-ESE) on 5 m, leveys 3 m, korkeus vanhan pellon pinnasta 0,4 m, korkeus NE-reunasta mitattuna lähes 1 m (sijaitsee rinteellä). Röykkiön muoto on soikea, kivet ovat pienempiä, kuin ed. röykkiössä (halk. 0,1-0,4 m), osittain sammalen ja lehtien peittämiä. Koordinaatit GPS:n mukaan: p = 6814 28, i = 301 85.

Laajuus: röykkiöiden laajuus on 5 x 2,5 ja 5 x 3 m

Ehdotus suoja-alueeksi: 10 m säteellä röykkiöiden reunoista

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet hyvät

Lähistön kohteita: Kohde 72 - Siukolanjärvi 1, kivikautinen irtolöytöpaikka, samalla vanhalla pellolla; kohde 93 - Hummerkoski, myllynpaikka, 0,5 km SSW.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat -

Suosittelavat jatkotoimenpiteet: -

Lisätietoja: Alueella sijaitseva vanha pelto ei ole muinaismuistolailta rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin myös otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana elinkeinohistoriallisena kohteena (s - merkintä).

Koekuonat:

Röykkiöstä n. 10 m SE tehdyssä koepistossa todettiin savinen peltomaakerros; ei löytöjä.

Pintapöiminta:

127767 Siukolanjärvi [80]. Röykkiö 1. Kuvattu suunnasta SSW.

80. Siukolanjärvi 2

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

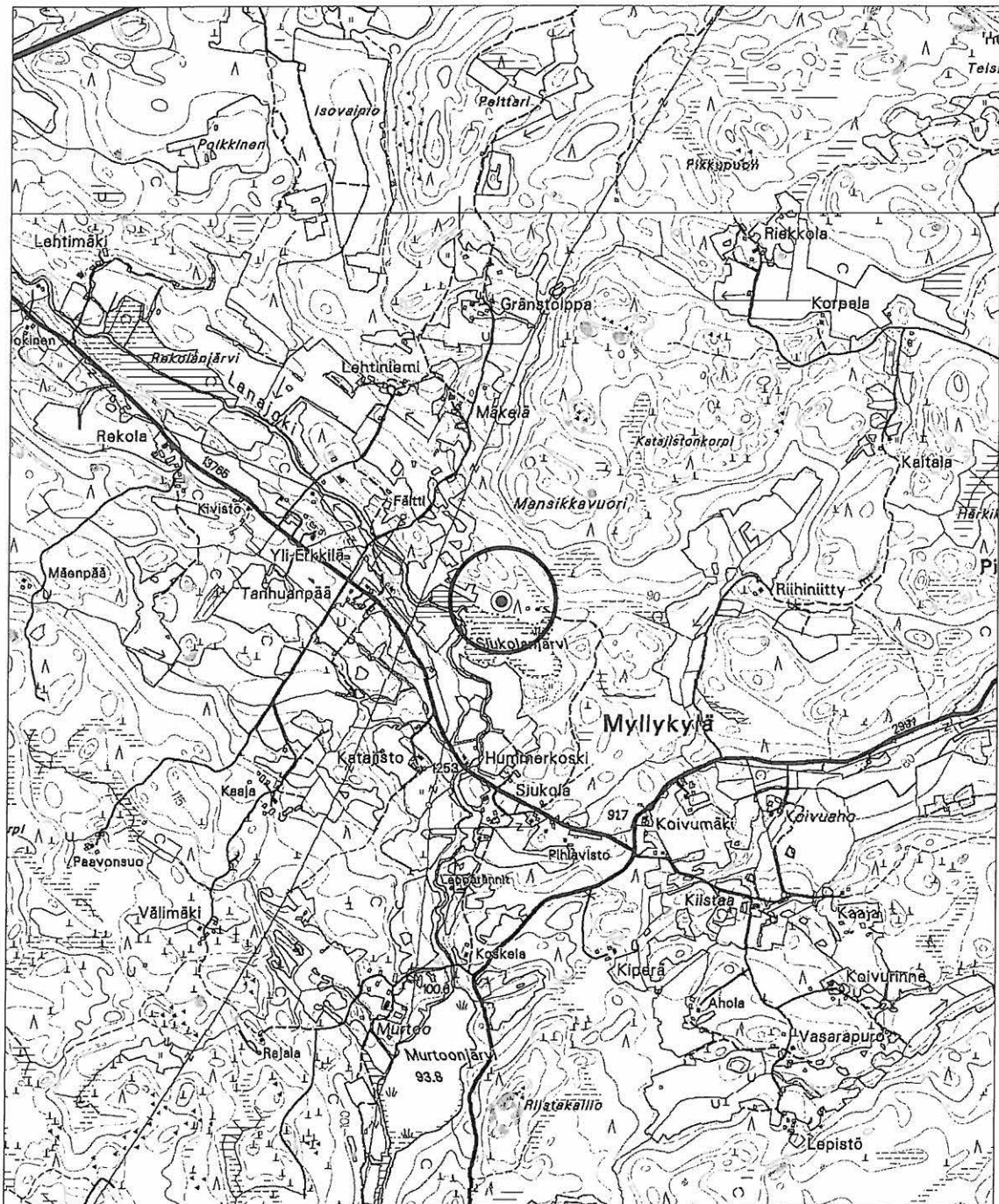
PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6808810-6808850, Y:2462130-2462140, Z:85

P:6814240-6814280, I:3301850-3301860

⊙ viljelyröykkiöitä vanhalla pellolla

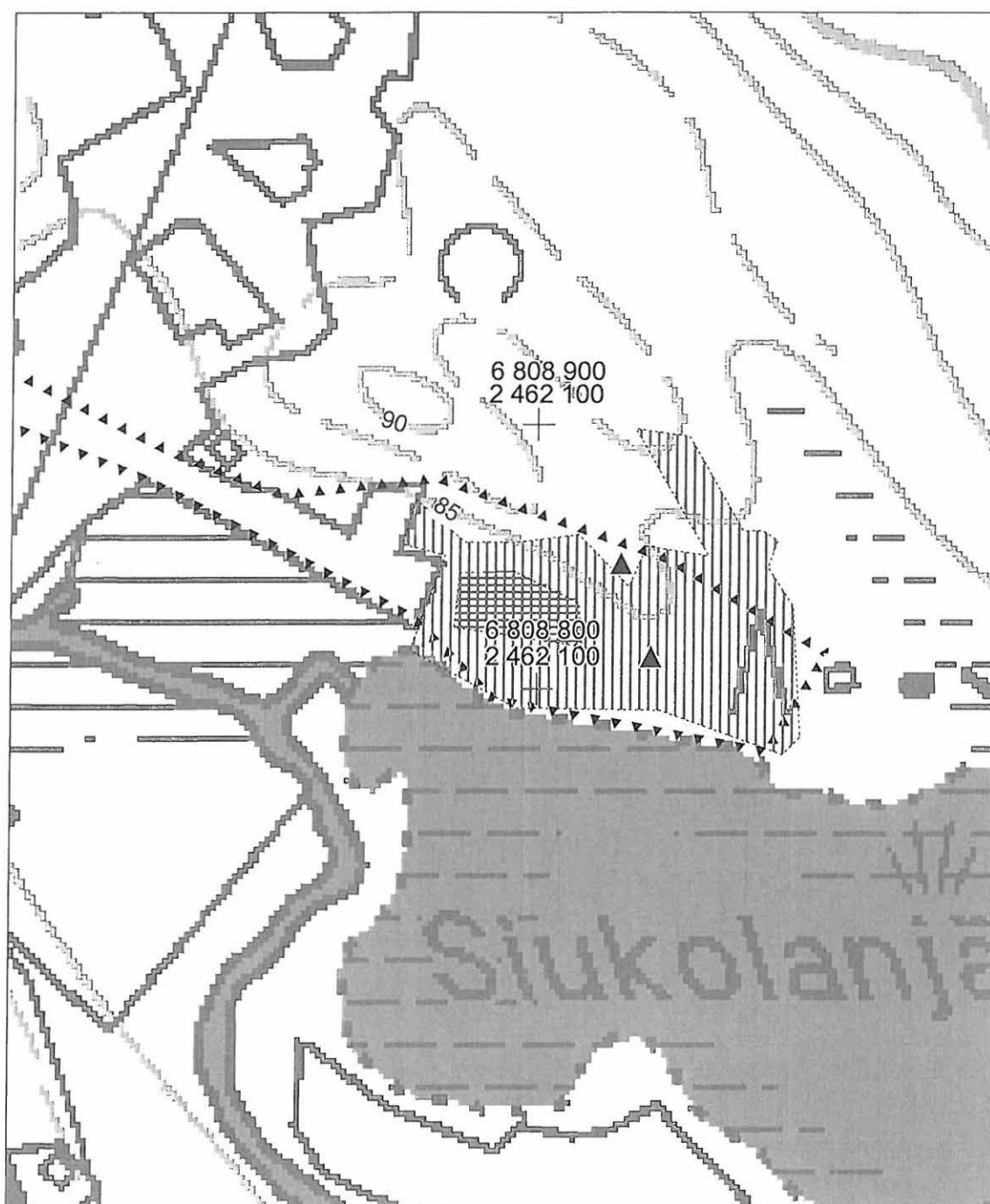

80. Siukolanjärvi 2

Yleiskartta 1:2500

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

▲	viljelyröykkiö	▲▲▲▲▲	tarkastetun alueen raja
	v. 1773 karttaan merkitty pelto		vanha pelto v. 1975 peruskartan mukaan (v. 1773 kartassa pääosin niittynä)

81. Tottijärven kartano (asuinpaikat - kartanot - keskiaika ja uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Tottijärvi

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat Tyypin tarkenne: kartanot

Ajoitus: keskiaika ja uusi aika

Rauhoitusluokka: 1 Lukumäärä: 1

Luokitusehdotus: Luokka 1. Keskiajalla perustetun kartanon paikka; koko ent. Tottijärven kunnan alueen vanhin historiallisista lähteistä tunnettu kohde.

Sijainti: PK 2123 02 Siuro
X:6809990-6810070, Y:2464490-2464690, Z:95-105
P:6815310-6815390, I:3304260-3304460
Keskipiste X:6810030, Y:2464590, P:6815350, I:3304360
Kartanon tontin ääripisteet v. 1773 kartan mukaan.
Tottijärven kirkosta 0,4 km WSW

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 2003112, rautanauvoja 3 kpl, keramiikkaa 2 kpl, fajanssia 2 kpl, pullolasia 8 kpl, kuonaa 1 kpl, tiiltä 1 kpl.

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-1-691 Tottijärvi
Onni Lahtio
Kartanonmäki 10, 37310 Tottijärvi

Tarkastus: 30.9.2003

Kartat: 1:20 000, 1:2500

Kuvat: Negatiivit: 127746-127747 Diat: 51735-51736

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee 1,5 km (N-S) x 0,8 km kokoiseen Tottijärveen (87,7 m mpy) kaakosta pistävän, 0,5 x 0,5 km laajan niemen tyvessä, 105 m (mpy) korkean Kartanonmäen laella, välittömästi Tottijärvestä Vesilahteen vievän tien NW-puolella, järven SE-päästä n. 110 m SW.

Kohteen kuvaus: Vesilahden Laukon kartanon sivutilana ollut Tottijärvi mainitaan ensimmäisen kerran lähteissä v. 1416 (Kaarninen 1998: 19). Vuoden 1773 tiluskartan mukaan n. 190 m (W-E) x 90 m laajalla kartanon tontilla oli useita rakennuksia. Keväällä 1918 tuhopoltetun (Kaarninen 1998: 174) kartanon päärakennuksen ja pihan paikka sijaitsee Kartanonmäen NE-osassa, sen laella, v. 1928 rakennetun navetan itäpuolella, omakotitalolle (ent. kartanon väentuvalle) vievän tien N-puolella. Alue on melko tasaista, kasvaa pääasiassa vanhoja lehmuksia, vesakkoa ja heinikkoa. Alueen keskellä sijaitsee n. 70 m (SW-NE) x 20-30 m kokoinen heinikkoalue – todennäköisesti v. 1918 jälkeen raivattu pieni pelto. Vuoden 1773 karttaan merkitty päärakennus on sijainnut todennäköisesti sen NE-osassa tai N-puolella. Pellon/heinikon NW-, SE- ja E-puolella todettiin inventoinnin 2003 yhteydessä muutamia kiinteitä rakenteita historialliselta ajalta:
Rakennuksen pohja 1 (päärakennus?). Sijaitsee navetan NE-puolella, heinikon N-puolella. Mitat: 18 m (W-E) x 13 m. Paikalla on osittain säilynyt kivijalka, joka on korkeudeltaan n. 0,4 m, rakennettu n. 0,4-0,8 m kokoisista luonnonkivistä. SE-kulma on tehty suurista lohkokivistä, joissa on poranjälkiä; perustuksen leveys on tällä kohtaa 0,4-0,5 m, korkeus 0,5-0,6 m. Rakennuksen pohjan NE-osassa sijaitsee uunin perustus: sammaloitunut, muodoltaan neliömäinen kivi- ja tiilikasa, mitoiltaan n. 4 x 4 x 1 m. Rakennuksen pohjan sisäpuolella, sen SE-kulmassa, todennäköisesti lasten penkoman maakerroksen paljastumalla tehtiin pintapöimintää, jossa löytyi mm. lasia, tiiltä, astianpaloja, taottuja rautanauvoja. Paikalla kasvaa kuusia ja lehtipuita; vanhimman puun ikä on arviolta n. 100 vuotta.
Rakennuksen pohja 2. Sijaitsee heinikon SE-puolella, tien NE-puolella. Mitat: 12 m (W-E) x 8 m. Sammaloitunut, rakennettu luonnonkivistä, joiden pituus vaihtelee n. 0,7-1,0 m, leveys 0,5-0,7 m ja korkeus on n. 0,5 m Paikalla kasvaa heinää ja vaahteran vesaa.
Rakennuksen pohja 3. Sijaitsee ent. pihapiiritsanteen NE-reunalla, osittain vanhan pellon (?) reunalla. Noin 15 x 15 m alueella osittain hahmottuu yhden tai kahden rakennuksen kivijalkaa - katkonaisia rivejä halkaisijoiltaan n. 0,5 m olevia, sammaloituneita luonnonkiviä. Paikalla kasvaa vaahteroita, pensaikkoa ja heinää.

Kivikellarin jäännös. Sijaitsee ent. kartanon piha-alueen N-laidalla, puiston korkeimmalla kohdalla, n. 15 x 10 x 1,5 m kokoisessa kumpareessa. Sisäänpääsyaukko, leveydeltään n. 1,3 m, on rakenteen eteläsivulla. Kellarin kuoppa näyttää ulottuvan ainakin 1 m syvyyteen kumpareen pinnasta mitattuna ja on pääosin täytynyt kivillä. Rakenteen päällä kasvaa vaahteran vesaa. Heti sen N-puolella alkaa jyrkästi kohti järveä laskeva rinne.

Kiviröykkiö. Sijaitsee navetan NW-kulmasta 28 m N, loivalla W-rinteellä. Mitat: 4 x 4 x 0,5/1,5 m. Kasvaa sammalta ja vadelmaa. Kivien koko 0,2-0,7 m. Röykkiön itäosa on maansekainen.

Maanomistajan kertoman mukaan myös alueen keskellä olevalla pienellä vanhalla pellolla on aikaisemmin sijainnut jonkinlainen kiveys, joka on purettu pois.

- Laajuus:** n. 190 m (W-E) x 90 m, pinta-ala n. 12800 m²; perusteena v. 1773 kartta ja näkyvät kiinteät rakenteet.
- Ehdotus suoja-alueeksi:** 10 m säteellä oletetusta 1700-luvun kartanon tontin rajasta
- Suojelutoimenpiteet:** Maanomistajalle kerrottiin kohteen suojeluarvosta.
- Havaintomahdollisuudet** Kesäisin rehevä aluskasvillisuus vaikeuttaa havaintojen tekoa.
- Lähistön kohteita:** Kohde 61 - Tottijärvi, kivikautinen asuinpaikka, n. 60 m S; kohde 94 - Liljendal, torpanpaikka, 0,5 km SW; kohde 95 - Österbacka, torpanpaikka, 0,5 km E.
- Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat** ei suunnitelmia
- Suosittelavat jatkotoimenpiteet:** Koekaivaukset keskiajan ja uuden ajan alun rakenteiden ja kulttuurikerrosten sijainnin ja säilyneisyyden selvittämiseksi. Inventoinnissa havaittujen kiinteiden rakenteiden ajoitus ja tulkinta historiallisten lähteiden perusteella.
- Lisätietoja:** Maanomistajan poika, Olavi Lahtio (os. Leppäkuja 5, 12700 Loppi, puh. 019-440650) on kerännyt kartanon historiaa koskevaa materiaalia (mm. vanhoja kuvia) ja olisi kiinnostunut tarvittaessa tulla kesällä tutkijoiden oppaaksi.
- Koekuopat:** -
- Pintapoiminta:** Ks. "Kohteen kuvaus", rakennuksen pohja 1.

127746 Tottijärven kartano [81]. Rakennuksen pohja 2; linjakepit ovat kivijalan kuli Kuvattu suunnasta NW.

127747 Tottijärven kartano [81]. Yleiskuva ent. kartanon piha-alueesta. Kuvattu suunnasta S.

81. Tottijärven kartano

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 02 Siuro

MK 1:20000

X:6809990-6810070, Y:2464490-2464690, Z:95-105

P:6815310-6815390, I:3304260-3304460

kartanon tontti

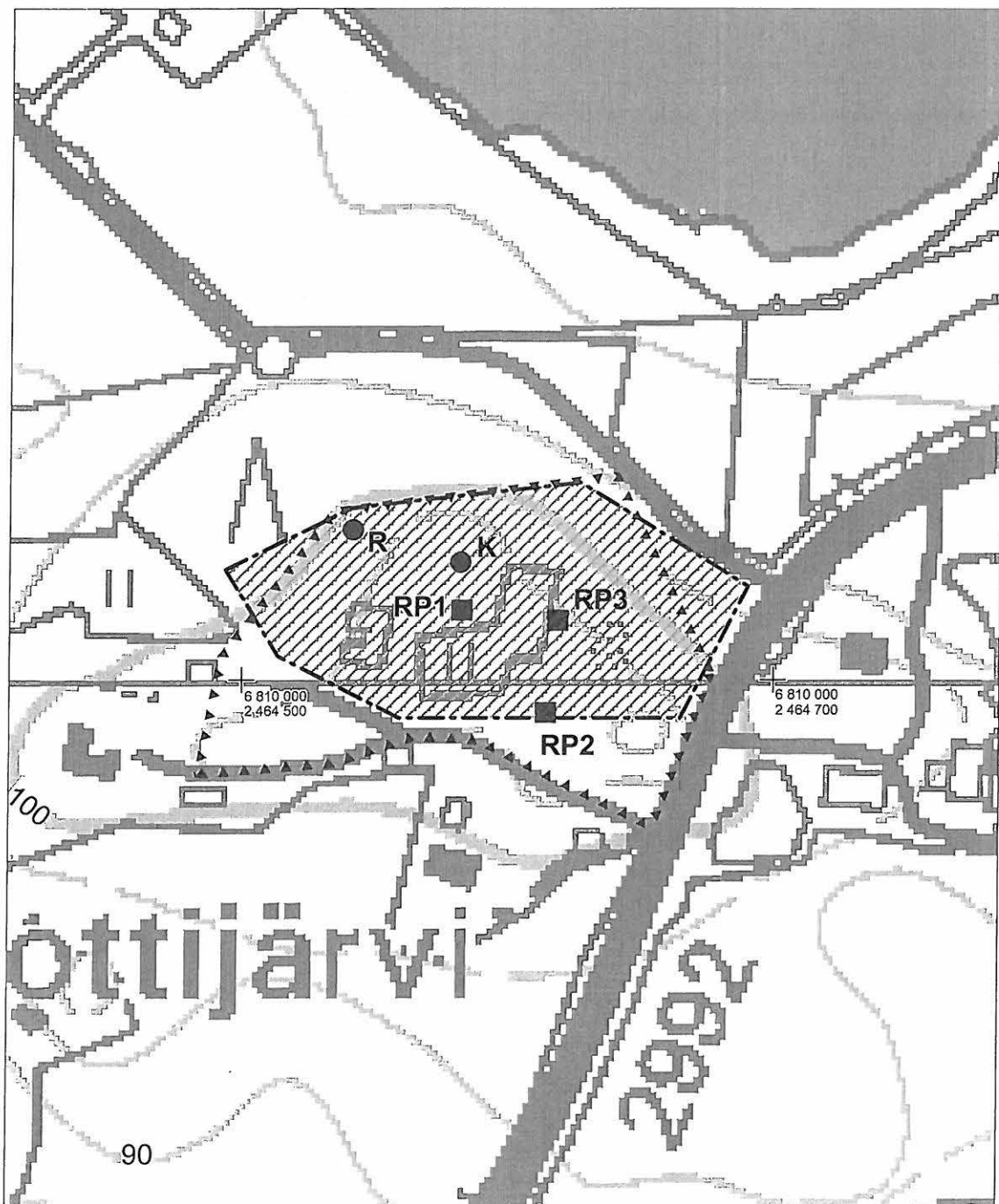
81. Tottijärven kartano

Yleiskartta 1:2500

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

RP ■ rakennuksen pohja   K ● kellarin (?) jäännökset   R ● röykkiö

▨ kartanon tontti v. 1773 kartan mukaan   ▲▲▲▲ tarkastetun alueen raja

82. Pajulahdentie (kivirakenteet - kiviaidat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet **Tyypin tarkenne:** kiviaidat
Ajoitus: uusi aika

Rauhoitusluokka: 2 **Lukumäärä:** 1

Luokitus ehdotus: Luokka 2. Suhteellisen hyvin säilynyt ja edustava, Tottijärven alueen torpparitalouden historiaan liittyvä kivirakenne metsittyneen pellon rajalla.

Sijainti: PK 2123 02 Siuro
X:6810520-6810540, Y:2466030-2466080, Z:113-115
P:6815780-6815790, I:3305820-3305870
Keskipiste X:6810530, Y:2466055, P:6815785, I:3305845
Tottijärven kirkosta 1,0 km ENE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-1-570 Etumoisio
Virtamaa-Seppänen Asta
Peltomaantie 56, 35220 Eräjärvi
536-443-1-570 Etumoisio
Virtamaa Jarkko
Luhalahti, 39450 Sisättö
536-443-1-570 Etumoisio
Virtamaa Lahja
Näsilinnankatu 9 A 7, 33210 Tampere

Tarkastus: 15.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:2500

Kuvat: **Negatiivit:** 127772 **Diat:** 51761

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Tottijärven kirkonkylästä itään, Pajulahden kylään kulkevan tien N-puolella, siitä lavalle lähtevän tien risteuksen NW-puolella, pienen, n. 120 m (mpy) korkean, kivikkoisen mäen juurella, sen S-puolella, Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Pajulahden pohjukasta 1,0 km W.

Kohteen kuvaus: Kiviaita sijaitsee pienen, metsittyneen vanhan pellon ja kivikkoisen moreenimäen rajalla. Kiviaita on noin puoleksi sammalen peitossa. Kivien halkaisija vaihtelee 0,2-0,7 m. Aidan pituus (W-E) on 48 m (aitaa pitkin mitattuna). Sen W- ja keskiosat ovat melko huolellisesti ladottuja, leveydeltään keskimäärin n. 1,2 m, korkeudeltaan 0,6-0,9 m ja koostuvat 3-4 kivikerroksesta. Aidan mitat ovat suurimmillaan sen keskiosassa: korkeus ja leveys 1,2-1,3 m, 3-5 kivikerrosta. Itäosa on matalampi (0,6-0,8 m) ja epäsäännöllisempi. Idässä aita kääntyy kaakkoon ja jatkuu vielä 11 m. SE-osa on matala (0,3-0,7 m) ja muodoltaan epämääräinen, leveydeltään keskimäärin n. 1,0 m. Kiviaidan länsipää sijaitsee 24 m tienreunasta N. SE-pää sijaitsee 11 m tienreunasta, lähellä lavan tieristeystä. Aidan molemmin puolin kasvaa tiheää vadelpensaikkaa. Kiviaidan ja tien välisen, kapean, sekametsää, vesakkoa ja pensaikkaa kasvavan vanhan pellon reunalla on havaittavissa vanha, matala pelto-oja.

Laajuus: Kiviaidan mitat: n. 60 x 1,2 m; vanhan pellon laajuus on n. 50 m (WNW-ESE) x 15-20 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: 10 m säteellä kiviaidan ja vanhan pellon reunoista

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Lähistön kohteita: Kohde 95 - Österbacka, torpanpaikka, 1,0 km SW.
Ks. myös lisätietoja.

**Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat:** -

Suositteltavat: Aluskasvillisuuden raivaus kiviaidalta.

jatkoimenpiteet:

Lisätietoja:

Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin kiviaidasta n. 380 m ESE, tien S-puolella, kivikkoisella mäellä oleva omakotitalotontti, josta oli tullut yleisöilmoitus mahdollisesta muinaisjäänneksestä. Mäelle tehtiin kolme koekuoppaa, joista tuli jonkin verran tiilenpaloja ja muita moderneja löytöjä. Talon S-puolella, pienen vanhan pellon reunalla todettiin kaksi peltoröykkiötä.

Koekuopat:

ks. Lisätietoja

Pintapöiminta:

127772 Pajulahdentie [82]. Kiviaidan W-osaa. Kuvattu suunnasta SW.

82. Pajulahdentie

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 02 Siuro

MK 1:20000

X:6810520-6810540, Y:2466030-2466080, Z:113-115

P:6815780-6815790, I:3305820-3305870

⊙ kiviaita

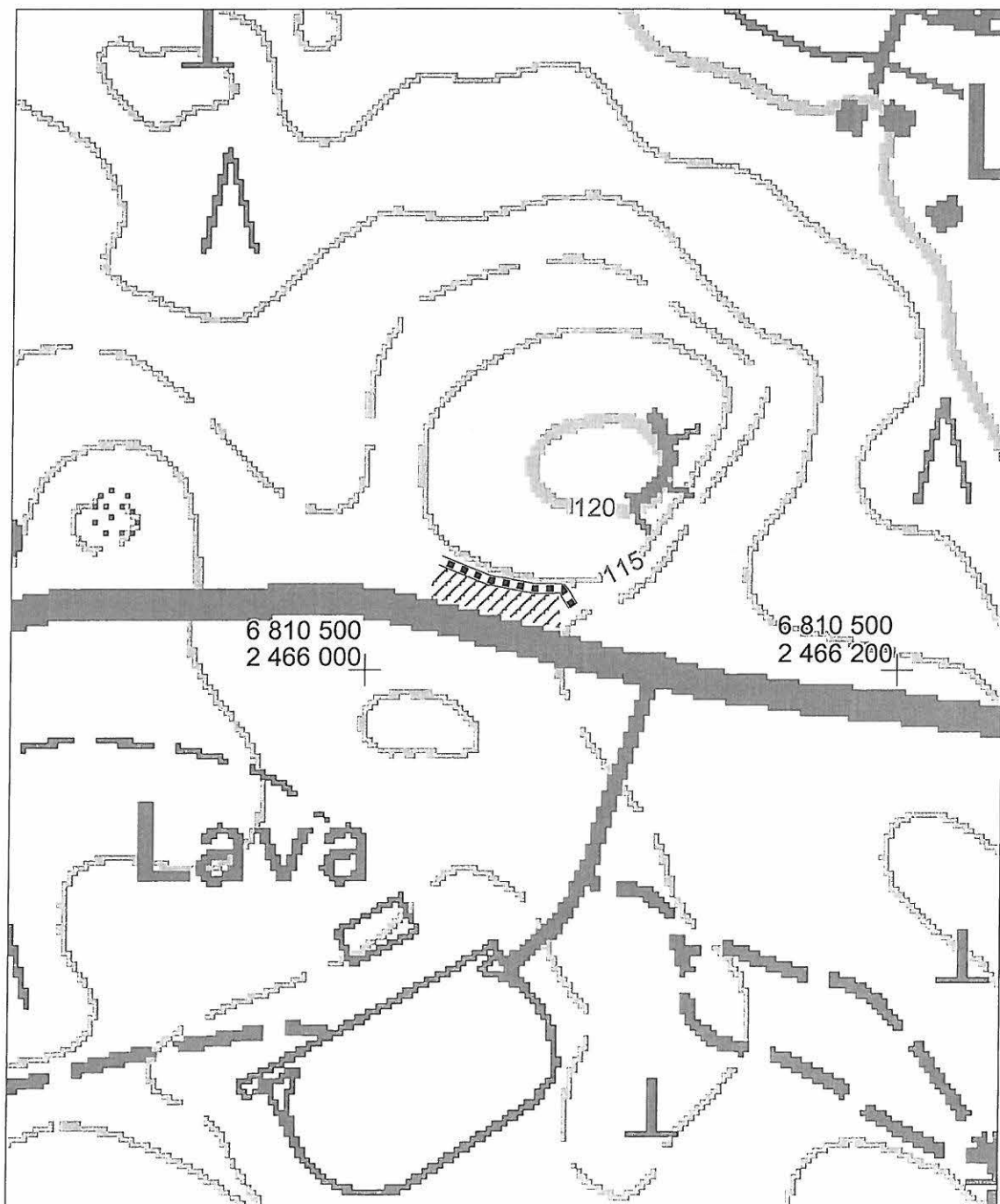

82. Pajulahdentie

Yleiskartta 1:2500

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

83. Vapaluoto (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta:	Nokia	Kylä:	Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne:	torpat
Ajoitus:	uusi aika		
Rauhoitusluokka:	2	Lukumäärä:	1
Luokitusehdotus:	luokka 2; kohteen tarkempi rajausta ja kiinteiden rakenteiden säilyneisyyden selvittäminen vaatii kenttätutkimuksia.		
Sijainti:	PK 2123 05 Nokia X:6810110-6810220, Y:2470790-2470900, Z:83-90 P:6815150-6815240, I:3310570-3310670 Keskipiste X:6810165, Y:2470845, P:6815195, I:3310620 Torpan sijainti Kuninkaan kartaston perusteella. Paikannuksen tarkkuus NW-SE-suunnassa on +/-40 m. Tottijärven kirkosta 5,7 km E		
Aiemmat löydöt:	-		
Inventointilöydöt:	-		
Tutkimukset:	Inventointi Aksel Olai Heikel 1880		
Kiinteistötiedot:	536-443-1-1274 Vapaluoto Vapalo Kaarle Urpukatu 8 B 16, 33820 Tampere 536-443-1-1274 Vapaluoto Vapalo Kyösti Hinttalankatu 3 B 10, 37100 Nokia 536-443-1-1274 Vapaluoto Malinen Kerttu Ojavainionkatu 13 B 7, 33710 Tampere 536-443-1-1274 Vapaluoto Hulkkonen Harri Vasaratie 24 A 5, 33710 Tampere		
Tarkastus:	-		
Kartat:	1:20 000, 1:5000		
Kuvat:	Negatiivit:	Diat:	
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee Pyhäjärven (77,2 m mpy) W-osassa, mantereesta 0,5 km NE, Sorvaanselän ja Huhtaanselän välissä olevassa, 1,5 km (NW-SE) x 0,7 km kokoisessa Vapalon saarella, sen S-osassa, SW-rannasta n. 70 m, Vapaluodon talosta n. 100-150 m NW.		
Kohteen kuvaus:	Vapalon torppa perustettiin 1650-luvulla (Kaarninen 1998: 23). Kuninkaan kartaston (1776-1805) perusteella paikannettu torpan paikka on peruskartan mukaan pensaikkaa ja lehtipuumetsää kasvavaa etelärinnettä pellon N- ja NW-puolella, rannasta n. 70 m. Alueen halki kulkee metsätie. Torpan pellot on merkitty myös v. 1773 tiluskarttaan, mutta torpan tonttia ei voi sen perusteella varmuudella paikantaa. 1800-luvun loppupuolella torppa mainitaan sijainneen saaren rannalla (Heikel 1882, s. 26), mahdollisesti siis jo samalla paikalla, kuin nykyinen Vapaluodon talo.		
Laajuus:	n. 70 x 70 m; perusteena Kuninkaan kartaston kartta.		
Ehdotus suoja-alueeksi:	30 m säteellä oletetusta 1700-luvun torpan tontin rajasta		
Suojelutoimenpiteet:	-		
Havaintomahdollisuudet	-		
Lähistön kohteita:	Kohde 74 - Ahmaslahti, kivikautinen irtolöytöpaikka, 1,5 km SW.		
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-		
Suosittelavat iatkotoimennitteet:	Kohteen kenttätarkastus.		

~~juokseminen...~~

Lisätietoja:

Vapalon saari on perimätiedon mukaan ollut "lappalaisten kaikkein viimeinen olopaikka". Myöhemmin saarella on sijainnut Laukon kartanon paimenen pirtti, josta myös torppa sai alkunsa. Saaren keskiosan halki on perimätiedon mukaan myös kulkenut Sorvan ja Huhtaan kylien maiden välinen raja (Heikel 1882: 26; ks. myös Salo 1981: 370).

Koekuopat:

-

Pintapöiminta:

-

83. Vapaluoto

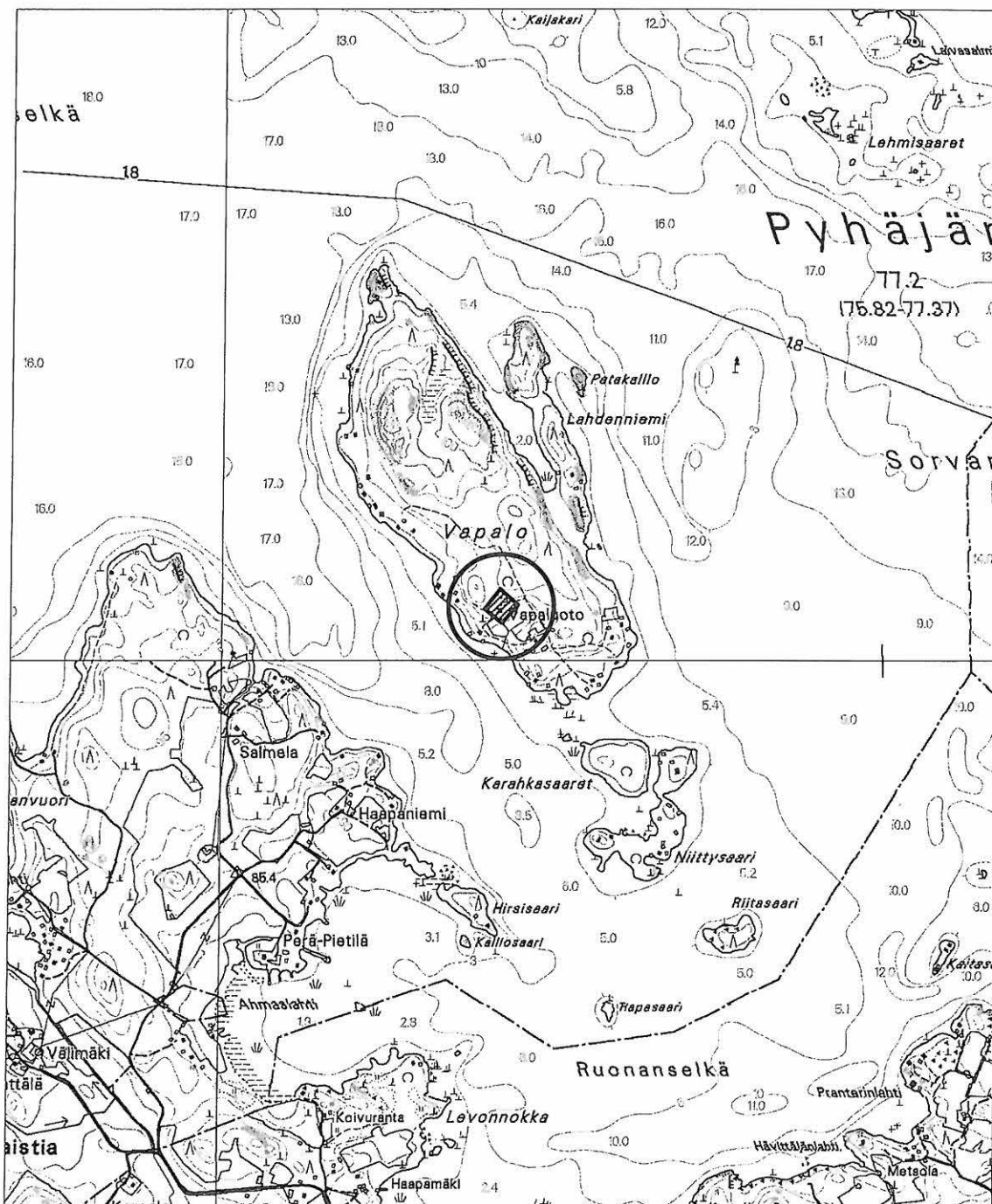
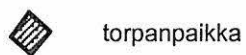
Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 05 Nokia

MK 1:20000

X:6810110-6810220, Y:2470790-2470900, Z:83-90

P:6815150-6815240, I:3310570-3310670

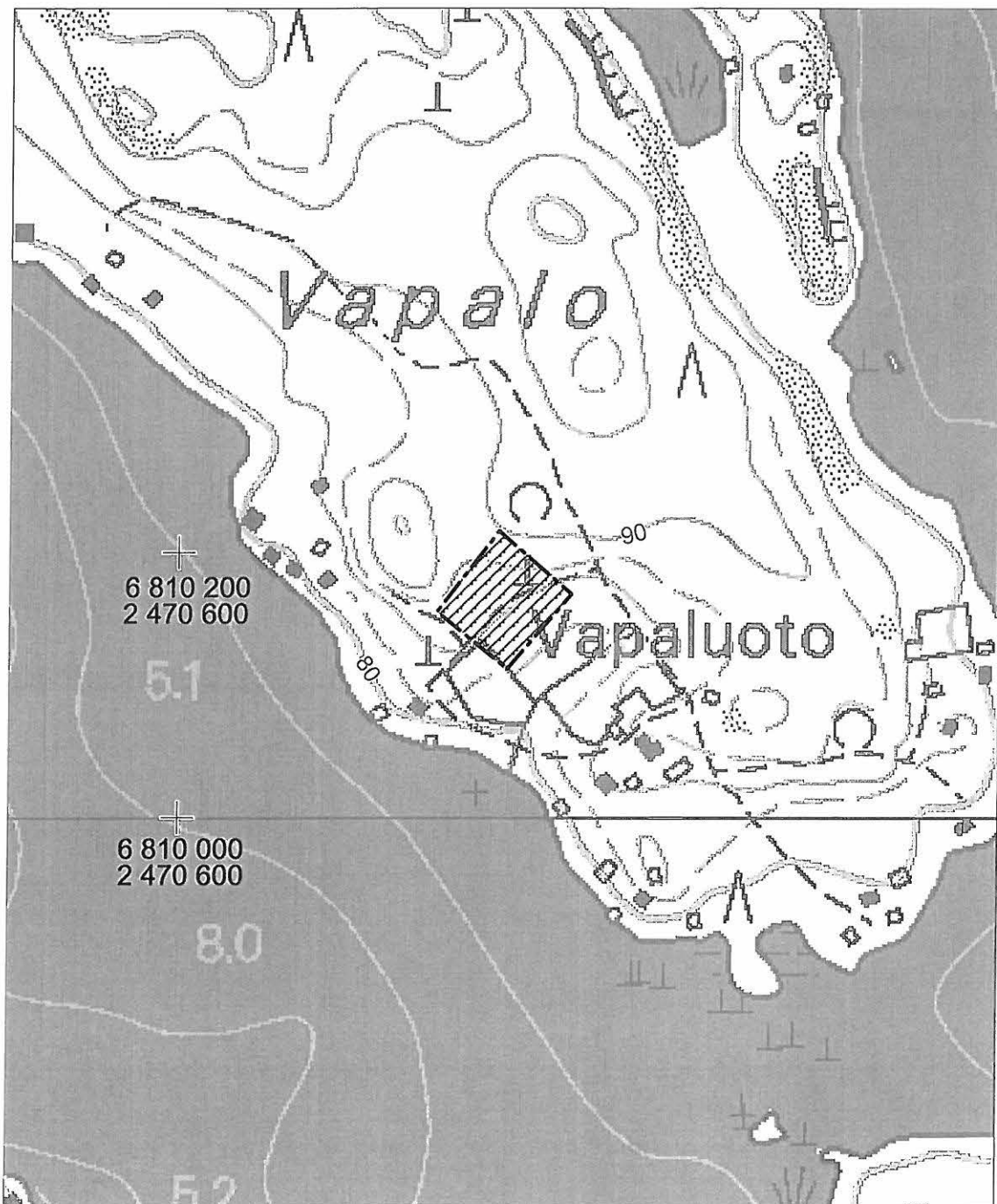
83. Vapaluoto

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

torpan tontin arvioitu sijainti ja likimääräinen laajuus Kuninkaan kartaston mukaan

84. Kotaniemi (kivirakenteet - rökkiöt, kiviadat - historiallinen?)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet **Tyypin tarkenne:** rökkiöt, kiviadat
Ajoitus: historiallinen?
Rauhoitusluokka: 2 **Lukumäärä:** 2
Luokitusehdotus: luokka 2; kohteen laadun ja iän selvittäminen vaatii lisää arkisto- ja kenttätutkimuksia.
Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
 X:6803400, Y:2466130, Z:120
 P:6808650, I:3305600
 rökkiön koordinaatit.
 Tottijärven kirkosta 6,8 km SSE

Aiemmat löydöt:

-

Inventointilöydöt:

-

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-1-567 Joenpohja
 Lagerstam Kalle
 Laukontie 32, 37370 Narva
 kohteen NE-osa (toinen puoli Vesilahden puolella)

Tarkastus: 7.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:2500

Kuvat: **Negatiivit:** 127764-127765 **Diat:** 51753-51754

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee 0,8 km (N-S) x 0,6 km kokoiseen Tuulosjärveen (117,2 m mpy) sen kaakkoisrannasta pistävällä, n. 50 m (NW-SE) x 40 m kokoisella Kotaniemellä, Nokian ja Vesilahden välisellä rajalla, metsämaastossa, n. 280 m metsätiestä NW, Kolunkulman Kivelän talosta 0,8 km WSW. Niemi kasvaa kuusivaltaista sekametsää.

Kohteen kuvaus: Kivirökkiö sijaitsee niemen korkeimmalla kohdalla, kalliolla. Sen muoto on pyöreähkö, mitat ovat n. 3,0 x 2,5 m, korkeus n. 0,4 m; keskiosassa on kuitenkin pystyssä isompi kivi, korkeudeltaan 0,7 m. Rökkiö koostuu yhdestä tai kahdesta kivikerroksesta. Keskiosan kivien koko on 0,1-0,2 m; reunakivet ovat selvästi muita isompia (halk. keskimäärin 0,5 m), huolellisemmin ladottuja, osittain sammaloituneita ja näyttävät muodostavan reunakehän. Osa rökkiöstä on purettu ja sen keskiosaan on tehty nuotion paikka 0,2-0,3 m kokoisista kivistä. Kyseessä on mahdollisesti rajarökkiö uudelta ajalta. Kooltaan, rakenteeltaan ja sijainniltaan rökkiö muistuttaa kuitenkin myös lapinrauniota.

Rinteen alaosassa, rökkiöstä n. 15 m S, SE ja E sijaitsee kiviaitainen rakenne, kaaren muotoinen, SW-NE-suuntainen, pituudeltaan n. 20 m, leveydeltään n. 1,0-1,5 m, korkeudeltaan n. 0,5-0,6 m, paikoin epäsäännöllinen ja katkonainen. Kivet ovat halkaisijaltaan n. 0,1-0,7 m, puoleksi sammaloituneita, mukana on myös maakiviä. Rakenteen päällä kasvaa arviolta n. 50 v. vanhoja kuusia. Aitauksessa on aukkoja, joista suurin sijaitsee sen keskellä, suunnilleen niemen keskiosassa. Kiviaitauksen sijaitsee pääosin Vesilahden kunnan puolella.

Laajuus: Rökkiön koko on n. 3,0 x 2,5 m, kiviaitauksen koko on n. 20 x 1-1,5 m; kivirakenteen laajuus on yhteensä n. 20 x 20 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: suojeltava koko niemi

Suojelutoimenpiteet:

-

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Lähistön kohteita: Kohde 68 - Tuulosjärvi, rautakautinen (?) irtolöytöpaikka, 0,4 km NE.

Tiedossa olevat

-

maankäyttösuunnitelmat

Suosittelavat ks. kohta "Luokitusehdotus"

jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

Mikäli kyseessä on rajaröykkiö, se ajoittuu aikaisintaan 1860-luvun lopulle, jolloin Tottijärvi erotettiin Vesilahdesta itsenäiseksi kunnaksi (Kaarninen 1998: 63-69).

Koekuopat:

-

Pintapöimintä:

-

127764 Kotaniemi [84]. Yleiskuva röykkiöstä. Kuvattu suunnasta NNW.

127765 Kotaniemi [84]. Kiviaitauksen N-osaa kunnan rajan kohdalla. E

84. Kotaniemi

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6803400, Y:2466130, Z:120

P:6808650, I:3305600

⊙ kiviröykkiö ja -aitaus

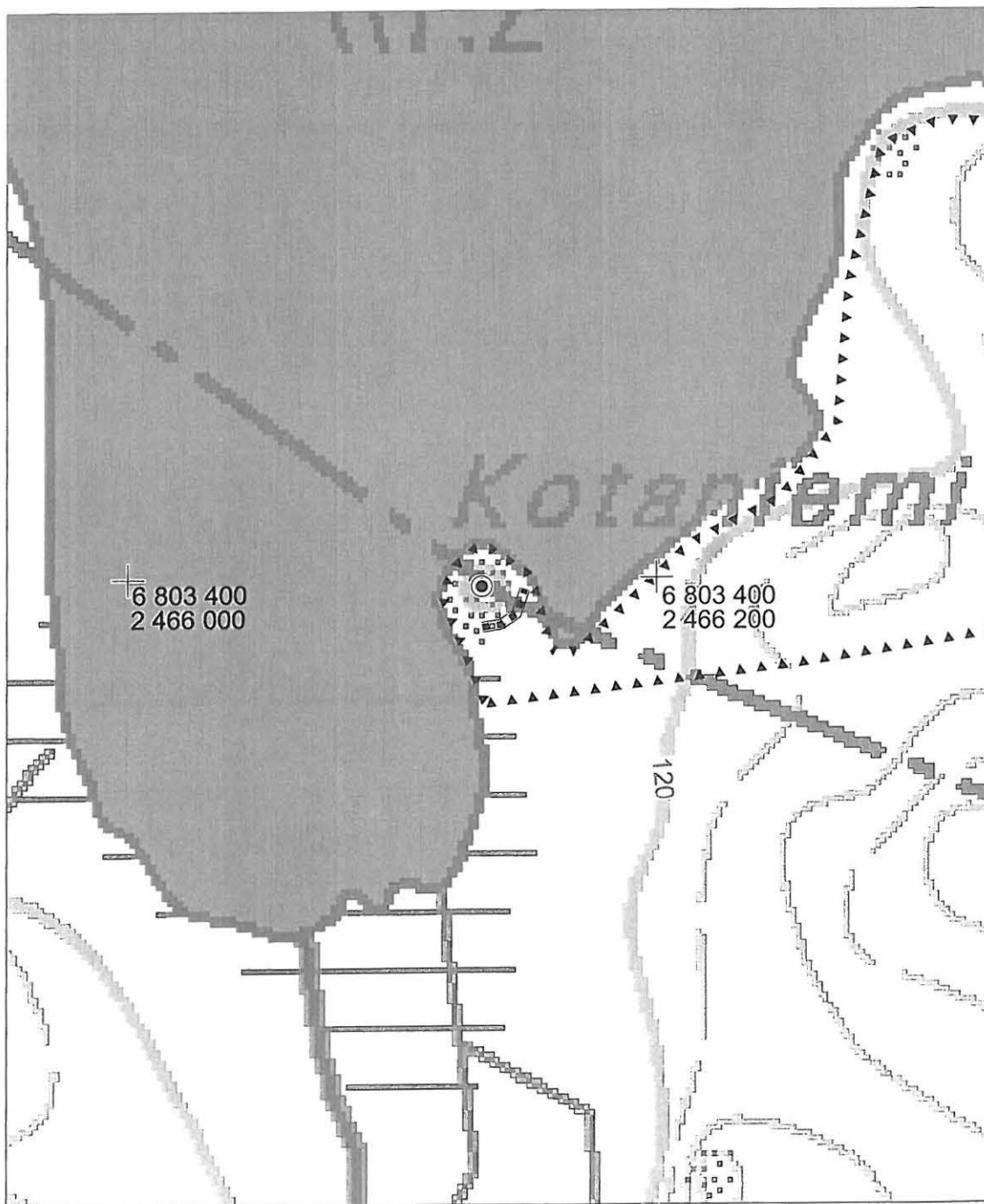

84. Kotaniemi

Yleiskartta 1:2500

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- kiviröykkiö
  aitamainen kivirakenne
 ▲▲▲▲▲ tarkastetun alueen raja

85. Pärrä (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Tyypin tarkenne:** torpat
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: 2 **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: luokka 2; kohteen kulttuurikerroksen ja muiden kiinteiden rakenteiden säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).

Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6804600-6804660, Y:2469150-2469200, Z:82-83
P:6809710-6809770, I:3308660-3308720
Keskipiste X:6804630, Y:2469175, P:6809740, I:3308690
Torpan tontin ääripisteet v. 1773 kartan mukaan.
Tottijärven kirkosta 6,9 km SE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: tiilenpaloja (ei luetteloitu)

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-1-1191 Honkasalo
Kujanpää Irja
Kavolinkatu 1-5 C 39, 37100 Nokia

Tarkastus: 6.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:2500

Kuvat: **Negatiivit:** 127762 **Diat:** 51751

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, laajalla peltoaukealla, Pyhäjärven (77,2 m mpy) Vakkalanselkään luoteesta laskevan Vassinjoen varrella, rannasta n. 30 m N, pienellä niemellä, Vesilahden rajasta n. 140 m SW, Honkasalon talosta n. 170 m SSW, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä n. 360 m NE.

Kohteen kuvaus: Ennen 1740-lukua perustetun (Kaarninen 1998: 42), vuoden 1773 tiluskarttaan numerolla 20 merkityn Pärrän rälssitorpan paikka ("Pärrä frälse torp"; Hall 1772: 18; 1773: t) sijaitsee pienellä, heinää kasvavalla mäkitasanteella peltotien varrella. Alueen yli kulkee N-S-suuntainen sähkölinja. Alueella todettiin muutama mahdollisesti torppaan liittyvä kiinteä rakenne. Tien SW-puolella, muinaisjäännösalueen SE-osassa, pellolla sijaitsee pieni, heinää kasvava saareke/kumpare, läpimitaltaan 5-7 m ja korkeudeltaan n. 0,5 m oleva. Muutama halkaisijaltaan 0,5-1 m oleva kivi on osittain näkyvissä. Kyseessä saattaa olla rakennuksen pohja (?). Tästä n. 20 m SW, pellolla sijaitsee toinen heinää kasvava kiven- ja maansekainen kumpu, halkaisijaltaan 3-4 m, korkeudeltaan 0,3 m; kivien koko vaihtelee 0,2-0,5 m välillä. Muutama mahdollinen rakennuksen perustuskivi todettiin muinaisjäännösalueen SW-osassa ja -reunalla. Kairauksilla alueella todettiin n. 20 cm vahva, ruskea multakerros, jonka alla on vaalea savi. Pintapöiminnassa otettiin talteen tiilenpaloja. Tien NE-puolella, tiheää heinikkoa ja pensaikkoa kasvavalla saarekkeella todettiin ainakin yksi rakennuksen kivijalka ja tiiliuunin raunio. Paikalla on vielä v. 1975 peruskartan mukaan sijainnut jokin talousrakennus (riihi?).

Laajuus: n. 50 m (NW-SE) x 40 m, pinta-ala n. 1800 m²; perusteena v. 1773 kartta, pintapöimintälöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.

Ehdotus suoja-alueeksi: 10 m säteellä oletetusta 1700-luvun torpan tontin rajasta

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet huonot

Lähistön kohteita: Kohde 86 - Tohka, torpanpaikka, 0,1 km SW.

**Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat**

Suosittelvat ks. kohta "Luokitusehdotus"

jatkoimenpiteet:

Lisätietoja:

Koekuopat:

-

Pintapöiminta:

Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapöimintaa, jossa löytyi tiilenpaloja (ei luettelöitu).

127762 Päärä [85]. Yleiskuva torpanpaikasta. Kuvattu suunnasta WNW.

85. Päärä

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6804600-6804660, Y:2469150-2469200, Z:82-83

P:6809710-6809770, I:3308660-3308720

 torpanpaikka

85. Päärä

Yleiskartta 1:2500

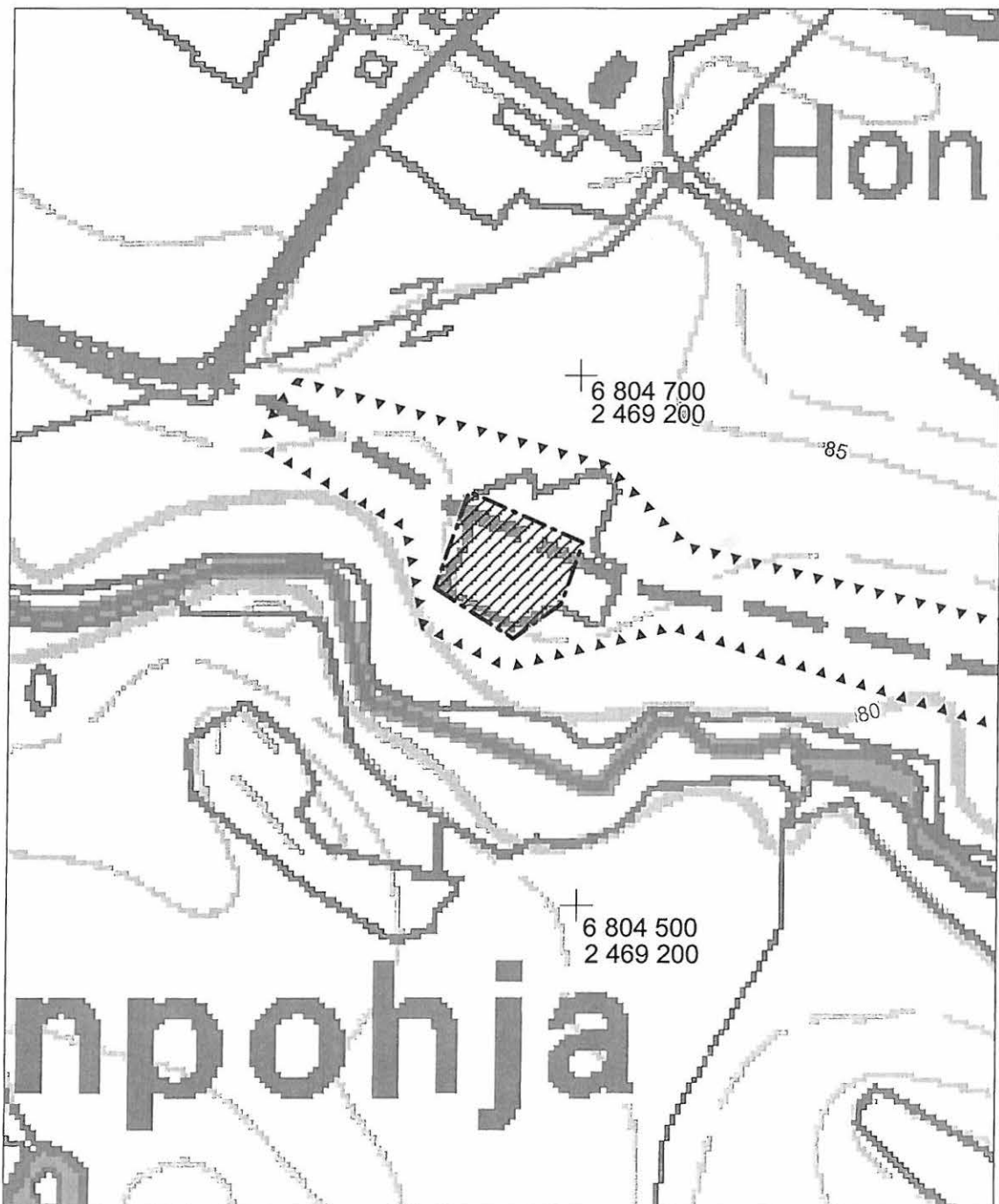
Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

torpan tontti v. 1773 kartan mukaan

tarkastetun alueen raja

86. Tohka (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Tyypin tarkenne:** torpat
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: 2 **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: luokka 2; kohteen kulttuurikerroksen ja muiden kiinteiden rakenteiden säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).

Sijainti: PK 2123 01 Rämsö
 X:6804470-6804520, Y:2469100-2469160, Z:83-86
 P:6809580-6809630, I:3308610-3308670
 Keskipiste X:6804495, Y:2469130, P:6809605, I:3308640
 Torpan tontin ääripisteet v. 1773 kartan mukaan.
 Tottijärven kirkosta 6,9 km SE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: punasavikeramiikkaa (KM), fajanssia/posliinia, ikkuna- ja pullolasia, piitä, tiiltä (ei luetteloitu)

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot: 536-443-1-562 Nuoramäki II
 Nuora Timo
 Vesilahdentie 948, 37310 Tottijärvi

Tarkastus: 6.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:2500

Kuvat: **Negatiivit:** 127761 **Diat:** 51750

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, laajalla peltoaukealla, Pyhäjärven (77,2 m mpy) Vakkalanselkään luoteesta laskevan Vassinjoen varrella, rannasta n. 50 m SW, pienen, kivikkoisen mäen SE-puolella, Nuoramäen talosta n. 200 m N, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä n. 220 m NE.

Kohteen kuvaus: Ennen 1740-lukua perustetun (Kaarninen 1998: 42), vuoden 1773 tiluskarttaan numerolla 19 merkityn Tohkan rälssitorpan paikka ("Tohka frälse torp"; Hall 1772: 18; 1773: t) sijaitsee n. 120 m (NW-SE) x 15-40 m kokoisen, nuorta istutettua koivikkoja ja heinää kasvavan, kivikkoisen saarekkeen SE-päässä ja sen S-puolella, pellolla. Saarekkeen SE-kulmassa todettiin n. 10 m (W-E) x 5 m laaja, osittain sammaloitunut kivikko. Osa kivistä on todennäköisesti raivattu pellolta, osa on mahdollisesti kuulunut johonkin kivirakenteeseen (kivijalka? kiuas?), jota on nyt kuitenkin vaikeaa hahmottaa. Kivien koko on keskimäärin 0,5-0,6 m, aivan saarekkeen kulmassa olevassa kasassa on myös paljon pienempiä kiviä sekä jonkin verran maakiviä. Kivien lisäksi, mm. niiden välissä, multakerroksessa todettiin melko paljon tiilenpaloja. Paikalla on myös pari vanhaa, lahonnutta hirttä kivien päällä. Toinen kiviraunio sijaitsee saarekkeen kulmasta n. 10 m NW, saarekkeen ja pellon rajalla, sähkötolpan kohdalla. Se on pienempi (n. 5 x 2 m) ja matalampi, kuin edellinen; kivien koko on 0,2-0,5 m; täälläkään ei hahmotu selkeää rakennetta. Saarekkeen keski- ja W-osat ovat hyvin kivikkoisia, ei havaintoja muinaisjäännöksestä. Maaperä on savea. Kiviraunion W-puolelle tulee etelästä, pellon yli, Nuoramäen talon W-puolelta, sähkölinja.

Laajuus: n. 50 m (SW-NE) x 30 m, pinta-ala n. 1600 m²; perusteena v. 1773 kartta, pintapöytäkarttojen levinneisyys ja näkyvät kiinteät rakenteet.

Ehdotus suoja-alueeksi: 10 m säteellä oletetusta 1700-luvun torpan tontin rajasta

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset

Lähistön kohteita: Kohde 76 - esihistoriallinen irtolöytöpaikka - samalla alueella; kohde 85 - Päärä, torpanpaikka, 0,1 km NE.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Suosittelvat iatkotoimenpiteet: ks. kohta "Luokitusehdotus"

~~jaakotomienpiirros.~~

Lisätietoja: -

Koekuopat: -

Pintapöiminta: Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapöimintaa ja otettiin talteen jonkin verran historiallisen ajan löytöjä, joista suurin osa oli tiilenpaloja. Tiililöydöt keskittyivät saarekkeen SE-kulmaan, kivikkoalueelle. Saarekkeen SW-reunalla, sen puolivälissä myös todettiin tiilenpaloja multakerroksen paljastumassa.

127761 Tohka [86]. Yleiskuva torpanpaikasta. Kuvattu suunnasta S.

86. Tohka

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöä

MK 1:20000

X:6804470-6804520, Y:2469100-2469160, Z:83-86

P:6809580-6809630, I:3308610-3308670

 torpanpaikka

86. Tohka

Yleiskartta 1:2500

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

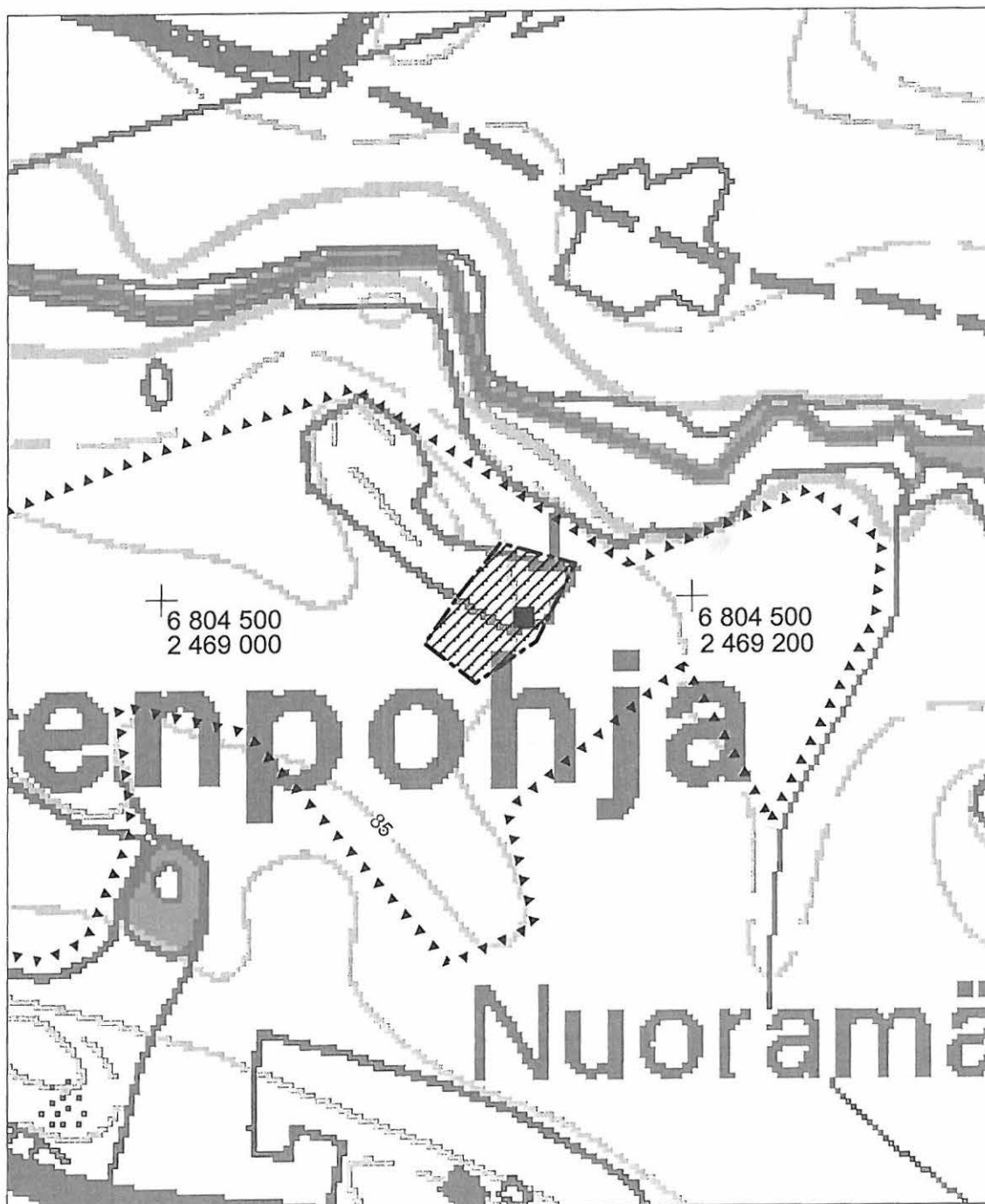
torpan tontti v. 1773 kartan mukaan

kiviraunio

tarkastetun alueen raja

87. Tuhkuri (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Tyypin tarkenne:** torpat
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Lisätietoja")
Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
 X:6804090-6804140, Y:2468980-2469030, Z:85
 P:6809210-6809260, I:3308480-3308530
 Keskipiste X:6804115, Y:2469005, P:6809235, I:3308505
 Löytöalueen ääripisteet.
 Tottijärven kirkosta 7,2 km SE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: rautalevyn pala, lasitettua punasavikeramiikkaa, fajanssia, posliinia, ikkuna- ja pullolasia, palanutta luuta, tiiltä (ei luetteloitu)

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 3.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** 127755 **Diat:** 51744

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, laajan peltoaukean keskellä, Pyhäjärven (77,2 m mpy) Vakkalanselkään luoteesta laskevan Vassinjoen SW-puolella, siihen etelästä laskevan Sakkoonojan itäpuolella, rannasta n. 25 m, Nuoramäen talosta n. 180 m SW, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä n. 130 m S, siitä etelään lähtevän Rajasuontien NW-puolella, mutkan kohdalla.

Kohteen kuvaus: Tuhkuriojan torppa perustettiin 1650-luvulla (Kaarninen 1998: 23). Vuoden 1773 tiluskarttaan numerolla 16 merkitty Tuhkurin rälssitorpan paikka ("Tuhkuri frälse torp"; Hall 1772: 17; 1773: t) sijaitsee pellolla, pienellä tasanteella, ojan itärannalla, ojan ja tien välissä. Tien varrella, pellon reunalla on kasattuna ilmeisesti pellolta raivattuja/kerättyjä kiviä ja tiiliä. Inventoinnin yhteydessä pellolta poimittiin tiiltä, lasia, fajanssia ja muita hist. ajan löytöjä. Kairauksessa todettiin vähintään 20 cm paksu, ruskehtavanvaaleanharmaa savimultakerros, jossa on hiili- ja tiilimurua.

Laajuus: n. 50 m (N-S) x 40 m, pinta-ala n. 1500 m²; perusteena pintapoitamistöjen levinneisyys ja maaston topografia.

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet

Lähistön kohteita: Kohde 88 - Skratari, torpanpaikka, 0,2 km WSW.

**Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat**

**Suosittelvat
jatkotoimenpiteet:** -

Lisätietoja: Kyseessä ei ole muinaismuistolaillla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana asutushistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Koekuopat: -

Pintapoitaminta: ks. kohteen kuvaus

127755 Tuhkuri [87]. Yleiskuva torpanpaikasta. Kuvattu suunnasta NNE.

87. Tuhkuri

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6804090-6804140, Y:2468980-2469030, Z:85

P:6809210-6809260, I:3308480-3308530

 torpanpaikka

87. Tuhkuri

Yleiskartta 1:5000

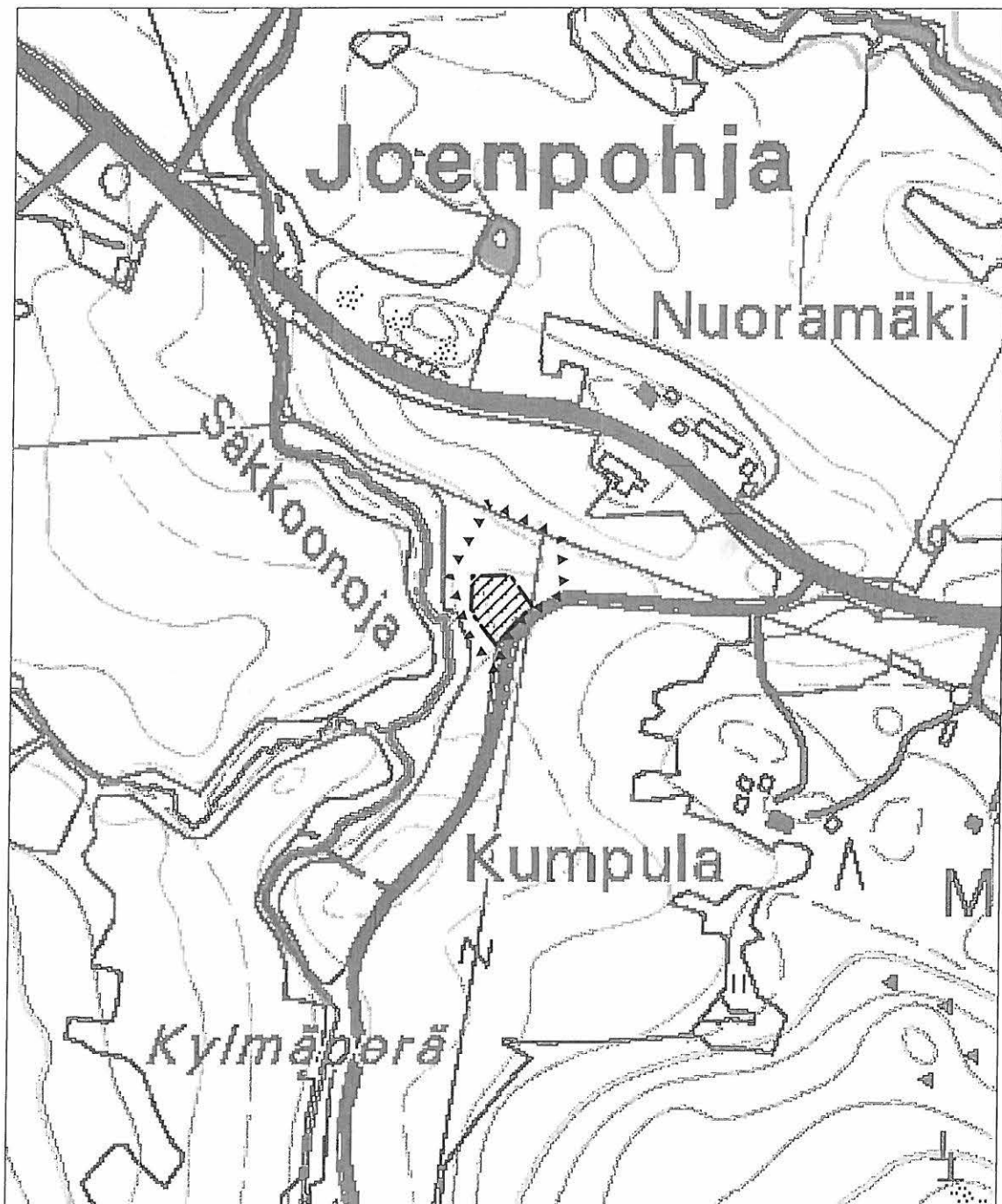
Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

löytöalue

tarkastetun/pintapoitimitun alueen raja

88. Skratari (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäänös- rekisterinnumero:		
Kunta:	Nokia	Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäänöstyyppi:	Asuinpaikat	Tyypin tarkenne: torpat
Ajoitus:	uusi aika	
Rauhoitusluokka:	-	Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus:	- (ks. kohta "Lisätietoja")	
Sijainti:	PK 2123 01 Rämsöö X:6804000-6804060, Y:2468730-2468800, Z:90 P:6809140-6809190, I:3308220-3308300 Keskipiste X:6804030, Y:2468765, P:6809165, I:3308260 Löytöalueen ääripisteet. Tottijärven kirkosta 7,1 km SE	
Aiemmat löydöt:	-	
Inventointilöydöt:	pieni rautaveitsi, punasavikeramiikkaa, fajanssia, posliinia, ikkuna- ja pullolasia, piitä, tiiltä, palamatonta luuta (ei luetteloitu)	
Tutkimukset:	Inventointi Vadim Adel 2003	
Kiinteistötiedot:		
Tarkastus:	6.10.2003	
Kartat:	1:20 000, 1:5000	
Kuvat:	Negatiivit: 127760	Diat: 51749
Sijainti ja maasto:	Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, laajan peltoaukean keskellä, pienen mäen laella, Pyhäjärven (77,2 m mpy) Vakkalanselkään luoteesta laskevan Vassinjoen SW-puolella, siihen etelästä laskevan Sakkoonojan NW-puolella, Raitakummun talosta n. 370 m SE, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä n. 270 m SW.	
Kohteen kuvaus:	Mm. "Kraatarin" ja "Skraatarin" nimellä esiintyvä torppa perustettiin 1660-luvulla (Kaarninen 1998: 23). Vuoden 1773 tiluskarttaan numerolla 18 merkitty "Skratari frälse torp" (Hall 1772: 18; 1773: t) sijaitsee hiesupellolla, pienellä mäellä. Mäen laella todettiin inventoinnin yhteydessä melko runsaasti tiiltä, muita historiallisen ajan löytöjä ja jonkin verran palaneita kiviä.	
Laajuus:	n. 70 m (W-E) x 60 m, pinta-ala n. 3000 m ² ; perusteena pintapöimintalöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.	
Ehdotus suoja-alueeksi:	-	
Suojelutoimenpiteet:	-	
Havaintomahdollisuudet		
Lähistön kohteita:	Kohde 87 - Tuhkuri, torpanpaikka, 0,2 km ENE.	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat	-	
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-	
Lisätietoja:	Kyseessä ei ole muinaismuistolailalla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana asutushistoriallisena kohteena (s -merkintä).	
Koekuopat:	-	
Pintapöiminta:	Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapöimintaa (ks. kohta "Inventointilöydöt" ja kartta).	

88. Skratari

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöä

MK 1:20000

X:6804000-6804060, Y:2468730-2468800, Z:90

P:6809140-6809190, I:3308220-3308300

 torpanpaikka

88. Skratari

Yleiskartta 1:5000

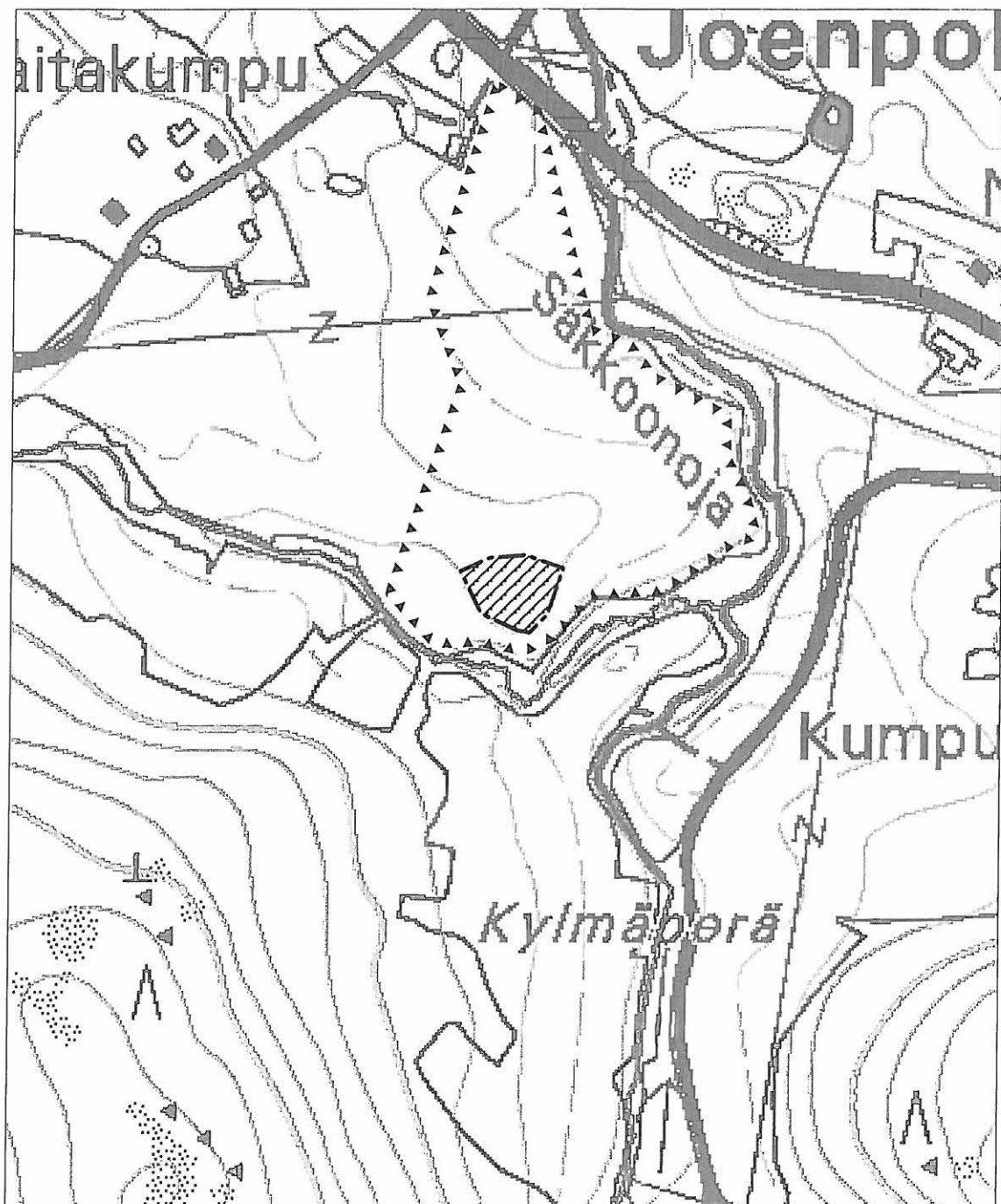
Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

löytöalue

tarkastetun/pintapöimitun alueen raja

89. Kallaskoski N (työ- ja valmistuspaikat - vesimyllyt - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Tyypin tarkenne:** vesimyllyt
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Lisätietoja")
Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
 X:6803420, Y:2468850, Z:87-88
 P:6808540, I:3308320
 Tottijärven kirkosta 7,7 km SE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 3.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** 127756 **Diat:** 51745

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, yli 135 m (mpy) korkean, metsäisen Hahlonvuoren juurella, sen itäpuolella, peltoalueen länsilaidalla olevassa melko syvässä ja kapeassa notkossa, pohjoiseen, Vassinjokeen laskevalla ojalla, Välimäen talosta n. 220 m SW, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä 0,8 km SW, siihen etelästä liittyvästä Rajasuontiestä n. 50 m W.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1773 tiluskarttaan merkityn vesimyllyn paikalla, pienen kosken alapuolella on todettavissa n. 5-10 m leveä, keinotekoinen myllysaari, joka kasvaa sekametsää ja pensaikkoo. Alueella on paljon kaatuneita puita ja risuja. Koskiuomien leveys on 1-1,5 m, syvyys n. 1 m.

Laajuus: Myllysaaren laajuus on n. 25 x 5-10 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet melko huonot kasvillisuuden takia

Lähistön kohteita: Kohde 90 - Kallaskoski S, myllynpaikka, n. 130 m SW.

Tiedossa olevat -

maankäyttösuunnitelmat

Suosittelvat -

jatkoimenpiteet:

Lisätietoja: Kyseessä ei ole muinaismuistolaillla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana elinkeinohistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Koekuopat: -

Pintapöiminta: -

89. Kallaskoski N

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6803420, Y:2468850, Z:87-88

P:6808540, I:3308320

 myllynpaikka

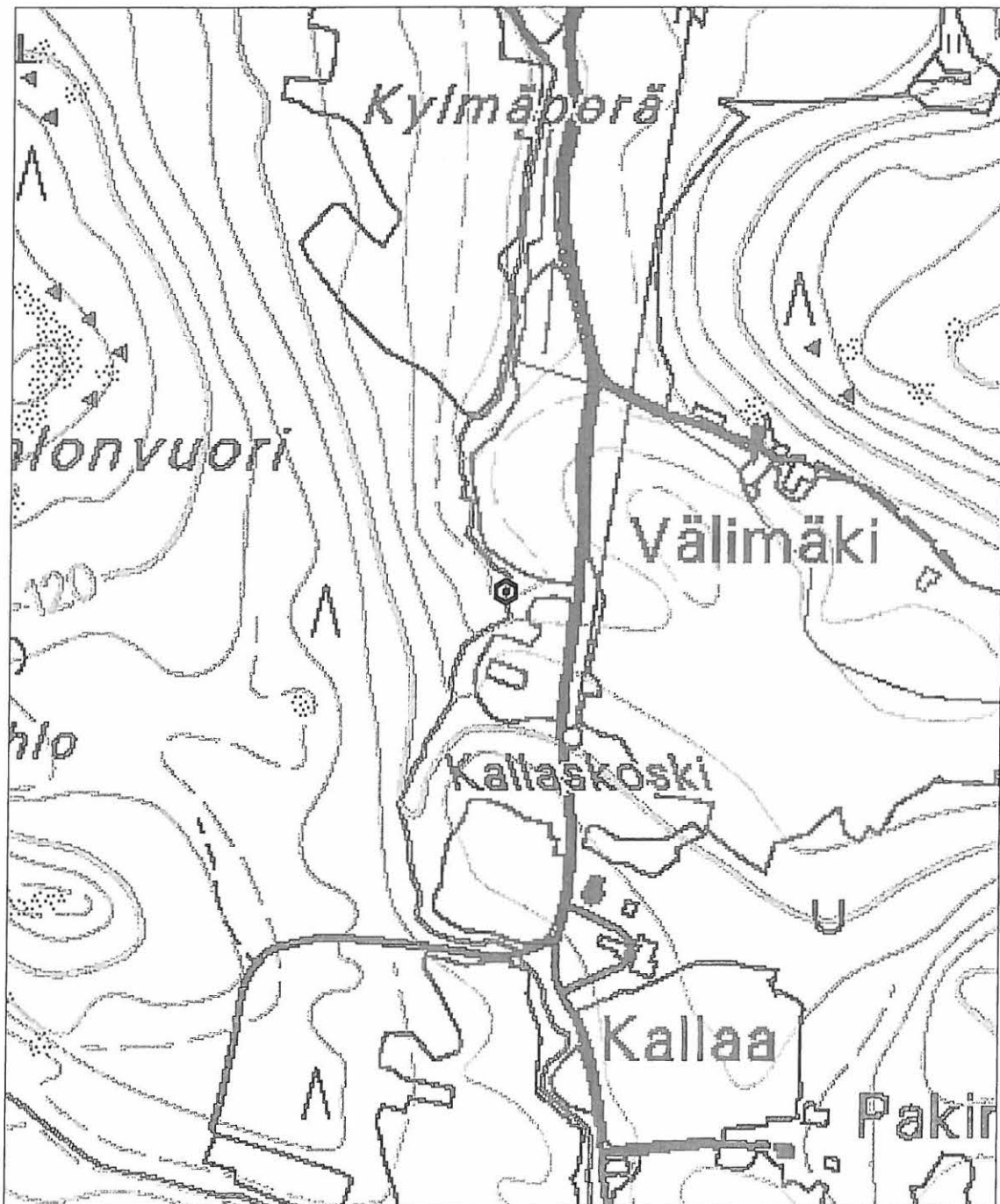

89. Kallaskoski N

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

 myllynpaikka

90. Kallaskoski S (työ- ja valmistuspaikat - vesimyllyt - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Tyypin tarkenne:** vesimyllyt
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Suositeltavat jatkotoimenpiteet")
Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
 X:6803300, Y:2468790, Z:95-100
 P:6808430, I:3308250
 Tottijärven kirkosta 7,8 km SE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: tiilenpaloja (ei luetteloitu)

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 3.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** 127757 **Diat:** 51746

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Joenpohjan kylässä, yli 135 m (mpy) korkean, metsäisen Hahlonvuoren juurella, sen SE-puolella, jyrkkärinteisessä, kuusivaltaist sekametsää kasvavassa notkossa, pohjoiseen, Vassinjokeen laskevalla ojalla, Kallaskoskessa, Kallaan talosta n. 170 m NW, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä 1,0 km SW, siihen etelästä liittyvästä Rajasuontiestä n. 100 m W, talon vastapäätä olevan pienen pellon NW-kulmasta n. 50 m NW.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1773 tiluskarttaan merkityn vesimyllyn paikalla paikannettiin inventoinnin yhteydessä n. 20 x 5 m laaja kivikkoinen, pensaikkoo ja lehtipuita kasvava myllynsaari, jonka keski- ja alaosien kohdalta kosken kivikkoisista uomista löytyi tuhoutuneiden puurakenteiden osia. Uomien leveys on 1-1,5 m, syvyys 0,5-1 m. Saaren S-päästä, kaatuneen kuusen alta löytyi tiiltä.

Laajuus: Myllysaaren laajuus on n. 20 x 5 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Lähistön kohteita: Kohde 89 - Kallaskoski N, myllynpaikka, n. 130 m NE.

**Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat** -

**Suosittelvat
jatkotoimenpiteet:** Kyseessä ei ole muinaismuistolailalla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana elinkeinohistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Lisätietoja: Toinen myllykivistä (halk. n. 1,0 m, paksuus n. 15 cm) on siirretty Kallaan talon pihaan, toinen Pakinan talon viereen. Myllynpaikan viereen on Kallaan talon emännän kertoman mukaan 1920-luvulla rakennettu paja.

Koekuopat: -

Pintapoiminta: -

90. Kallaskoski S

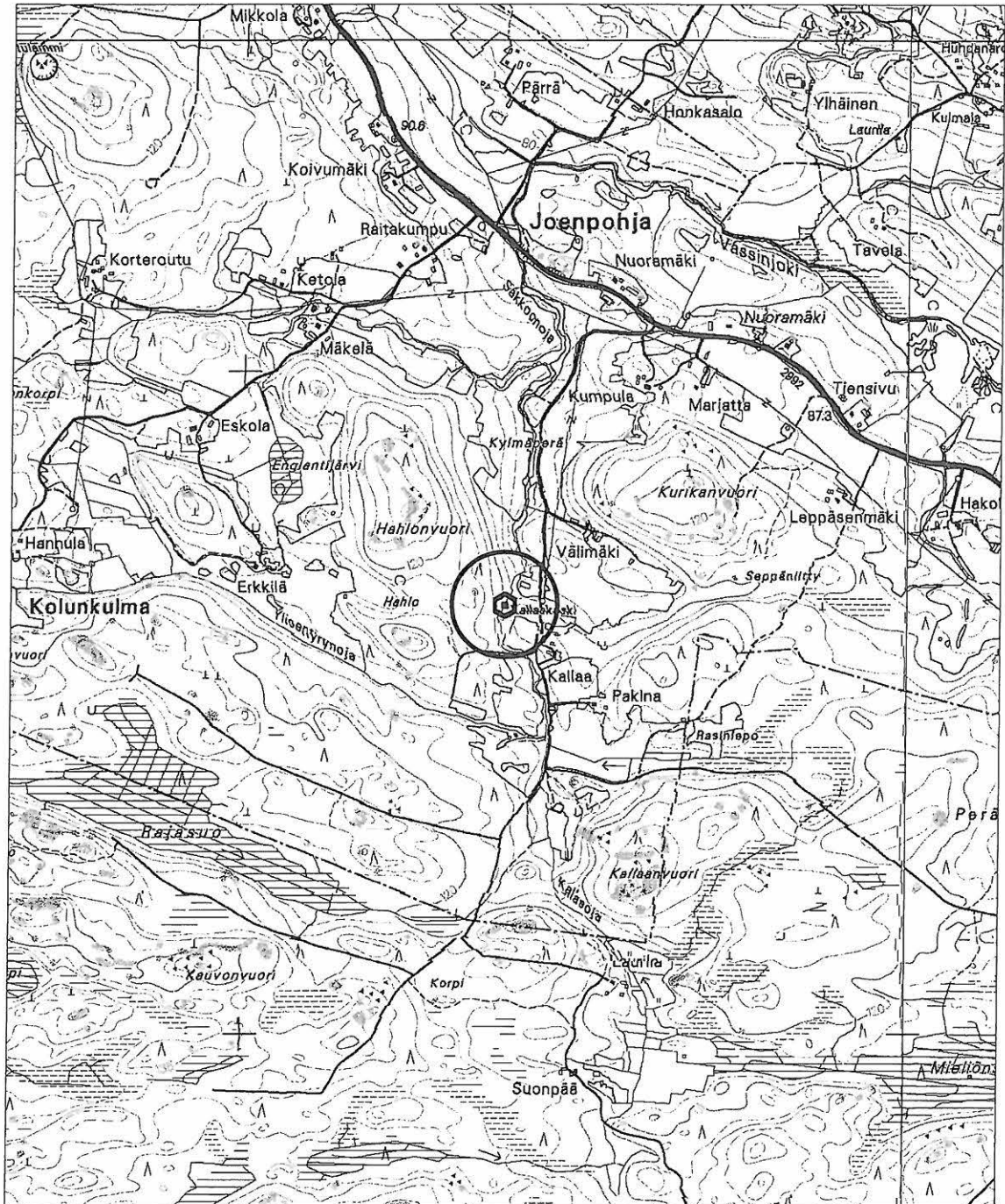
Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6803300, Y:2468790, Z:95-100

P:6808430, I:3308250

 myllypaikka

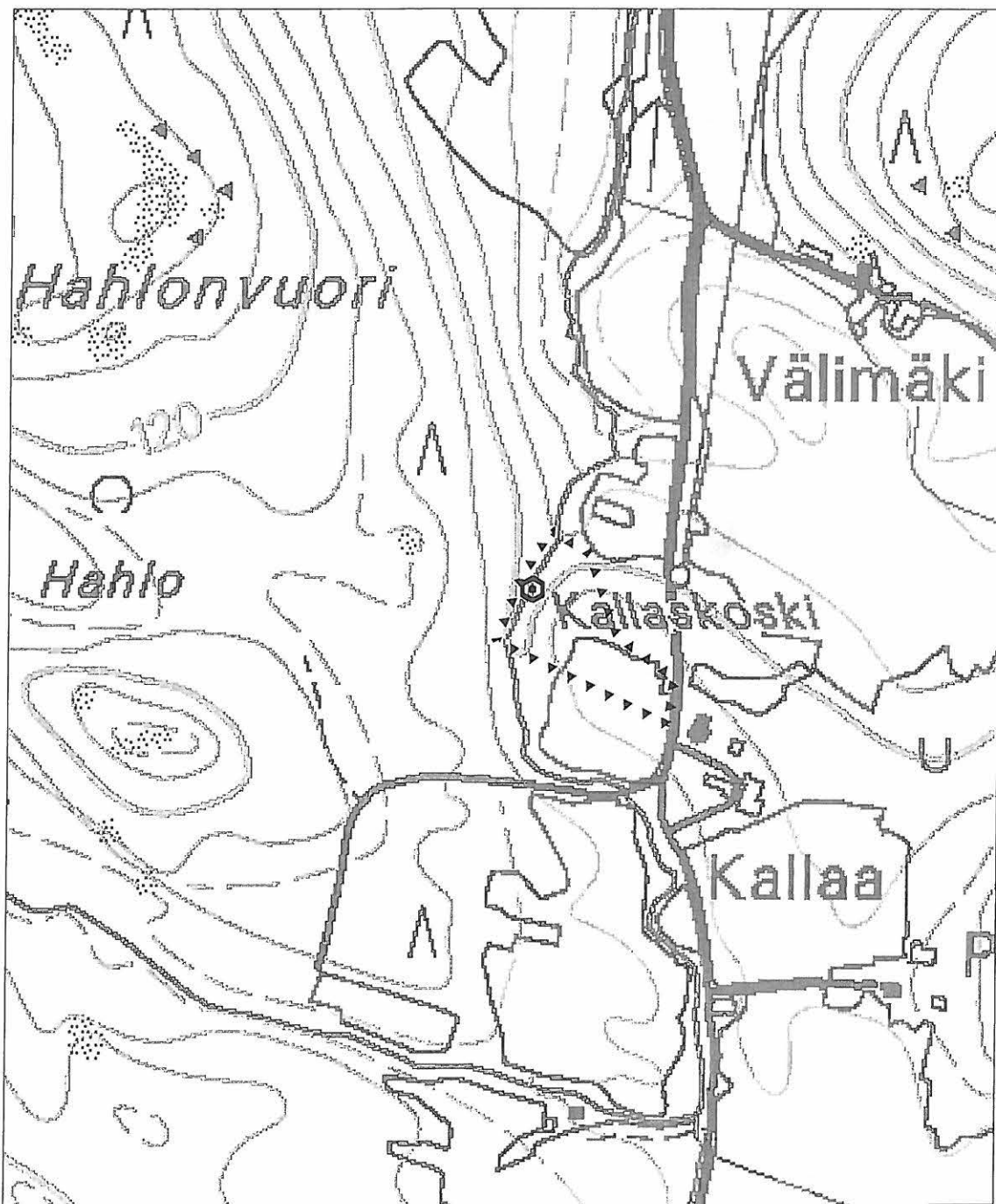
90. Kallaskoski S

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

 myllypaikka

 tarkastetun alueen raja

91. Lanantorppa (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Tottijärvi
 Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat Tyypin tarkenne: torpat
 Ajoitus: uusi aika
 Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1
 Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Lisätietoja")
 Sijainti: PK 2123 01 Rämsöo
 X:6805610, Y:2461320, Z:90
 P:6811080, I:3300890
 Torpan sijainti v. 1773 kartan mukaan.
 Tottijärven kirkosta 5,9 km SW

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset:

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: -

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: Negatiivit: - Diat: -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee etelästä pohjoiseen, Vesilahden alueella olevasta Suonojärvestä (vedenpinnan korkeus 105,1 m mpy) Kuloveteen (57,5 m mpy) laskevan Lanajoen W-puolella, rannasta n. 120 m NW, Lanan talosta n. 220 m SSW, Lanan myllystä ja sahasta n. 120 m W, Rämsööntiestä 0,5 km WSW, Vesilahden kunnan rajasta n. 150 m NW.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1773 tiluskarttaan merkitty Lanan torpan paikka sijaitsee N-S-suuntaisen vanhan peltotien varrella, pienellä pellolla ja peltosaarekkeella, loivalla itärinteellä. Kohteen W- ja N-puolella kasvaa kuusimetsää.
 Lanan torppa oli mahdollisesti olemassa jo 1600-luvun alussa. 1600-luvun alkupuolella se tiedetään kuuluneen Juho Kurjelle (Kaarninen 1998: 22, 29).

Laajuus: ei määritetty

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet

Lähistön kohteita: Kohde 63 - Lana 1, kivikautinen asuinpaikka, n. 150 m NE.

Tiedossa olevat

maankäyttösuunnitelmat

Suosittelavat
jatkokotoimenpiteet: Kohteen kenttätarkastus ja laajuuden määrittäminen vanhan kartan perusteella.

Lisätietoja: Kyseessä ei ole muinaismuistolaillla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana asutushistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Koekuopat: -

Pintapöiminta: -

91. Lanantorppa

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

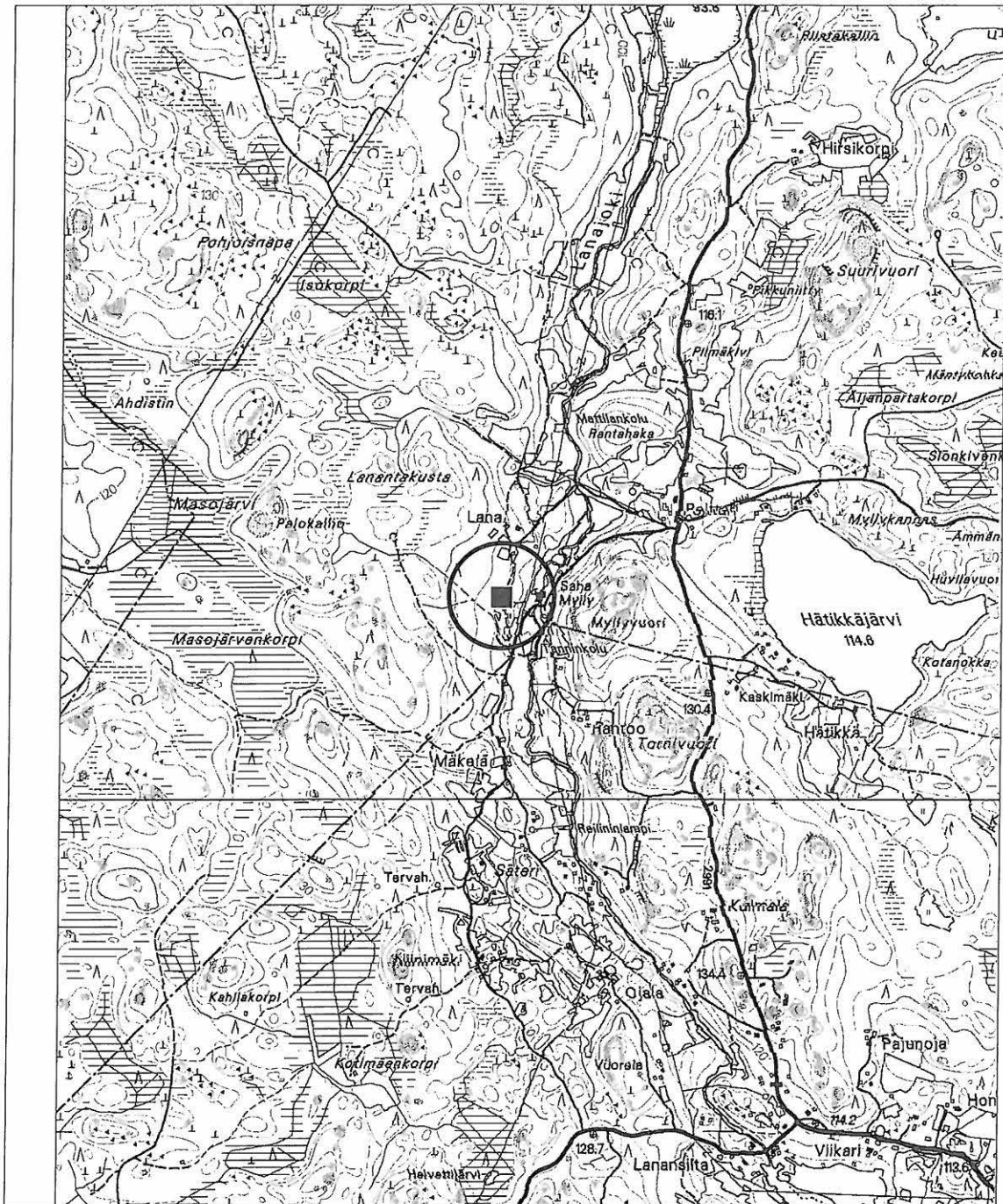
PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6805610, Y:2461320, Z:90

P:6811080, I:3300890

■ torpanpaikka

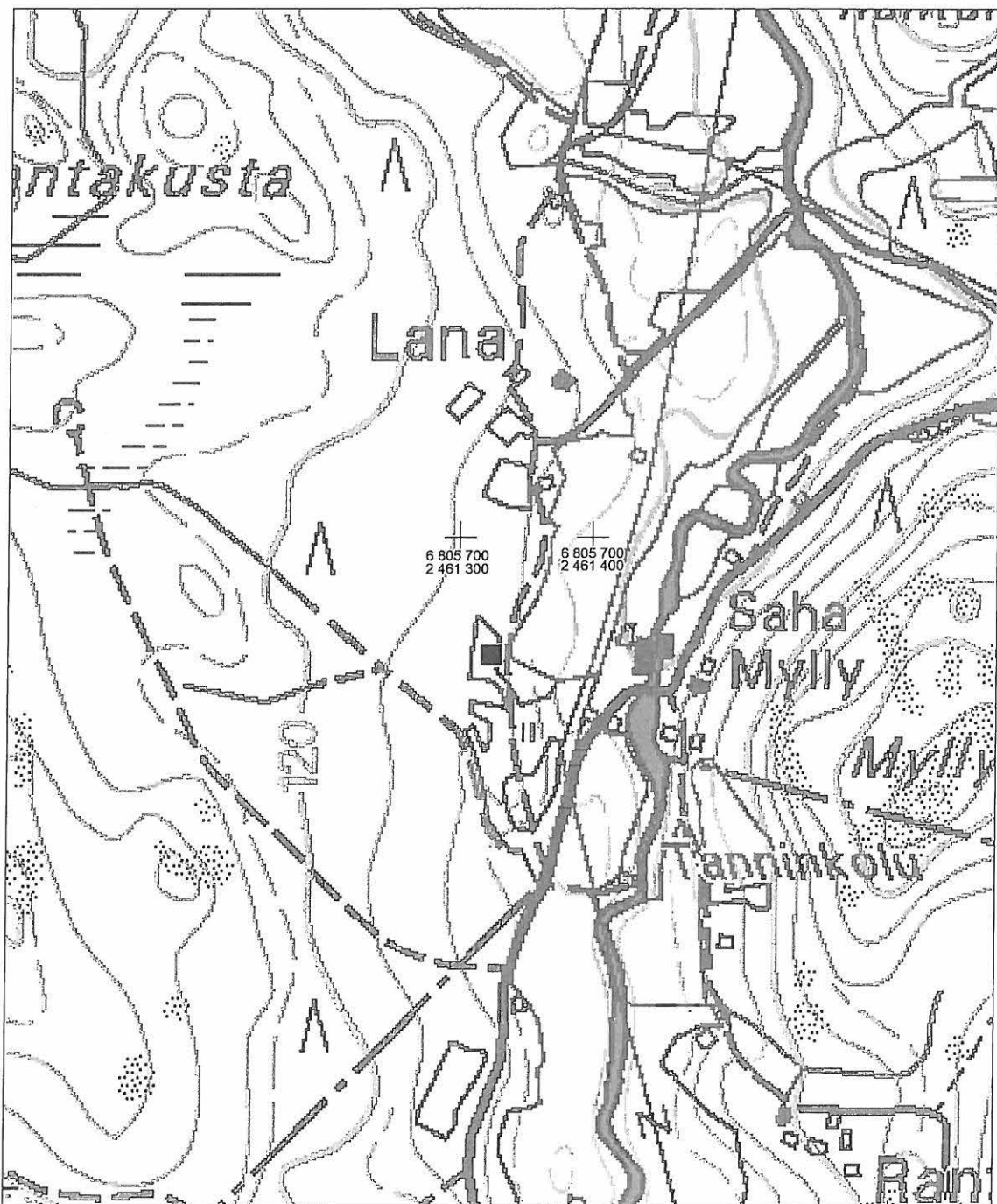

91. Lanantorppa

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

■ torpan sijainti v. 1773 kartan mukaan

92. Svanbäck (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Tyypin tarkenne:** torpat
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Lisätietoja")
Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
 X:6807250-6807310, Y:2465340-2465400, Z:81-83
 P:6812540-6812590, I:3304990-3305050
 Keskipiste X:6807280, Y:2465370, P:6812565, I:3305020
 Löytöalueen ääripisteet.
 Tottijärven kirkosta 2,9 km SSE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: punasavikeramiikkaa, fajanssia, pullolasia, liitupiipun katkelmia, piitä, palanutta luuta, tiiltä (ei luetteloitu)

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 10.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** - **Diat:** -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Tottijärvi-Vesilahti -tiestä n. 120 m SW, siitä lounaaseen lähtevän sivutien N-puolella, Pyhäjärven Maivaselkään (77,2 m mpy) etelästä laskevan Joutsjoen itärannalla, pienellä niemellä, Maivaselkään etelästä liittyvän Jänijärven SW-rannasta 0,5 km SW, Koivumäen talosta n. 170 m NE.

Kohteen kuvaus: Vuonna 1759 perustetun, vuoden 1773 tiluskarttaan numerolla 39 merkityn torpan ("Svanbäck dagswäreckstorp"; Hall 1772: 22; 1773: 1) paikka sijaitsee hiesupellolla, joen rantatasanteella.

Laajuus: Löytöalueen laajuus on n. 60 m (W-E) x 50 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet

Lähistön kohteita: Kohde 97 - Moisio, torpan (?) paikka, 0,6 km ESE.

Tiedossa olevat

maankäyttösuunnitelmat -

Suosittelvat

jatkotoimenpiteet: -

Lisätietoja: Kyseessä ei ole muinaismuistolaillla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana asutushistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Koekuopat: -

Pintapoiminta: Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kohta "Inventointilöydöt" ja kartta).

92. Svanbäck

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6807250-6807310, Y:2465340-2465400, Z:81-83

P:6812540-6812590, I:3304990-3305050

■ torpanpaikka

92. Svanbäck

Yleiskartta 1:5000

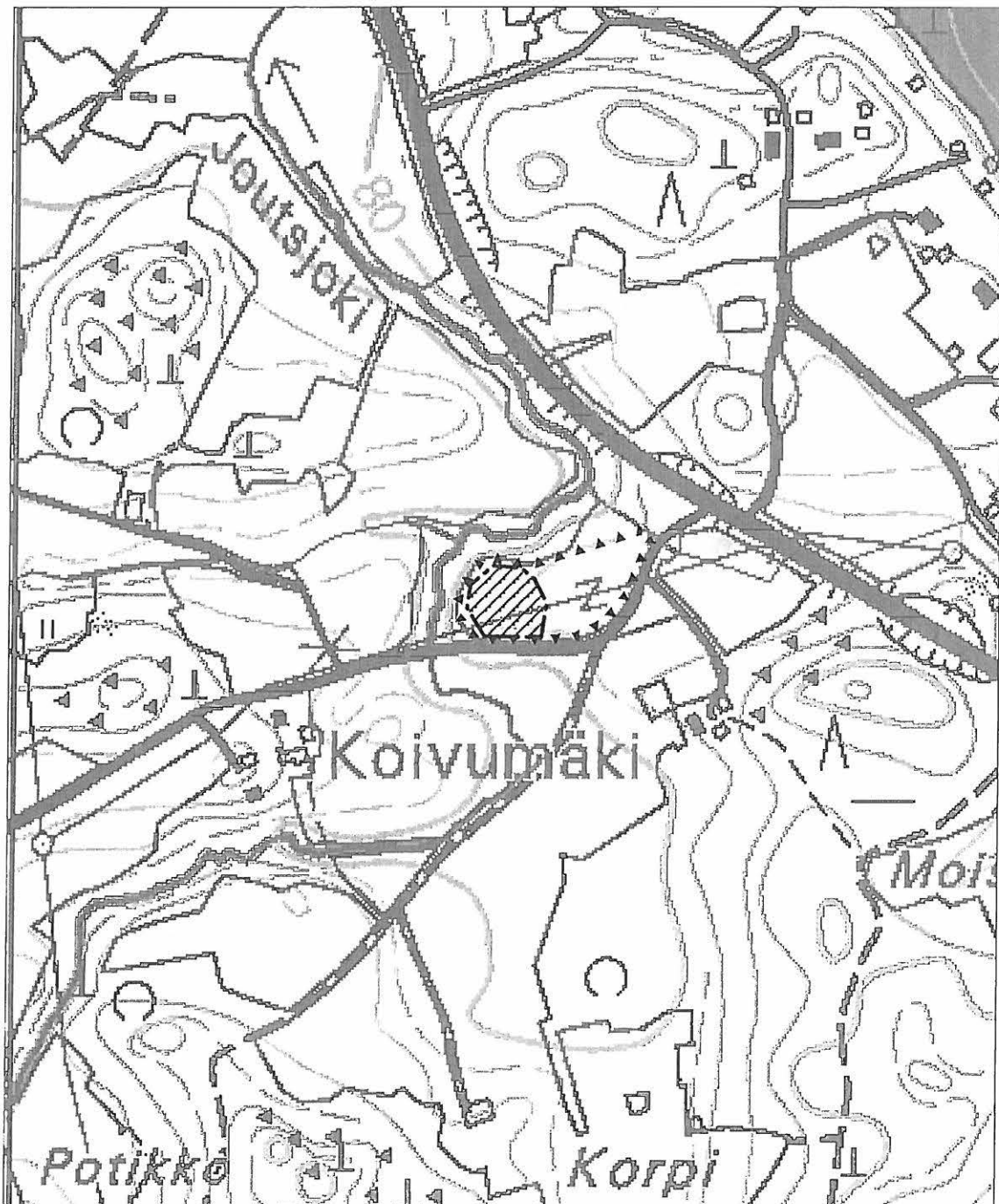
Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

löytöalue

tarkastetun/pintapöimitun
alueen raja

93. Moisio (asuinpaikat - torpat? - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Tyypin tarkenne:** torpat?

Ajoitus: uusi aika

Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1

Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Lisätietoja")

Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6807110, Y:2465950, Z:95-100
P:6812370, I:3305590
Torpan (?) sijainti Kuninkaan kartaston mukaan.
Tottijärven kirkosta 3,1 km SSE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 10.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** - **Diat:** -

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee välittömästi Tottijärvi-Vesilahti -tien NE-puolella, siitä koilliseen, kesämökkialueelle lähtevän sivutien SE-puolella, Pyhäjärven Maivaselkään (77,2 m mpy) etelästä liittyvän Jänijärven SW-rannasta n. 140 m SW, Yrjölän talosta n. 350 m SE, Moisio -nimisen pellon itäkulmasta n. 90 m itään.

Kohteen kuvaus: Kuninkaan kartastoon (1776-1805) merkitty asumuksen (torpan?) paikka on kivikkoista kuusimetsää. Paikalla ei todettu muinaisjäännökseen viittavia kiinteitä rakenteita. Kuninkaan kartaston merkintä voi kuitenkin olla epätarkka. Vuoden 1773 tiluskarttaan kohdetta ei ole merkitty.

Laajuus: ei tiedossa

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet paikoin huonohkot kasvillisuuden takia

Lähistön kohteita: Kohde 92 - Svanbäck, torpan paikka, 0,6 km WNW.

Tiedossa olevat -

maankäyttösuunnitelmat

**Suosittelvat
jatkoimenpiteet:** Jatkotarkastus laajemmalla alueella ja mahdollisesti koekuopitus sekä arkistotutkimus kohteen laadun ja historian selvittämiseksi.

Lisätietoja: Kyseessä ei ole muinaismuistolaililla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana asutushistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Koekuopat: -

Pintapoiminta: -

93. Moisio

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6807110, Y:2465950, Z:95-100

P:6812370, I:3305590

■ torpanpaikka

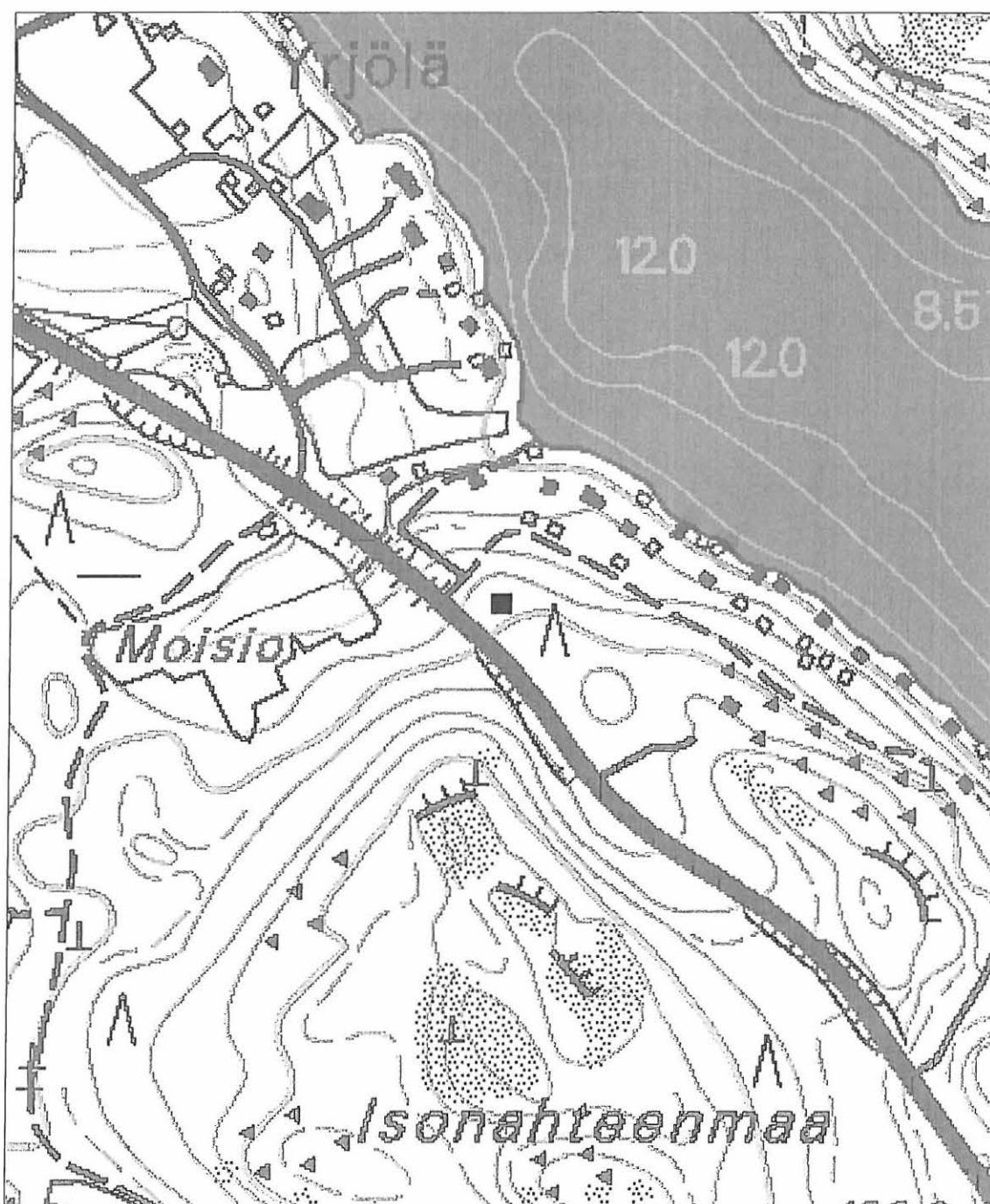

93. Moisio

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

■ torpan (?) sijainti Kuninkaan kartaston mukaan

94. Liljendal (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia Kylä: Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat Tyypin tarkenne: torpat
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: - Lukumäärä: 1
Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Lisätietoja")
Sijainti: PK 2123 01 Rämsöö
X:6809620, Y:2464180, Z:90-95
P:6814960, I:3303930
Torpan sijainti v. 1773 kartan mukaan.
Tottijärven kirkosta 1,0 km SW

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 14.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: Negatiivit: 127770 Diat: 51759

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee 1,5 km (N-S) x 0,8 km kokoisen Tottijärven (87,6 m mpy) S-rannalla, Tottijärvestä Vesilahteen vievästä tiestä n. 150 m NW, omakotitalo- tai kesämökkialueella, pienen pellon ja tien N-puolella.

Kohteen kuvaus: Vuonna 1771 perustetun, vuoden 1773 tiluskarttaan numerolla 48 merkityn torpan ("Liljendal dagswärckstorp"; Hall 1772: 24; 1773: h) paikka on nykyään omakotitalo- tai kesämökkitonnttimaata. Välittömästi sen itäpuolella, tonttien välissä on pieni, heinää ja taimia kasvava vanha pelto. Eteläpuolella, tien toisella puolella oleva pelto on edelleen käytössä. Maaperä on savea.

Laajuus: ei määritetty

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet huonot

Lähistön kohteita: Kohde 81 - Tottijärven kartanon paikka, 0,5 km NE.

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat -

Suosittelvat
jatkotoimenpiteet: Kohteen laajuuden määrittäminen vanhan kartan perusteella.

Lisätietoja: Kyseessä ei ole muinaismuistolaillla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana asutushistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Koekuopat: -

Pintapaiminta: -

94. Liljendal

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

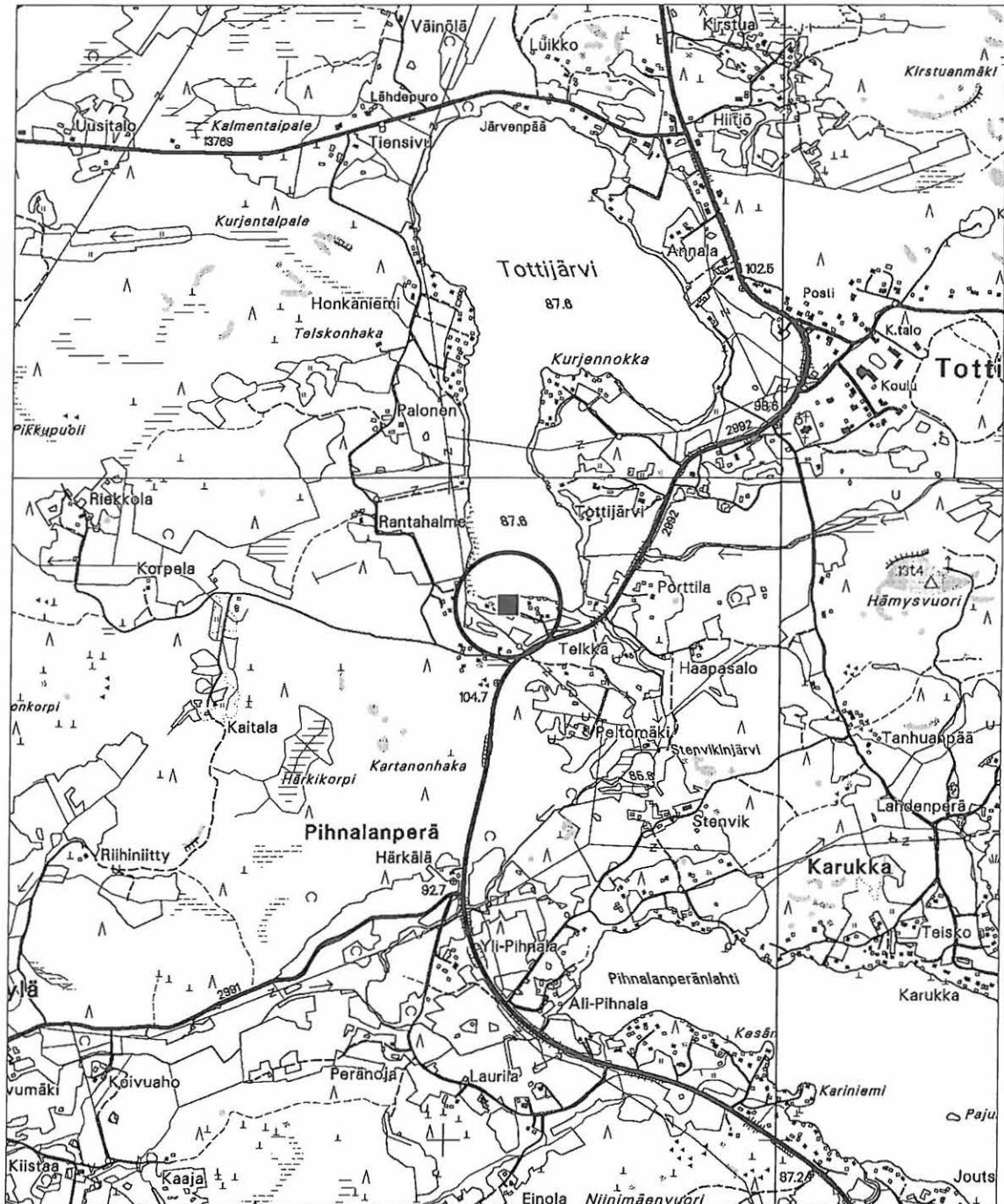
PK 2123 01 Rämsöö

MK 1:20000

X:6809620, Y:2464180, Z:90-95

P:6814960, I:3303930

■ torpanpaikka

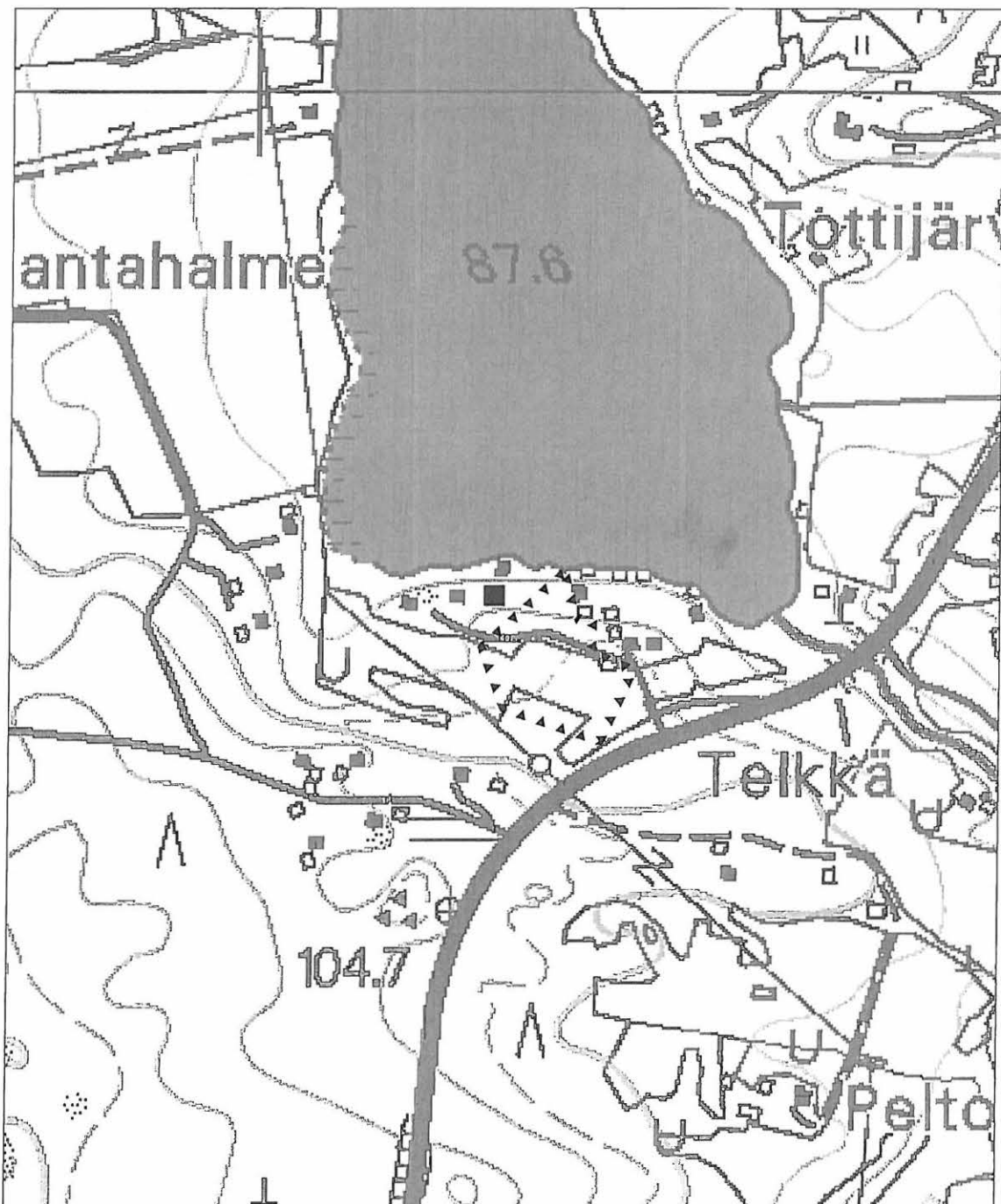

94. Liljendal

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

■ torpan sijainti v. 1773 kartan mukaan   ▲▲▲▲▲ tarkastetun alueen raja

95. Österbacka (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Tyypin tarkenne:** torpat
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Lisätietoja")
Sijainti: PK 2123 02 Siuro
 X:6810070, Y:2465220, Z:98-100
 P:6815360, I:3304990
 Torpan sijainti v. 1773 kartan mukaan.
 Tottijärven kirkosta 0,2 km SE

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: tiiltä (ei luetteloitu)

Tutkimukset: Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:

Tarkastus: 9.10.2003

Kartat: 1:20 000, 1:5000

Kuvat: **Negatiivit:** 127768 **Diat:** 51757

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Tottijärven kirkonkylässä, 1,5 km (N-S) x 0,8 km kokoisen Tottijärven (87,7 m mpy) SE-päästä n. 450 m SE, Vesilahteen vievästä tiestä n. 250 m SE, loivasti etelään laskevan pellon N-reunalla, kirkonmäen juurella.

Kohteen kuvaus: Vuonna 1757 perustetun, vuoden 1773 tiluskarttaan numerolla 34 merkityn torpan ("Österbacka dagswärckstorp"; Hall 1772: 21; 1773:h) paikka on nykyään tasaista peltoa. Paikalta n. 160 m ESE, kivikkoisen metsäsaarekkeen keskellä todettiin inventoinnin yhteydessä mahdollisesti torppaan liittyvän talousrakennuksen pohja: nurkkakivet ja lahonnut alin hirsikerta niiden päällä.

Laajuus: ei määritetty

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet tarkastuksen aikana huonot (vain pieni pellon osa oli pintapoimittavissa)

Lähistön kohteita: Kohde 81 - Tottijärven kartanon paikka, 0,5 km W.

**Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat** -

**Suositteltavat
jatkotoimenpiteet:** Kohteen laajuuden määrittäminen vanhan kartan perusteella.

Lisätietoja: Kyseessä ei ole muinaismuistolaisilla rauhoitettu kohde. Se on kuitenkin otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana asutushistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Koekuopat: -

Pintapoiminta: Inventoinnin yhteydessä tehtiin pintapoimintaa kohteen lähipelloilla, sen itäpuolella; talteen otettiin tiilenpaloja (ei luetteloitu).

95. Österbacka

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

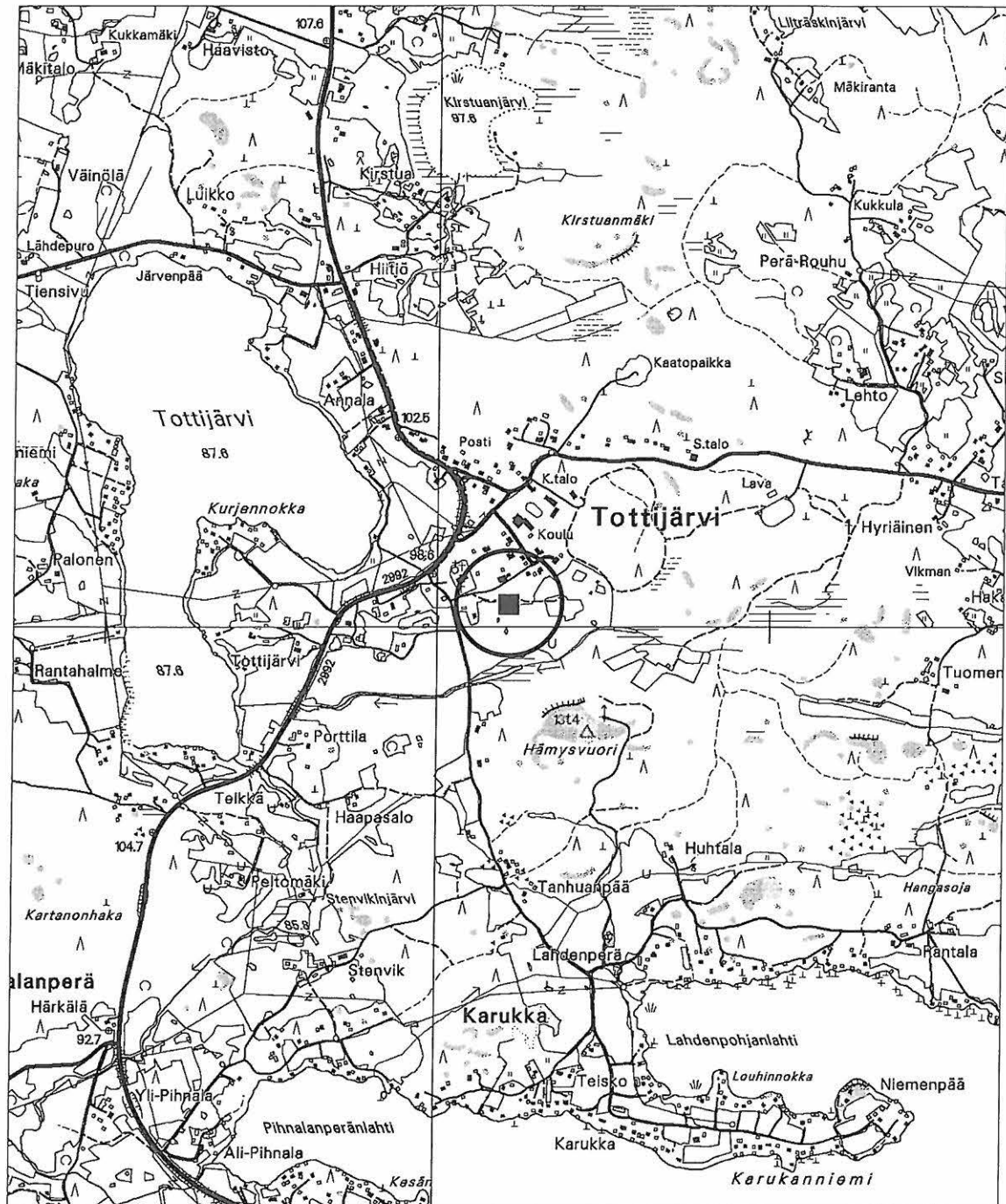
PK 2123 02 Siuro

MK 1:20000

X:6810070, Y:2465220, Z:98-100

P:6815360, I:3304990

■ torpanpaikka

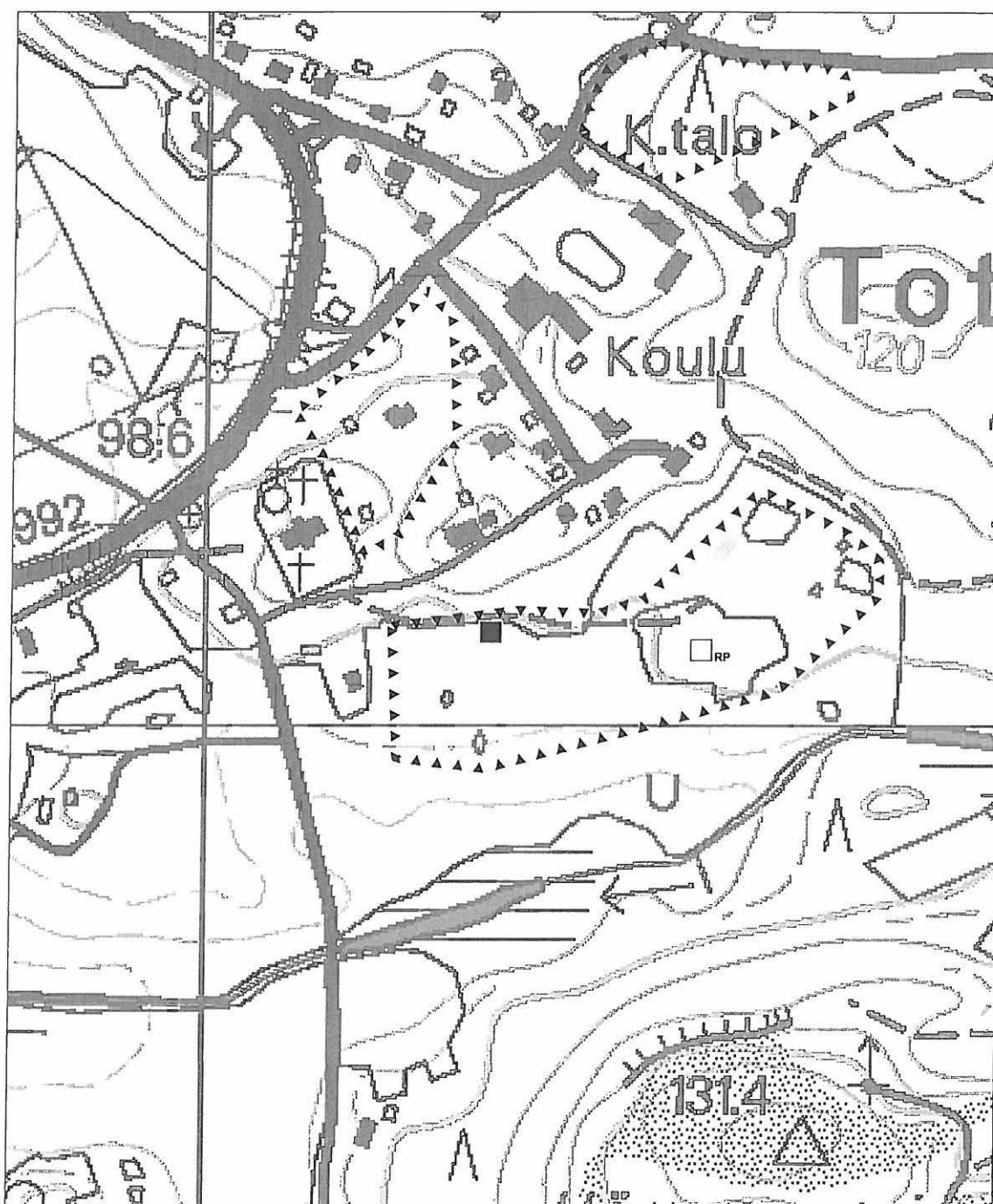

95. Österbacka

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

- torpan sijainti v. 1773 kartan mukaan
- ▲▲▲▲▲ tarkastetun alueen raja
- _{RP} rakennuksen pohja

96. Luikon torppa (asuinpaikat - torpat - uusi aika)

Muinaisjäännös-
rekisterinumero:

Kunta: Nokia **Kylä:** Tottijärvi
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Tyypin tarkenne:** torpat
Ajoitus: uusi aika
Rauhoitusluokka: - **Lukumäärä:** 1
Luokitusehdotus: - (ks. kohta "Lisätietoja")
Sijainti: PK 2123 02 Siuro
 X:6811200, Y:2464170, Z:90-95
 P:6816530, I:3303990
 Torpan sijainti v. 1773 kartan mukaan.
 Tottijärven kirkosta 1,4 km NW

Aiemmat löydöt:

-

Inventointilöydöt:

punasavikeramiikkaa, ikkuna- ja pullolasia, tiiltä, kuonaa (ei luetteloitu)

Tutkimukset:

Inventointi Vadim Adel 2003

Kiinteistötiedot:**Tarkastus:**

10.10.2003

Kartat:

1:20 000, 1:5000

Kuvat:**Negatiivit:** 127769 **Diat:** 51758**Sijainti ja maasto:**

Kohde sijaitsee 1,5 km (N-S) x 0,8 km kokoisen Tottijärven (87,6 m mpy) pohjoispäässä, pienen lahden rannasta n. 50 m N, Järvenpään talon NW-puolella, n. 150 m Luikon talosta SW, pellolla, välittömästi W-E-suuntaisen Tolpantien N-puolella, Tampere-Turku -tiestä 1 km SE.

Kohteen kuvaus:

Vuoden 1773 tiluskarttaan numerolla 14 merkitty "Luiko frälse torp" (Hall 1772: 17; 1773: n) on nykyään loivasti lounaaseen ja länteen viettävää hiesupeltorinnettä. Luikon torppa mainitaan asiakirjoissa 1610-luvulta lähtien (Kaarninen 1998: 23)

Laajuus:

ei määritetty

Ehdotus suoja-alueeksi:

-

Suojelutoimenpiteet:

-

Havaintomahdollisuudet**Lähistön kohteita:**

Kohde 60 - Luikko, kivikautinen asuinpaikka, samalla alueella; kohde 81 - Tottijärven kartanon paikka, 1,2 km SE.

Tiedossa olevat

-

maankäyttösuunnitelmat**Suosittelavat**

Kohteen laajuuden määrittäminen vanhan kartan perusteella.

jatkoimenpiteet:**Lisätietoja:**

Paikalla sijaitsevan kivikautisen asuinpaikan rauhoitusluokka on 2. Sen ulkopuolelle jäävä torpan tontin osa ei ole muinaismuistolaililla rauhoitettu kohde; se on kuitenkin myös otettava huomioon kaavoituksessa suojeltavana asutushistoriallisena kohteena (s -merkintä).

Koekuopat:

-

Pintapoiminta:

Inventoinnin yhteydessä alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kohta "Inventointilöydöt" ja kartta).

127769 Luikko [60]. Yleiskuva Luikon torpan paikasta [96]. Kuvattu suunnasta E.

96. Luikon torppa

Ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

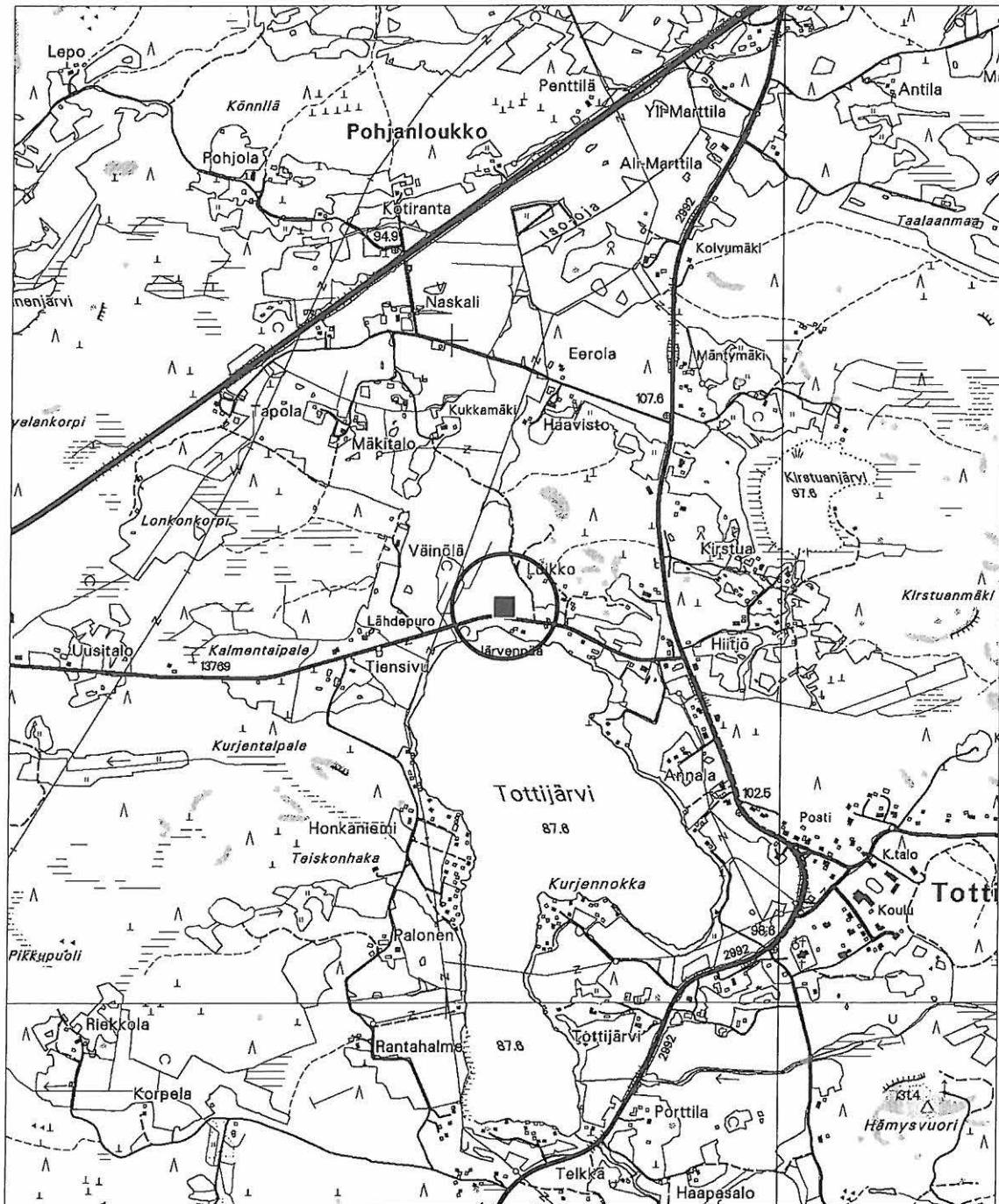
PK 2123 02 Siuro

MK 1:20000

X:6811200, Y:2464170, Z:90-95

P:6816530, I:3303990

■ torpanpaikka

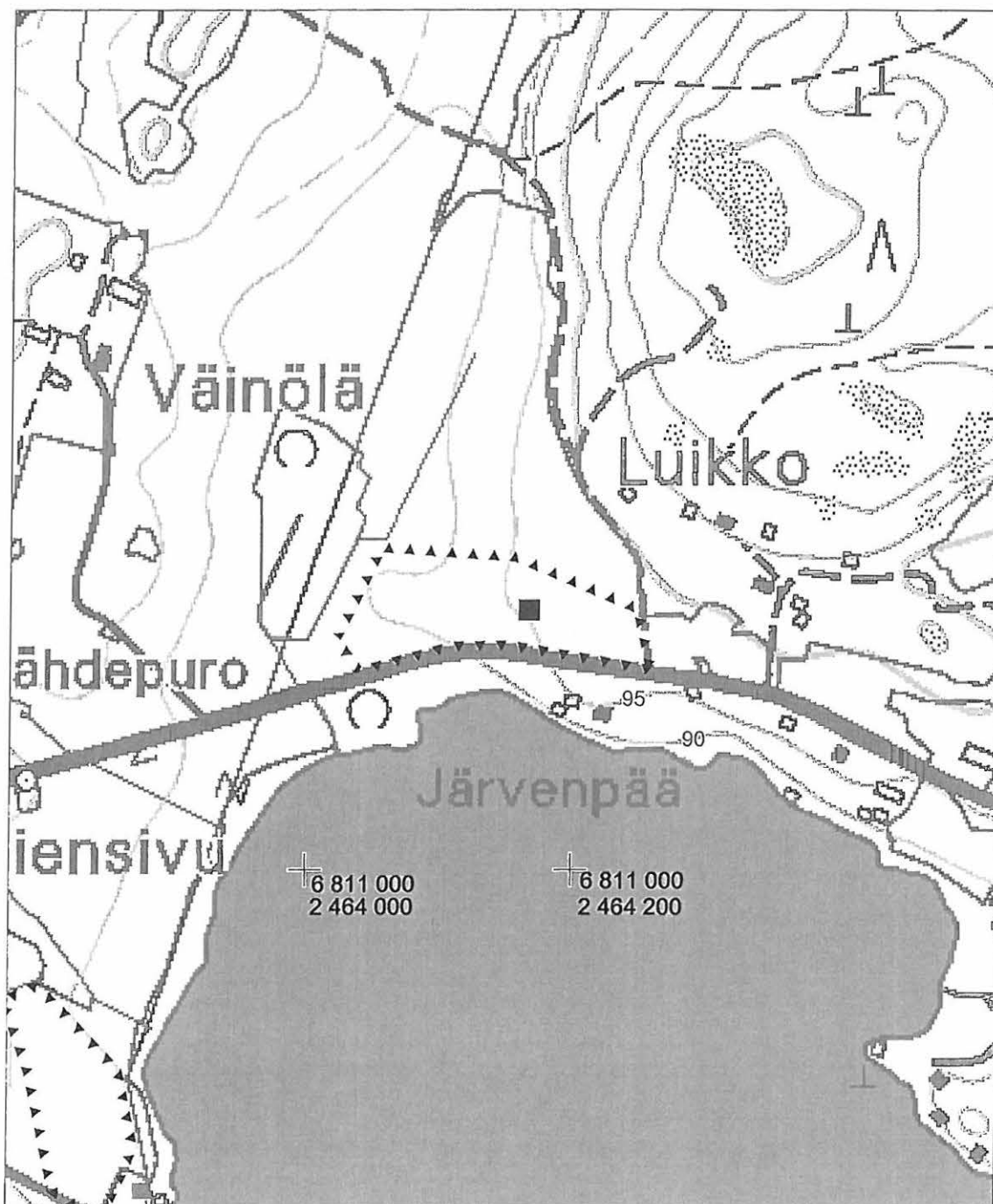

96. Luikon torppa

Yleiskartta 1:5000

Pohjana ote PerusCD:ltä "Häme, versio 99", (c) Maanmittauslaitos

■ torpan sijainti v. 1773 kartan mukaan   ▲▲▲▲▲ pintapoimitun alueen raja

YHTEENVETO

Nokian eteläosan (entisen Tottijärven kunnan alueen) arkeologisen inventoinnin yhteydessä tarkastettiin yhteensä 38 arkeologista kohdetta, joista 23 on esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai irtolöytöpaikkoja ja 15 – historiallisen ajan kohteita. Inventoinnissa löydettiin **yhdeksän uutta kiinteää esihistoriallista muinaisjäännöstä**: kahdeksan kivikautista asuinpaikkaa ja yksi mahdollisesti rautakautinen röykkiö (kohteet 58-66); lisäksi löytyi viisi ennestään tuntematonta irtolöytöpaikkaa. Historiallisista kohteista seitsemän luokiteltiin suojeltaviksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi (kohteet 80-86). Inventoinnin tuloksena alueen kiinteiden muinaisjäännösten määrä kasvoi siten viisi kertaa; ne kaikki ovat rauhoitettuja muinaismuistolain nojalla ja kuuluvat muinaisjäännösluokkaan 2 (rauhoitettu kohde, jonka arvon selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia). Poikkeuksena on Tottijärven kartanon paikka (kohde 81), joka kuuluu ehdotuksemme mukaan luokkaan 1 (valtakunnallisesti merkittävä kohde, jonka säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa).

Tottijärven alueelta tunnetaan tällä hetkellä yhteensä 12 kivikautista (n. 8400-1500 eKr.) *asuinpaikkaa*. Uusista kohteista kaksi tunnettiin ennestään irtolöytöpaikkoina (kohteet 62 ja 65), muut löydettiin tutkimalla topografisesti potentiaalisia alueita. Kivikautisista asuinpaikoista neljä sijaitsee Pyhäjärven muinaisrannoilla, 80 m korkeuskäyrällä (kohteet 32, 33, 38, 58), ja ajoittuu siten mesoliittisen (esikeraamisen) kauden lopulle tai neoliittiselle kivikaudelle (n. 7000-1500 eKr.). Kaksi kivikautista asuinpaikkaa sijaitsee Tottijärven rantojen tuntumassa (kohteet 60 ja 61). Loput inventointialueen kivikautiset asuinpaikat, eli puolet niistä, sijaitsevat Ancyliusjärven aikaisilla rannoilla (85-110 m mpy) ja potentiaalisesti siis antavat mahdollisuuksia alueen varhaisimman, varhaismesoliittisen asutusvaiheen tutkimukseen (n. 8400-7000 eKr.). Osa näillä korkeuksilla sijaitsevista kohteista saattaa tosin liittyä vasarakirveskulttuuriin (n. 3200-2400 eKr.), jonka asuinpaikat eivät ole samalla tavalla rantasidonaisia, kuin kivikautiset asuinpaikat yleensä (esim. kohde 31 Pelttari). Joidenkin asuinpaikkojen voidaan lisäksi olettaa sijainneen myöhemmin kuivuneen vesialtaan, kuten pienen järven, rannalla (mahdollisesti kohde 62).

Lähes kaikki Nokian eteläosan esihistorialliset asuinpaikat sijaitsevat pelloilla, ja muinaiset kulttuurikerrokset ovat niillä siksi pääosin tuhoutuneet. Inventoinnissamme löytyi kuitenkin kohde, joka sisältää suhteellisen hyvin säilyneen kivikautisen kulttuurikerroksen (kohde 58, Sorvanniemi). Inventointialueen laajin esihistoriallinen kiinteä muinaisjäännös on Tottijärven kivikautinen asuinpaikka (kohde 61; n. 9300 m²); muiden kivikautisten löytöalueiden laajuus on n. 1000-6000 m². Inventoinnissa saatujen esihistoriallisten löytöjen joukossa on pääasiassa kiviesineitä - mm. tasataltta, piikaavin, kvartsityökaluja ja niiden valmistuksessa syntyntä jätettä - kvartsi-iskoksia (ks. liitteenä oleva löytöluettelo).

Tottijärven kuuluisin muinaislöytö lienee Vassinjoen rannalta, vesijättömaalta 1930-luvulla löytynyt pronssinen onsikirves (ks. kohde 67), joka todistaa pronssikauden (n. 1900/1500-500 eKr.) ja myös yleensä varhaismetallikauden ihmisen aktiviteetista alueella. Tähän saattaa liittyä myös inventoinnissa löytynyt uusi irtolöytöpaikka (kohde 76). Inventointialueelta ei kuitenkaan ole löytynyt varmuudella varhaismetallikaudelle (eli pronssikaudelle ja rautakauden alkupuolelle) ajoittuvia kiinteitä muinaisjäännöksiä; silloin saattoi kuitenkin olla käytössä osa neoliittiselle kivikaudelle ajoitetuista asuinpaikoista. Myös rautakaudella (n. 500 eKr. - 1150 jKr.) Nokian eteläosiin suuntautuneesta aktiviteetista kertovat pääasiassa harvat irtolöydöt (kohteet 68, 71, 79 ja paikantamaton löytö KM 2902:9). Inventoinnissa 2003 löytyi alueen ainoa mahdollinen rautakautinen *röykkiö*, joka sijaitsee Vassinjoen varrella olevan pienen mäen rinteellä (kohde 66, Koivu).

Nokian eteläosan muinaisjäännöskannan nuorimman ”kerrostuman” muodostavat historiallisen ajan kohteet. Alueen historiallisista lähteistä tunnettu asutus syntyi myöhäiskeskiajalla ja on siis suhteellisen nuorta. Vanhin tila Tottijärvellä mainitaan lähteissä ensimmäisen kerran vuonna 1416. Vuoden 1540 verokirjan mukaan Sorvan, Huhtaan ja Pajulahden kylät kuuluivat jo veroluvultaan suurimpiin Vesilahden pitäjässä (Suvanto 1973: 217; Kaarninen 1998: 19); nämä kylät ovat edelleen asuttuja. 1500-luvun loppupuolella inventointialueelle alkoi syntyä Laukon kartanon alaisia torppia/lampuotitiloja. 1600-1700-luvuilla Tottijärvelle perustettiin kymmeniä uusia torppia (Kaarninen 1998: 19, 42).

1400-luvulla perustetun Tottijärven *kartanon tontti* on laajin inventoinnissamme todettu kiinteä muinaisjäännös (kohde 81). Kartanon paikalla kartoitettiin kivirakenteita ja otettiin talteen historiallisen ajan löytöjä – astianpaloja, rautanauvoja yms. Inventoinnin esityövaiheessa, arkistossa tehdyn historiallisen karttaselvityksen perusteella paikannettiin myös 11 hylättyä *torpanpaikkaa*. Näistä torpista viisi on perustettu 1600-luvulla (kohteet 83, 87, 88, 91, 96), muut 1700-luvulla. Huomattava historiallisten kohteiden keskittymä kartoitettiin inventointialueen eteläosassa, Joenpohjan kylässä: neljän autioituneen torpanpaikan lisäksi (kohteet 85-88) täällä sijaitsee kaksi 1700-luvun karttaan merkittyä *myllynpaikkaa* (kohteet 89 ja 90). Uuden ajan torpparitaloudesta kertovat myös Siukolanjärven vanha pelto *viljelyröykkiöineen* (kohde 80) ja Pajulahdentien *kivaita* (kohde 82). Historiallisen ajan *rajaröykkiöksi* tulkittiin alustavasti Kotaniemen kiviröykkiö (kohde 84).

ARKISTOLÄHTEET

- Hämeen museon esineluettelo. - PM, arkisto.
- Kansallismuseon arkeologisten kokoelmien luettelo. - MV/AOA.
- Tottijärvi. Löytökortisto. - MV/AOA, Kansallismuseon kivi- ja rautakauden löytökortisto.
- Tottijärvi. Rajankäynti-, tilus-, pelto- ja jakokarttoja 1700-luvulta. - Maanmittauslaitos, Hämeen maanmittaustoimisto, kartta-arkisto, säil. nrot 1-3.
- Vesilahti, Laukko. Tiluskartta ja selitykset (ks. Hall 1772-1773). - Maanmittauslaitos, Hämeen maanmittaustoimisto, kartta-arkisto, säil. nrot 23: b-c.
- Adel, Vadim 2002: Nokia. Länsiosan (ent. Suoniemen) arkeologinen osainventointi 2002. Raportti. PM. – PM, arkisto. 200 s.
- Erä-Esko, Aarni 1948: Nokian kauppalan ja ent. Pohjois-Pirkkalan pitäjän Tampereen kaupunkiin liitettyjen osien kiinteät muinaisjäännökset. Inventointikertomus 30.12.1948. – MV/AOA. 24 s.
- Hall, Daniel 1772: Vesilahti Laukko. Tilus- ja nautintoselitykset. - Maanmittauslaitos, Hämeen maanmittaustoimisto, kartta-arkisto, säil. nro 23:c.
- Hall, Daniel 1773: Vesilahti Laukko. Tilusten kartta. - Maanmittauslaitos, Hämeen maanmittaustoimisto, kartta-arkisto, säil. nro 23:b.
- Jussila, Timo 2003: Pirkanmaan historiallisen ajan muinaisjäännökset 2002. 1. Maastoinventoinnin raportti 4.2.2003. PM. - PM, arkisto. 106 s.
- Leppäaho, Jorma 1953: Keihäänkärjen E. O. 13033 löytöpaikka Tottijärven pitäjän Lamminperän kylän Joensivun pienviljelystilan maalla. Tarkastuskertomus 4.2.1953. – MV/AOA. 1 s.
- Lähdesmäki, Ulla 1998: Nokia, Tottijärvi, Joutsijoki, Laurinranta. Arkeologisen kohteen tarkastus. Raportti 24.7.1998. - PM, arkisto. 4 s.
- Pälsi, Sakari 1937: Tottijärven Pelttarinmäen kivistä kalmisto. Kaivauskertomus 16.12.1937. – MV/AOA. 2 s.
- Renvall, Erkki 1986: Nokian kaupungin inventointi 1985. Inventointikertomus. TYA. – MV/AOA ja PM, arkisto. 42 s.
- Suni, Maarit 1976: Tampereen Teiskon, Tottijärven, Valkeakosken ja Viljakkalan inventointi. Raportti 23.4.1976. – MV/AOA.
- Voionmaa, Jouko 1938: Pronssikeltin 10811 löytöpaikka Tottijärven pitäjässä Laukon kartanon maalla. Tarkastuskertomus 18.6.1938. - MV/AOA. 2 s.

KIRJALLISUUS

- Alhonen, Pentti 1988: Tampereen luonnonympäristön kehitysvaiheet. – *Tampereen historia I*. Tampere. S. 3-50.
- Alhonen, Pentti 1991: Satakunnan luonnon geologinen historia. – *Satakunnan historia I, 1*. Rauma. S. 13-84.
- Alhonen, Pentti 1993: Pirkanmaan luonnonympäristön kehitys. – *Masunni. Kirjoituksia Tampereelta ja Pirkanmaalta. 1*. Tampereen museot. S. 7-24.
- Edgren, Torsten 1970: Studier över den snörkeramiska kulturens keramik i Finland. *SMYA 72*. Hfors. 118 s.
- Heikel, A. O. 1882: Kertomus Pirkkalan kihlakunnan muinaisjäänöksistä. – *Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk. 38*. Hfors. S. 1-98.
- Huurre, Matti 1991: Satakunnan kivikausi. – *Satakunnan historia I, 1*. Rauma. S. 85-323.
- Kaarninen, Mervi 1998: Tottijärven historia. Torpparipitäjästä kaupunginosaksi. 1689-1998. Nokian kaupunki. Jyväskylä. 363 s.
- Kuninkaan kartasto 1776-1805. Tampere 1989.
- Kivikoski, Ella 1943: Uusia pronssikauden löytöjä. – *Suomen Museo XLIX. 1942*. S. 21-27.
- Matisto, Arvo & Virkkala, Kalevi 1964: Tampereen seudun geologia. Porvoo - Hki. 137 s.
- Meinander, C. F. 1954: Die Bronzezeit in Finnland. *SMYA 54*. Hki. 242 s.
- Pirkanmaan kiinteät muinaisjäänökset. Pirkanmaan liitto 1996. Julkaisu B 36. 289 s.
- Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet. Pirkanmaan seutukaavoitus. Julkaisu B 174. Tampereen seutukaavaliitto 1990. 180 s.
- Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Hki 1993. 278 s.
- Salmo, Helmer 1952: Rautakausi. *Satakunnan historia II*. Vammala. 512 s.
- Salo, Unto 1981: Satakunnan pronssikausi. *Satakunnan historia I, 2*. Rauma. 508 s.
- Suomen asutus 1560-luvulla. Kartasto. Suomen historiallinen seura, käsikirjoja VII. Forssa 1973.
- Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja 4. Helsinki 1973.
- Suvanto, Seppo 1973: Keskiaika. *Satakunnan historia III*. 471 s.
- Teivas, Eija & Tulonen, Annu 2001: Nokian kulttuuriympäristöohjelma. Pirkanmaan ympäristökeskus, alueelliset ympäristöjulkaisut 225. Tampere. 165 s.
- Tikkanen, Matti & Seppä, Heikki 2001: Post-glacial history of Lake Näsijärvi, Finland, and the origin of the Tammerkoski Rapids. – *Fennia 179:1*. P. 129-141.
- Virkkala, K. 1974: Vanhan Pirkkalan luonnonsuhteista ja niiden vaiheista. – *Vanhan Pirkkalan historia*. Tampere. S. 969-1020.

LYHENTEET

AOA	Arkeologian osasto, arkisto
HM	Hämeen museo (Tampere)
KM	Kansallismuseo (Helsinki)
MV	Museovirasto (Helsinki)
MV/AO	Museovirasto/arkeologian osasto (Helsinki)
MV/RHO	Museovirasto/rakennushistorian osasto (Helsinki)
PM	Pirkanmaan maakuntamuseo/Tampereen museot, kulttuuriympäristöyksikkö (Tampere)
SMYA	Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja
TYA	Turun yliopisto, arkeologian oppiaine (Turku)

NOKIA
ETELÄOSAN (ent. TOTTIJÄRVEN) ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2003

LUETTELO MUSTAVALKONEGATIIVEISTA (127743–127772)

Negatiivit on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin.
Kuvannut Vadim Adel.

neg nro	kuvan aihe	kuvaus- suunta	pvm 2003
127743	Naulonsuo [33]. Yleiskuva asuinpaikasta. Auto kuvan keskellä, tiellä sijaitsee kourutaltan löytöpaikan kohdalla.	SW	29.9.
127744	Rekola [38]. Yleiskuva asuinpaikasta.	SW	29.9.
127745	Sorvanniemi [58]. Yleiskuva asuinpaikasta. Koekuopan paikka on kesämökin vasemmalla puolella, tasanteella.	NE	29.9.
127746	Tottijärven kartano [81]. Rakennuksen pohja 2; linjakepit ovat kivijalan kulmissa.	NW	30.9.
127747	Tottijärven kartano [81]. Yleiskuva ent. kartanon piha-alueesta.	S	30.9.
127748	Tottijärvi [61]. Yleiskuva asuinpaikasta.	NE	30.9.
127749	Pelttari [31]. Muinaisjäännöksen W-osa.	ESE	1.10.
127750	Pelttari [31]. Muinaisjäännöksen E-osa; taustalla vanha sorakuoppa.	NE	1.10.
127751	Lanajoen laakson kulttuurimaisemaa. Taustalla, vanhan aitan edessä kivikautinen asuinpaikka Lana 1 [63].	SW	1.10.
127752	Lana 1 [63]. Yleiskuva asuinpaikasta.	NW	1.10.
127753	Lana 2 [64]. Yleiskuva asuinpaikasta.	SSW	1.10.
127754	Perttula [32]. Asuinpaikan keskiosaa; oikealla, ison kiven takana näkyvä lapio sijaitsee vanhan pelto-ojan kohdalla.	SE	2.10.
127755	Tuhkuri [87]. Yleiskuva torpanpaikasta.	NNE	3.10.
127756	Kallaskoski N [89], yleiskuva myllynpaikasta.	ESE	3.10.
127757	Kallaskoski S [90], yleiskuva myllynpaikasta.	ENE	3.10.
127758	Koivu [66]. Yleiskuva röykkiöstä. Linjakeppi sijaitsee röykkiön keskellä; kk 1:n paikka on etualalla, röykkiön edessä.	SE	3.10.
127759	Koivu [66]. Yleiskuva röykkiöstä.	WNW	3.10.
127760	Skratari [88]. Yleiskuva torpanpaikasta; taustalla Anna Väänänen tekemässä pintapoimintaa.	ESE	6.10.
127761	Tohka [86]. Yleiskuva torpanpaikasta.	S	6.10.
127762	Pärrä [85]. Yleiskuva torpanpaikasta.	WNW	6.10.
127763	Aho [65]. Yleiskuva asuinpaikasta.	NE	7.10.
127764	Kotaniemi [84]. Yleiskuva röykkiöstä.	NNW	7.10.
127765	Kotaniemi [84]. Kiviaitauksen N-osaa kunnan rajan kohdalla.	E	7.10.
127766	Gränstolppa [62]. Yleiskuva asuinpaikasta.	SSW	9.10.
127767	Siukolanjärvi [80]. Röykkiö 1.	SSW	9.10.
127768	Österbacka [95]. Yleiskuva torpanpaikasta.	WNW	9.10.
127769	Luikko [60]. Yleiskuva asuinpaikasta; etualalla Luikon torpan paikka [96].	E	10.10.
127770	Liljendal [94]. Yleiskuva torpanpaikasta.	SW	14.10.
127771	Pajulahti 1 [59]. Yleiskuva asuinpaikasta.	S	15.10.
127772	Pajulahdentie [82]. Kiviaidan W-osa.	SW	15.10.

NOKIA
ETELÄOSAN (ent. TOTTIJÄRVEN) ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2003

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA (51732 - 51761)

Diat on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin.
Kuvannut Vadim Adel.

dia nro	kuvan aihe	kuvaus- suunta	pvm 2003
51732	Naulonsuo [33]. Yleiskuva asuinpaikasta. Auto kuvan keskellä, tiellä sijaitsee kourutaltan löytöpaikan kohdalla.	SW	29.9.
51733	Rekola [38]. Yleiskuva asuinpaikasta.	SW	29.9.
51734	Sorvanniemi [58]. Yleiskuva asuinpaikasta. Koekuopan paikka on kesämökin vasemmalla puolella, tasanteella.	NE	29.9.
51735	Tottijärven kartano [81]. Rakennuksen pohja 2; linjakepit ovat kivijalan kulmissa.	NW	30.9.
51736	Tottijärven kartano [81]. Yleiskuva ent. kartanon piha-alueesta.	S	30.9.
51737	Tottijärvi [61]. Yleiskuva asuinpaikasta.	NE	30.9.
51738	Pelttari [31]. Muinaisjäännöksen W-osa.	ESE	1.10.
51739	Pelttari [31]. Muinaisjäännöksen E-osa; taustalla vanha sorakuoppa.	NE	1.10.
51740	Lanajoen laakson kulttuurimaisemaa. Taustalla, vanhan aitan edessä kivikautinen asuinpaikka Lana 1 [63].	SW	1.10.
51741	Lana 1 [63]. Yleiskuva asuinpaikasta.	NW	1.10.
51742	Lana 2 [64]. Yleiskuva asuinpaikasta.	SSW	1.10.
51743	Perttula [32]. Asuinpaikan keskiosaa; oikealla, ison kiven takana näkyvä lapio sijaitsee vanhan pelto-ojan kohdalla.	SE	2.10.
51744	Tuhkuri [87]. Yleiskuva torpanpaikasta.	NNE	3.10.
51745	Kallaskoski N [89], yleiskuva myllynpaikasta.	ESE	3.10.
51746	Kallaskoski S [90], yleiskuva myllynpaikasta.	ENE	3.10.
51747	Koivu [66]. Yleiskuva röykkiöstä. Linjakeppi sijaitsee röykkiön keskellä; kk 1:n paikka on etualalla, röykkiön edessä.	SE	3.10.
51748	Koivu [66]. Yleiskuva röykkiöstä.	WNW	3.10.
51749	Skratari [88]. Yleiskuva torpanpaikasta; taustalla Anna Väänänen tekemässä pintapöimintää.	ESE	6.10.
51750	Tohka [86]. Yleiskuva torpanpaikasta.	S	6.10.
51751	Pärrä [85]. Yleiskuva torpanpaikasta.	WNW	6.10.
51752	Aho [65]. Yleiskuva asuinpaikasta.	NE	7.10.
51753	Kotaniemi [84]. Yleiskuva röykkiöstä.	NNW	7.10.
51754	Kotaniemi [84]. Kiviaitauksen N-osaa kunnan rajan kohdalla.	E	7.10.
51755	Gränstolppa [62]. Yleiskuva asuinpaikasta.	SSW	9.10.
51756	Siukolanjärvi [80]. Röykkiö 1.	SSW	9.10.
51757	Österbacka [95]. Yleiskuva torpanpaikasta.	WNW	9.10.
51758	Luikko [60]. Yleiskuva asuinpaikasta; etualalla Luikon torpan paikka [96].	E	10.10.
51759	Liljendal [94]. Yleiskuva torpanpaikasta.	SW	14.10.
51760	Pajulahti 1 [59]. Yleiskuva asuinpaikasta.	S	15.10.
51761	Pajulahdentie [82]. Kiviaidan W-osaa.	SW	15.10.

NOKIA
ETELÄOSAN (ent. TOTTIJÄRVEN) ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2003

LÖYTÖLUETTELO

KM 34221 Nokia Perttula

KVARTSI-ISKOKSIA, 3 kpl, 4 g

KM 34222 Nokia Ahmaslahti

KVARTSI-ISKOKSIA, 2 kpl, 39 g

KM 34223 Nokia Jouttijärvi

- 1 KVARTSI-ISKOKSIA, 2 kpl, 4 g
- 2 PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, <1 g

KM 34224 Nokia Tottijärvi

Rinteen yläosa/terassi

- 1 KVARTSI-ISKOKSIA, 7 kpl, g
- 2 PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, <1 g

Rinteen keskiosa

- 3 KVARTSI-ISKOKSIA, 4 kpl, 17 g

Rinteen alaosa

- 4 KVARTSI-ISKOKSIA, 2 kpl, 44 g

KM 34225 Nokia Aho

- 1 KVARTSIESINE, 1 kpl, 7 g
Epäsäännöllisen neliskulmainen, kahdenpuolista retussia yhdellä sivulla. Mitat 3,1 cm x 2,2 cm x 1,0 cm.
- 2 KVARTSI-ISKOKSIA, 9 kpl, 23 g

Peltotien N-puoli

- 3 KVARTSI-ISKOS, 1 kpl, 5 g

KM 34226 Nokia Luikko

- 1 PIIKAAVIN, 1 kpl, 3 g
Harmaata piitä, hienoa retussia ja kulumisjälkiä kaarevassa terässä.
Mitat 2,0 cm x 1,7 cm x 0,8 cm
- 2 KVARTSI-ISKOKSIA, 8 kpl, 22 g

KM 34227 Nokia Lana 1

- 1 KVARTSI-ISKOKSIA, 6 kpl, 21 g
- 2 PII-ISKOKSIA, 2 kpl, 8 g

KM 34228 Nokia Lana 2

Asuinpaikan N-osa

- 1 KVARTSIKAAVIN, 1 kpl, 10 g
Muodoltaan neliömäinen, mitat 2,8 cm x 2,8 cm x 1,3 cm.
- 2 KVARTSI-ISKOKSIA, 33 kpl, 285 g

Asuinpaikan S-osa

- 3 KVARTSIESINE, 1 kpl, 3 g
Mitat 2,5 cm x 1,8 cm x 0,6 cm
- 4 KVARTSI-ISKOKSIA, 6 kpl, 28 g

KM 34229 Nokia Koivu

KK 1

- 1 KVARTSI-ISKOKSIA, 3 kpl, 3 g

KK 2

- 2 PALANUTTA LUUTA, 7 kpl, <1 g

KM 34230 Nokia Sorvanniemi

- 1 KVARTSI-ISKOKSIA, 8 kpl, <1 g
- 2 KIVILAJI-ISKOS, 1 kpl, <1 g
- 3 PALANUTTA LUUTA, 6 kpl, <1 g

KM 34231 Nokia Pajulahti 1

KVARTSI-ISKOKSIA, 8 kpl, 15 g

KM 34232 Nokia Pajulahti 2

KVARTSI-ISKOKSIA, 3 kpl, 4 g

KM 34233 Nokia Gränstolppa

KVARTSI-ISKOKSIA, 22 kpl, 330 g

KM 34234 Nokia Lohilukko

TASATALTTA, 1 kpl, 121 g
Mitat 8,5 cm x 4,2 cm x 1,5 cm

KM 34235 Nokia Joutsjoki

KIVIKIRVES, 1 kpl, 212 g
Mitat 9,7 cm x 4,7 cm x 2,5 cm

KM 34271 Nokia Nuoramäki

- 1 SAVIASTIANPALA, 1 kpl
- 2 KVARTSI-ISKOS, 1 kpl, g
- 3 PALANUTTA SAVEA, 1 kpl
- 4 PUNASAVIKERAMIKKAA, 2 kpl

KM 2003112 Nokia Tottijärven kartano

- 1 RAUTANAULOJA, 3 kpl
- 2 KERAMIKKAA, 2 kpl
- 3 FAJANSSIA, 2 yhteensopivaa palaa
- 4 PULLOLASIA, 8 kpl
- 5 PALANUTTA SAVEA, 4 kpl
- 6 TIILTÄ, 1 kpl
- 7 KUONAA, 1 kpl